ANUL XXV - Nr. 25 OCTOMBRIE - NOEMBRIE 1980

Carpații

Depósito legal: M. 8.137-1958.

Director: Aron Cotrus † REVISTA DE CULTURA SI ACTIUNE ROMANEASCA IN EXIL Redactor: Traian Popescu

MEMORANDUM

DIFUNDIDO POR LAS ASOCIACIONES RUMANAS DE EXILIADOS

SOBRE LA CONFERENCIA EUROPEA PARA DERECHOS HUMANOS Y SEGURIDAD

MADRID, SEPTIEMBRE - NOVIEMBRE 1980

Una vez finalizada la segunda guerra mundial, Europa está debatiéndose en un ambiente de inseguridad continua y ascendente. Los innumerables encuentros celebrados entre las grandes potencias, dentro o fuera del marco de las Naciones Unidas, bi o multilaterales, o bien entre los dos bloques, no lograron restablecer la tranquilidad, el orden y la seguridad en el Continente. En estas circunstancias, los gobiernos de la Europa libre, Estados Unidos y Canadá accedieron a la propuesta de la Unión Soviética y de los países del Pacto de Varsovia para convocar una conferencia a alto nivel de todos los países europeos de un lado y del otro del así llamado «Telón de Acero», con el fin de eliminar el clima de inseguridad dominante en el Continente.

La primera reunión de esta Conferencia de Seguridad Europea, de cooperación también, más tarde, a nivel de ministros de Asuntos Exteriores, finalizó en el año 1973, mientras que el acta final fue firmada apenas en el 1975. Examinado este documento, constatamos que desde el punto de vista de seguridad europea no se ha dado ningún paso adelante y, por otro lado, que la Unión Soviética obtuvo una gran victoria, hacia tiempo esperada: la sanción del statu quo territorial europeo, es decir, de todas las conquistas realizadas en la última fase de la segunda guerra mundial. El «Telón de Acero» fue institucionalizado y llegó a ser «ipso facto» inmutable e intangible. Salvo algunos párrafos ambiguamente expresados sobre los derechos humanos, intercambios culturales, reunión de las familias separadas, etc., el Occidente no recibió a cambio de esta inmensa capitulación compensación alguna. Pasando por alto el hecho de que las vagas obligaciones aceptadas por la Unión Soviética no son penalizadas y dependen única y exclusivamente de su propio beneplácito y del de los países satélites, ningún instrumento de control o supervisión en la materia fueron previstos.

No llegó a secarse bien la tinta del Acta Final de Helsinki, y por doquier, en las cancillerías europeas y americanas, empezaron a llegar las quejas denunciando el modo en el que se aplicaban por los gobiernos de la órbita comunista las obligaciones de la citada Acta. No es para asombrarse si dos años después de finalizar los trabajos, en el momento de la firma del Acta, la euforia inicial se había desvanecido.

La segunda Conferencia se celebró en Belgrado en 1977. No sólo no se llegó a ninguna solución, sino que las relaciones entre los dos bloques llegaron en un momento dado al borde de la ruptura de la Conferencia. Además, para la Unión Soviética esta segunda fase, que tenía el papel de hacer un balance de las realizaciones de la primera Conferencia, no presentaba ninguna importancia. Había obtenido ya lo que deseaba: la institucionalización del «Telón de Acero». El único objeto de los debates lo constituía el problema de los «derechos humanos», y la Unión Soviética y los países de su órbita, vulnerables en este dominio, bajo el pretexto de que esta actitud de los occidentales constituía una injerencia en los asuntos internos de los países orientales, no hicieron más que sabotear y hasta amenazar con la retirada de la Conferencia.

Nos hallamos ahora ante el umbral de la tercera Conferencia de Seguridad europea, conferencia que se desarrolla en un marco de circunstancias críticas para Europa y para la humanidad generalmente. Nos permitimos llamar la atención a los Gobiernos participantes sobre el error fundamental de procedimiento ocurrido en las dos Conferencias anteriores. Lo que se examinó fueron los aspectos de la crisis de inseguridad reinante en Europa, es decir, unos efectos! no se estudiaron, sin embargo, las causas de dicha crisis, tal y como se procede en todos los sectores de la vida, empezando por la salud y terminando con la economía. Existen una serie de causas internas específicas para cada país en parte y que pueden explicar en cierta medida el climax actual de inseguridad. Estas causas, mediante una acción de gobierno sabia y popular, a condición de que no existan implicaciones externas y de que no estén mantenidas y teleguiadas desde fuera, pueden ser evitadas. Hay que contar, sin embargo, con una serie de causas externas que supe-

ran la capacidad de un gobierno. Son éstas las causas que, según nuestra opinión, deben constituir objeto de estudio y preocupación para la Conferencia de Seguridad europea. La principal causa, «causa causarum», que enturbia la paz y la tranquilidad del Continente es la permanente presión del imperialismo soviético, el mismo que el zarista, con la diferencia de que el zarista amenazaba a Europa tan sólo, mientras que el actual está amenazando al mundo entero. La Unión Soviética creó un gigantesco aparato militar al servicio único y exclusivo de este insaciable imperialismo. Paralelamente a su desmesurada fuerza militar, la Unión Soviética dispone de un ejército invisible, de una masa de agentes infiltrados en todo el mundo libre, y que sirve para provocar desorden por doquier, intranquilidad, disturbios sociales, revoluciones, guerras civiles, etc. Nada podemos esperar mientras no se elimine la causa principal de la inseguridad tanto de Europa como del resto del mundo. Eliminando las causas, desaparecerán automáticamente los efectos; en una palabra, la inseguridad. *En caso de que el alto foro reunido en Madrid intentara seguir este camino, el primer objetivo tendría que constituirlo el restablecimiento de los derechos de las naciones. La Unión Soviética ha de consentir en retirarse a sus fronteras naturales, retirar sus tropas, que son una constante amenaza para los países dominados y restituirles a los mismos el derecho de elegir libremente la suerte y el tipo de gobierno que deseen. Es un disparate luchar para los derechos humanos mientras las naciones que viven bajo la opresión de los «Soviets» no estén libres. Nadie puede ejercitar sus derechos naturales en pueblos que se encuentran en una esclavitud «moderna». Las rebeldías de la Europa oriental —Berlín, 1953; Budapest, 1956; Praga, 1968; Polonia, 1980— demuestran que el imperialismo soviético, como cualquier otro imperialismo, no puede sobrevivir ante la reacción de los pueblos y de su voluntad de reconquistar su independencia y sus libertades.*

La modalidad más sencilla y eficaz para la emancipación de los pueblos del este europeo, evitando sacudidas y arrebatos sangrientos, sería la organización de elecciones libres en todos estos países, elecciones que otorguen el derecho de presencia de todas las fuerzas políticas, supervisadas y controladas por la Organización de las Naciones Unidas o incluso por este mismo alto foro, al que se le otorguen poderes discrecionales. Sólo en este caso volvería la seguridad al continente, sólo en aquel momento los países europeos podrían cooperar y «dar contenido al continente». De otro modo, en las condiciones actuales de vida política, sociales y económicas, al más bajo nivel en los países oprimidos, la misma vida del opresor puede peligrar.

Para poder llegar a esta solución saludable para los destinos de Europa es imprescindible que previamente se proceda a la abolición de los acuerdos secretos firmados entre las grandes potencias en Teherán y Yalta a finales de la segunda guerra mundial. De ahí arrancó la tragedia de Europa. Estos acuerdos aberrantes son la base del reparto de Europa en zonas de influencia y zonas de ocupación. Son ellos los responsables de los sufrimientos, humillaciones y privaciones inimaginables de los pueblos que tuvieron la mala suerte de caer dentro del área soviética de este vergonzoso reparto. Una resolución en este sentido fue adoptada en el Congreso anticomunista WACL, que se celebró en Ginebra del 24 al 27 de julio de 1980.

Presentamos este Memorándum en nombre de las Asociaciones Rumanas del Exilio, con la esperanza de que Dios alumbre las mentes y abra los corazones de los participantes en esta Conferencia, para que tomen la única solución salvadora: devolver al pueblo rumano y a los demás países que se encuentran en la misma situación la libertad y el derecho de forjar su propia vida según su propia voluntad.

MEMORANDUM

DES REFUGIES ROUMAINS SUR LA CONFERENCE DE SECURITEE EUROPEENNE

MADRID - SEPTEMBRE - NOVEMBRE 1980

La seconde guerre mondiale une fois finie, l'Europe se débat dans une ambiance d'insécurité continuelle et ascendante. Les innombrables réunions célébrées entre les grandes puissances dans le cadre ou hors des Nations Unies, bi ou multilatérales, ou bien entre les deux blocs, ne réussirent pas a rétablir la tranquillité a assurer l'ordre et la sécurité du Continent. Dans ces conditions les gouvernements de l'Europe occidentale, des Etats Unis et du Canada, ont accueilli la proposition de l'Union Soviétique et des pays du Pacte de Varsovie de convoquer une Conférence au sommet de tous les pays européens (inclus les Etats Unis et le Canada), d'un côté et de l'autre de l'ainsi nommé Rideau de Fer, dans le but d'éliminer le climat d'insécurité régnant dans le Continent.

La première de ces Conférences de Sécurité européenne, de coopération aussi, plus tard, au niveau de Ministres des Affaires Etrangères, finit en 1973, alors que l'acte définitif ne fut signé qu'en 1975. En examinant ce document on constate que, en ce qui concerne la Sécurité européenne, aucun progrès n'a été enrégistré et d'autre part l'Union Soviétique a emporté une victoire depuis longtemps désirée, la confirmation du statu-quo territorial européen, c'est-à-dire de toutes les entreprises dans la dernière phase de la seconde guerre mondiale. Le Rideau de Fer fut ainsi institutionalisé et devint ipso facto inmuable et intangible. Sauf quelques faibles déclarations de principe formulées d'une manière ambigüe sur les droits de l'homme, sur les échanges culturelles, sur la réunion des familles séparées, etc., l'Occident n'a obtenu en contre partie de cette immense capitulation, aucune autre compensation; situation d'autant plus aggravante par le fait que les vagues obligations acceptées par le bloc communiste, ne comporte aucune pénalisation et dépendent uniquement et exclusivement de sa propre volonté (?!), étant donné qu'aucun instrument de contrôle et de supervision en la matière ne fut prévu.

L'encre de l'Acte final de Helsinki à peine séchée, les Chancelleries européennes et américaines commencèrent à être assiégées par les plaintes dénonçant la manière d'appliquer les obligations de ce document par les gouvernements de l'orbite communiste. Il ne faut donc pas s'étonner si deux ans à peine après la fin des travaux, au moment où l'Acte final a été signé, l'euphorie initiale s'était déjà évanoui.

La seconde Conférence de Sécurité a été célébrée à Belgrade en 1977. Non seulement on est arrivé à aucune solution, mais les relations entre les deux blocs se trouvèrent à un certain moment au bord de la rupture. D'ailleurs, pour l'Union Soviétique cette seconde phase, qui devait faire le bilan des réalisations des décisions de la première Conférence, ne présentait aucun intérêt. Elle avait obtenu déjà ce qu'elle désirait: l'institutionalisation du Rideau de Fer. L'unique objet de débat constitué par le problème des droits de l'homme, et l'Union Soviétique et les pays de son orbite, tellement vulnérables en ce domaine, prétextant que l'insistance occidentale en matière, constituait une ingérence dans

les affaires intérieures, n'ont fait que saboter systématiquement les travaux, allant jusqu'à la menace de retirer leur délégations de la Conférence.

Nous trouvons maintenant à la veille de la troisième Conférence de Sécurité européenne, Conférence qui se déroule dans un conjoncture très critique pour l'Europe et pour l'Humanité entière. A cette occasion nous nous permettons d'attirer l'attention des Gouvernements participants sur l'erreur fondamentale du procédé employé dans les deux Conférences antérieures. Ce qu'on examina furent les aspects de la crise d'insécurité européenne, c'est à dire des conséquences, mais on ne procéda pas à l'étude des causes de la crise (comme on procede dans tous les secteurs de la vie, commençant par la santé et finissant par l'économie). Il y a une série de causes internes de chaque pays, qui peuvent expliquer en certain mesure, le climat d'insécurité. Ces causes peuvent être évitées ou éliminées moyennant l'action d'un Gouvernement sage et populaire, mais à condition qu'il n'existe pas d'implications extérieures, qu'elles ne soient pas maintenues et téléquidées de l'étranger. Ce sont ces causes qui, selon notre opinion, devrait constituer l'objet d'étude et de préocupation de la Conférence. Ces causes et d'autres dépassent la capacité et les possibilités d'un Gouvernement de les contrôler et supprimer. La cause principale, causa causarum, qui trouble la paix et la tranquilité du Continent est la permanente pression de l'impérialisme soviétique. L'Union Soviétique a crée un gigantesque appareil militaire qui se trouve uniquement au service de cet impérialisme insatiable. A côté de ces forces militaires, l'Union Soviétique dispose d'une armée invisible, de toute une série d'organisations, et d'une masse d'agents infiltrés dans le Monde libre, qui servent à provoquer partout des désordres, des troubles sociales, des révolutions, coups d'état, guerres civiles, etc., etc. On ne peut rien espérer tant qu'on n'éliminera pas la cause principale de l'insécurité, aussi bien en Europe que dans le reste du Monde. Eliminant les causes on élimine nécessairement les effets. Au cas où cette Conférence réunie a Madrid, décidait suivre cette voie, son premier objectif devrait être le rétablissement des droits de liberté sans limitations extérieures. L'Union Soviétique devrait consentir à se retirer à l'interieur de ses frontières, éliminant ainsi la permanente menace qu'elle représente pour les peuples occupés ou dominés par elle, et leur restituer le droit de décider librement leur sort, de choisir librement le régime qu'ils désirent. C'est une flagrante aberration que de prétendre lutter pour les droits de l'homme, tandis que les Nations sous l'oppression des Soviets ne jouissent pas d'une liberté totale, de leurs propres droits. Personne ne peut exercer ses «droits de l'homme» dans des pays qui se trouvent dans un état d'esclavage moderne. Les rebellions de l'Europe Orientale (Berlin - 1954, Budapest - 1956, Prague - 1968, Pologne - 1980, et d'autres), démontrent que l'impérialisme soviétique, comme tout autre impérialisme, ne peut survivre à la volonté des peuples de reconquérir leur indépendence et leurs libertés.

Le moyen le plus simple et efficace pour arriver à l'émancipation des peuples de l'Europe orientale, en évitant les troubles et le déclenchement de passions sanglantes, serait l'organisation d'élections totalement libres dans tous ces pays, élections que devraient consacrer la présence de toutes les forces nationales et politiques. Pour assurer leur déroulement normal, ces élections devraient être controlées et supervisées par l'Organisation des Nations Unies ou par cette Conférence même, à laquelle on devrait concéder des pouvoirs discrétionnaires à ce sujet. C'est seulement dans ces conditions que la Sécurité du Continent pourrait être rétablie; c'est seulement à ce moment que les pays européens pourraient vraiment coopérer et «donner un contenu au Continent». Si non, dans les actuelles conditions de la vie politique et économique, au niveau plus bas dans les pays opprimés de l'Est, la vie même de l'oppresseur pourrait se trouver en danger.

Le premier pas a donner pour arriver à cette solution salvatrice pour les destinées de l'Europe c'est l'abolition des accords secrets et aberrants signés par les grandes Puissances à Téhéran et Yalta à la fin de la seconde guerre mondiale, cause directe de l'insécurité et de toutes les tragédies dont est victime le Continent et tout spécialement les pays de l'Est européen. Ces honteux accords que partagent l'Europe en zones d'occupation et en zones d'influence, sont les vrais responsables des souffrances, des humiliations et privations — inimaginables des peuples qui ont eu le mauvais sort de tomber dans l'aire de l'Union Soviétique. Une résolution réclamant l'abolition de ces traités a été adoptée par le Congrès international de W. A. C. L. qui a eu lieu à Genève du 24 au 27 juillet 1980.

Nous présentons ce MEMORANDUM au nom des ASSOCIATIONS ROUMAINES DE L'EXIL, dans l'espoir que Dieu veuille bien éclairer la conscience des participants à cette Conférence, pour adopter l'unique solution salvatrice pour l'Europe, celle de restituer aux peuples subjugués de l'Est, la liberté et le droit de forger leurs propres vies selon leur propre volonté.

A. D. 1980. Octobre.

MEMORANDUM

Since World War Second the situation in Europe is tense and insecurity is constantly growing. Many meetings have been hold between the Great Powers, in the United Nations or out of its fields, bilateral o multilateral, or even between the two «Blocks». None of them has been able to bring tranquility, order or security to this Continent. In these circumstances the Governments of the free part of Europe, of the United States and Canada accepted the Soviet Union and other members of the Warsaw Pact proposition to call in a Conference at the highest level, all the European countries aiming to eliminate the state of insecurity which prevails in the Continent.

The first Conference of European Security (later of Cooperation too) took place in Helsinki, at Foreign Ministers level, and ended in 1973. The Final Act was signed only in 1975. Analising this document, we can immediatly draw two conclusions. One: there was absolutely no progress concerning European security. Two: the Soviet Union obtained the great and for a long time awaited victory, that is *the recognition of the territorial statu-quo in Europe;* in other words, the ratification of all soviet conquests achived by the end of World War Second. The «Iron Curtain» was institutionalized. It cannot be moved now, no modification is possible. Except some paragraph with ambiguous formulations referring to human rights, cultural exchanges, integration of families a. s. o., the West has not obtained any compensation for its concessions. We must also draw the attention to the fact that the vague obligations accepted by the Soviet are not enforced by any penalization, and depend only and exclusively on the good will of the Soviet Union and her satellites; no means of control whatsoever have been provided.

The ink of the Final Act in Helsinki had not yet dried, when complaints streamed in, denouncing the way the decisions contained in the Final Act were applied by the Communist governments. Anyway, by the time the Helsinki Act was signed —two years after the end of the discussions— the initial euphoria had vanished.

The second conference took place in Belgrad, in 1977. No solution was obtained and the relations between the two «Blocks» nearly reached a braking point. Anyway, for the Soviet Union, this second conference was only aimed at making a balance of the first conference and had little value in itself. The Soviets had obtained what they wanted: the institutionalization of the Iron Curtain. The only problems in debate were those connected to the «Human Rights». The Soviet Union and the countries of her sphere of influence, beeing extremely vulnerable in this matter, sabotaged the Conference by threatening to withdraw, arguing that the Human Rights were used by the Western Powers to interfere in the internal affairs of the Eastern countries.

We now are on the eve of the third Conference of European Security, which starts in extremely critical circumstances for Europe and for Humanity in general. We dare call the attention of the participating governments that in the two previous conferences, a fundamental error of procedure was committed. Only the *aspects* of the security crisis in Europe were analised, but not its *causes* which should have been investigated from the beginning in all their extension.

There are a series of specifical causes for each country, able —to a certain extent— to explain the actual state of insecurity in Europe. We belive that these causes can be handled by intelligent and democratic management of public affairs as long as there are no external factors acting directly or un directly upon them. When such factors exist, they generally exceed the possibility of one government to act upon them and should be included in the subjects to be examined by the Conference as a matter of greatest concern.

In fact, the permanent threat to European security is the continuous pressure of Soviet Imperialism carried out not only through the gigantic military machine it has forged, but also through an invisible army of infiltrated agents which foment in all nations and at all levels of the Free World: confusion, disturbances, social agitation in all its forms, revolutions and civil wars.

Only by removing the primary cause of insecurity and precariousness in Europe, a solution can be reached. If the Conference in Madrid is decided to tackle this primary cause, then the first step should be *the restablishment of the Nations Rights.* The Soviet Union must accept to retreat to her own frontiers, to withdraw her troops from the occupied Nations and allow these Nations to choose freely their own form of government. It is not sufficient, and could even prove in the long run to be useless, to fight for human rights as long as the Nations in which these humans are living have not the right to be free. Nobody can actually enjoy the fundamental human rights in countries dominated by a modern form of slavery. The insurrections in Eastern Europe (Berlin 1953, Budapest 1956, Prague 1967, Poland 1980) are a proove that The Soviet Imperialism cannot be accepted by these Nations, which will never give up their right to be free.

The correct and most efficient way to liberate the people of Eastern Europe are free elections in all those countries, with representation of all political tendencies, organized and supervised by the United Nations, or by the Conference of European Security itself, entrusted with special powers. Only then will security prevail again. Only then all European countries will really be able to cooperate. In the present unbearable political, social and economical conditions, not only the existence of the opressed nations is endangered, but even the life of the opressor himself.

To be able to carry out the above mentioned free elections, *it is first necessary to abrogate the agreements signed in Teheran and Yalta* between the great Powers at the end of World War Second. These were the origin of the actual European tragedy. These aberrant agreements established the partition of Europe in zones of influence and areas of occupation. These agreements are responsible for the state of insecurity which prevails in Europe since 35 years and for the sufferings, humiliations and poverty of all Nations which were doomed to fall into the area of the Soviet oppression.

We forward this memorandum in the name of the Romanian Associations in Exile with the hope that God might enlighten the minds and open the hearts of the participants at this Conference to the only thoroughilly conclusive and possible decision: that of giving back to the Romanian people and to all the peoples which are in the same situation, the liberty and the right to shape their life in accordance with their own will.

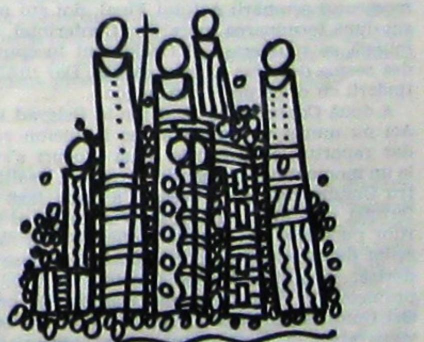

MEMORIUL

DIFUZAT DE ASOCIATIILE ROMANESTI DIN EXIL SI COMUNITATEA ROMANILOR DIN SPANIA ASUPRA CONFERINTEI DE SECURITATE EUROPEANA - MADRID

DUPA sfârşitul celui de-al doilea răsboi mondial, Europa se sbate intr'o atmosferă de continuă şi crescândă nesiguranţă. Nenumăratele intâlniri politice ce au avut loc intre marile puteri, în cadrul Naţiunilor Unite sau în afara inaltului for, bilaterale sau multilaterale, sau intre cele doua blocuri, nu au reuşit să restabilească liniştea, ordinea şi siguranţa pe Continent. In aceste circumstanţe Guvernele din Europa liberă, Statele Unite şi Canada, au acceptat propunerea Uniunei Sovietice şi a ţărilor din Pactul Varşoviei de a se convoca o Conferintă de inalt nivel a tuturor tărilor europene şi a Statelor Unite şi Canadei, cu scopul de a pune capăt atmosferei de nesiguranţă ce domina in Europa posbelică.

Prima reuniune a acestei Conferinţe de Securitate Suropeană — mai târziu şi de cooperare — la nivel de Miniştri de Afaceri Streine, s'a terminat în anul 1973, iar Actul final a fost semnat de puterile participante in 1975 la Helsinki. Examinând acest document, constatăm că din punct de vedere «securitate europeană», nu s'a făcut niciun pas inainte şi că Uniunea Sovietică a obţinut o răsunătoare victorie, de mult şi cu ardoare dorită; sancţionarea statu-quo-ului teritorial european, adică ă tuturor cuceririlor făcute în ultima fază a răsboiului mondial. Aşa numita Cortină de fier, a fos instituţionalizată, a devenit eo ipso inmutabilă şi intangilă. Afara de câteva paragrafe exprimate ambiguu asupra drepturilor omului, schimburi culturale, intregirea familiilor, etc., etc., Occidentul nu a obţinut nici-o satisfacţie pentru această imensă cedare. Lăsăm la o parte faptul că vagile obligaţii acceptate de Uniunea Sovietica, nu au fost penalizate şi că aplicarea lor depinde de bunăvointa acestia sau a Tărilor de dincolo de Cortina de fier. Nu s'a prevăzut niciun instrument de control sau supraveghere în materie.

Nici nu s'a uscat bine cerneala de pe Actul Final dela Helsinki, şi pretutindeni, în cancelariile europene şi americane, au început să curgă plângerile denunţând modul in care obligaţiile consimţite prin acest document sunt aplicate de către autorităţile Tărilor din orbita sovietică. Dealtminteri chiar în momentul semnării Actului Final, doi ani mai târziu după terminarea lucrarilor Conferinţei, euforia iniţială se spulberase şi Occidentul începuse să-şi dea seama de cursa în care căzuse. Dar mitul «destinderii cu orice preţ» era în joc.

A două Conferinţă a avut loc la Belgrad în 1977. Aci nu numai că nu s'a ajuns la niciun rezultat, dar raporturile intre cele două blocuri s'au găsit la un moment dat pe marginea ruperii. Dealtfel pentru Uniunea Sovietică această a doua fază a Conferintei, care avea rolul să facă un bilanţ al realizărilor punctelor din prima Conferinţă, nu mai prezenta decât o importanţă minora. Obţinuse ceiace dorise: instituţionalizarea Cortinei de fier. Sigura problemă în desbatere erau «Drepturile omului». Ori Uniunea Sovietica şi Tările din orbita ei, fiind vulnerabile în acest sector, au sabotat sistematic desbaterile până la ameninţarea cu retrageera din Conferinţă, sub pretextul că această atitudine occidentală constituie o ingerinţă în afacerile interne a Tărilor din Răsăritul Europei.

Ne aflăm acuma in pragul celei de a treia Conferinţă de Securitate Europeana, care se desfăsoară în imprejurari extrem de critice pentru Europa şi pentru Umanitate în general.

Cu această ocazie ne îngăduim să atragem atenţia Guvernelor participante, că în cele două Conferinţe anterioare s'a săvârsit o eroare fundamentală de procedură. S'au examinat aspectele crizei de nesiguranţă ce domneşte în Europa, adică nişte afecte, dar nu s'au examinat cauzele scetei crize, aşa cum se procedează în toate sectoarele vieţii, începând cu sănătatea şi terminând cu economia.

Există o serie de cauze interne, specifice fiecărei ţări, cari pot explica într'o anumită măsură climatul actual de nesiguranţă. Acestea printr'o guvernare inţeleaptă pot fi înlaturate, dacă nu au implicaţii exterioare, dacă nu sunt susţinute şi teleguidate din afara frontierelor. Exista însă o serie de cauze exterioare care depăşesc capacitatea şi posibilitatile unui Guvern.

Aceste cauze, după parerea noastră, trebuie să formeze obiect de examen, studiu şi preocupare a Conferinţei de Securitate europeană. Cauza principală — causa causarum — care turbură pacea şi liniştea Continentului, este permanenţa presiune a imperialismului sovietic. Uniunea Sovietică şi-a creiat un aparat militar uriaş pe care il pune în slujba acestui nesăţios imperialism. Paralel cu gigantesca forţă militare, Uniunea Sovietica dispune de o armata invisibilă, de o masă de agenţi infiltraţi in toată Lumea liberă, cu ajutorul căreia provoacă pretutindeni desordini, nelinişte, turburări sociale, revoluţii, războaie civile, etc., etc. Câta vreme cauza principală a nesiguranţei din Europa, ca şi din restul Lumii, nu va fi inlăturată, nimic nu se poate spera. *Eliminând cauzele, dispar automat efectele, intr'un cuvânt nesiguranţa...* In cazul că înaltul for reunit la Madrid va incerca acest drum, atunci primul obiectiv va trebui sa-l constituie *restabilirea principiului drepturilor Natiunilor.* Uniunea Sovietică trebuie să consimtă să se retragă în frontierele sale fireşti, să-şi retragă trupele ce ameninţă permanent ţările de ea dominate, să restituie acestora dreptul de aşi alege liber soarta şi stăpânirea.

Este deadreptul fără rost să se lupte pentru drepturile omului atâta timp cât Naţiunile cari trăiesc sub opresiunea sovietică nu sunt libere. Nimeni nu poate exercita, nimeni nu se poate bucura de Drepturile Omului, în Natiunile ce se găsesc in robie. Revoltele din Europe răsăriteană: Berlin 1953, Budapesta 1956, Praga 1968, Polonia 1980, demonstrează că imperialismul sovietic, ca toate imperialismele, nu poate dăinui în faţa voinţei popoarelor şi a reacţiunilor lor pentru a-şi infăptui independenta şi libertăţile.

Modul cel mai simplu pentru emanciparea popoarelor din Răsăritul Europei, fără sdruncinări sau

(*Urmează pag. 34.*)

DECE VIITORUL NU POATE FI COMUNIST

De VINTILA HORIA

E uşor să inchei bilanţul adeziunei sau al opoziţiei intelectuale la comunism. Cei mai mari scriitori şi gânditori ai secolului 20, chiar şi cei care la inceput s'au arătat favorabili Uniunii Sovietice, au renegat după acea această eroare a tinereţii. In schimb sunt foarte puţini inamicii marxismului, care să fi trecut după acea în rândurile lui. Cei care fug din spaţiul sovietic sunt mult mai numeroşi decât cei care il aleg, ca să reducem problema la perspectiva ei cotidiană. Si dacă vreun romancier ca Huxley, a prezentat în culori inspăimântătoare viitorul lumei capitaliste, sunt cohorte intregi care au profetizat cel mai funest viitor posterităţii, dacă şi-ar propune ca bază societatea sovietică actuală. Majoritatea oamenilor, intelectuali sau nu, nu acceptă comunismul. In fond, dece?

Cred că după şaptezeci de ani de decepţii, cei care au trăit intr'un asemenea regim şi cei care-l privesc de departe, au putut să-şi dea seama că două au fost greşelile fundamentale ale acestui regim, atât de perfect constituit sub formă de poliţie ideologică. Dublă greşală deci, practică şi filozofică, în primul rând pentrucă nu-ţi este permis să micşorezi şi să umileşti persoana umană, reducând-o la necesităţile ei economice şi în al doilea rând, măcar promisiunile legate de pâinea zilnică trebuiau implinite. Ultima grevă din Polonia demonstrează acest dublu eşesc, pentru al abandona după acea, pradă disperării materiale.

Nu ştiu dacă toţi cititorii vor inţelege ceace vreau să spun. E greu să centrezi, să contempli şi să înţelegi *din depărtare* această dublă dramă. Nici un cetaţean al Occidentului, nici chiar cine a trăit ultima dictatură a lui Somoza, nu poate să-şi imagineze ce înseamnă o viaţă consumată în căutarea alimentelor, cărora trebue să le dedici orele libere aproape în totalitatea lor, a face coadă înaintea măcelăriei de Stat, sau înaintea brutăriei, uneori fără rezultat pozitiv, sau ce înseamnă să pleci după cumpărături, gândindu-te le o mâncare de cartofi cu carne şi să cinezi varză cu untdelemn, pentrucă în acea zi piaţa nu avea posibilitatea de a oferi populaţiei dintr'o anumită regiune, sau chiar din întreaga Tară, altceva decât varză, de proastă calitate bineînţeles şi în cantităţi minime,

— să intri într'o librărie şi să nu găseşti nici o carte, afară de cele plăcute regimului şi nici un ziar străin în afară de «l'Humanité», cărţi şi gazete tot atât de proaste ca şi varza amintită, sau ce înseamnă să lupţi ani de zile ca să obţii un paşaport şi să pleci în voiaj cu zece dolari — ca devize — în buzunar,

— să tremuri trecând prin faţa miliţianului din colţ, sau pe dinaintea miliţianului travestit în portar sau frizer,

— să gândeşti la un viitor fără alt fel de soluţie decât cea prezentă, fără nici o speranţă de schimbare, lumea fiind transformată într'un bloc static, orfan de surprize, condamnat să trăiască la infinit în propria-i plictiseală,

— să ai nevoe de o pereche de pantofi Nr. 40 şi să te întorci acasă cu numărul 42 sau 38, pentrucă în acel interval de timp nu s'au fabricat alte numere decât cele amintite,

— să fii în aşteptarea lamelor de ras, care se termină ziua următoare, sau a chibriturilor care se termină peste o săptămână,

— să visezi la o ciorbă de peşte care de treizeci de ani a dispărut depe piaţă şi nu va reapare niciodată, pentrucă Guvernul a dedicat peştele exportului,

— să convieţuieşti în aceiaşi casă cu lume neplăcută şi să te întâlneşti zilnic cu ea, în baia comună, în bucătăria comună sau chiar şi'n supă,

— să-ţi dai seama că Tara, ca oricare alta din cele aflate în spaţiul ocupat de comunism, a încetat de a mai avea scriitori, sculptori, pictori, compozitori şi că cultura nu reprezintă esenţa caracteristică a unui popor, ci numai ceva relaţionat cu norme dictate din afară de vreun politician incult şi scrise de vreun scriitor sau poet, fără alt talent decât abilitatea de a ridica în slăvi genialitatea celor care sunt la putere,

— să fii soldat, să invadezi ţări vecine, să dărâmi oraşe întregi, să omori şi să torturezi mii de cetăţeni liberi până atunci, al căror singur păcat este ambiţia de a nu fi comunişti.

Umbra teribilă a unei utopii căzută în mâna unor sadici însetaţi de putere, a congelat aproape o duzină de naţiuni producătoare, înainte de revoluţia din 1917 şi de ocupatia din 1944-1945, nu numai de grâu şi de alimente în abundenţă, ci şi exportatoare de produse alimentare şi chiar şi de cultură autentică.

* * *

Timp de şapte decade sovieticii au promis o reformă totală, a cărei realizare implica anumite sacrificii. Două generaţii au crezut în acea promisiune şi au acceptat schimbarea, logic urmată de un viitor de glorie şi progres. Dar în faţa cantităţii de ani în timp trecuţi înzadar şi repeziciunii cu care alţi reformatori occidentali, «bieţi» militari fără cultură câteodată şi fără filosofie realizau, în mai puţin de o decadă îmbunătăţiri spectaculare, fără a cere sacrificii, nici adeziuni, nici fanatisme, lumea supusă teribilei inutilităţi a acelei promisiuni, a început să gândească în alt fel. Lipsa totală de încredere în viitorul comunist şi de orice speranţă în orice fel de viitor, provoacă reacţiuni greu de sufocat după îndrasneala manifestată de lucrătorii polonezi. Nici încercările de a-i înşela, nici poliţia, nu vor isbuti să oprească procesul deslănţuit la Dantzig.

* * *

Dar mai e ceva.

Vreau să mă refer la o altă categorie de disperare, constituită din separaţia încercată de comunişti între prezent şi trecut. Regi, principi, generali, scriitori (mă gândesc la atitudinea luată acum vreo zece ani de artiştii spanioli teleghidaţi de partid, faţă de Filip al II-lea şi Regii Catolici), ale căror idei opere sau atitudini nu coincideau cu idealurile comuniste, au fost eliminaţi din actualitate. Danton şi Robes-

pierre, da. Ludovic al XIV-lea sau Carol al V-lea, nu. Pentru a nu mai vorbi de sfinţi sau de biserică în general. Sa ne gândim până la ce punct un preot contaminat de comunism, sau chiar un cardinal, ar putea urî pe Sfânta Teresa, sau pe Sfântul Ioan al Crucii, pe Sfânta Caterina din Siena sau pe Jeanne d'Arc. Ura împotriva trecutului, adică a ceace este mai bun din efortul pe care un popor a fost capabil să-l dea lumii, e o altă oprelişte a fiinţei umane în faţa comunismului. Nu e natural, nu încape în ordinea naturală a lucrurilor, să urăşti până într' atâta istoria, pentrucă totul este istoria şi a termina cu ea înseamnă a ne rupe de noi înşine, înstrăinându-ne în mijlocul haosului. Şi asta e ceace vor ei. Să ne lase goi, maleabili, schimbători înaintea puterii absurde a utopiei. Va veni o zi cand cineva va trebui să ne explice cum şi pentru ce toate astea au fost şi sunt încă posibile. Cum şi pentru ce am fost obligaţi să trăim paradoxul cel mai crud şi mai cretin, producător de gol, de violenţă de disperare? Ce păcat a avut să ispăşească poporul rus, ca să cadă în infern acum şapte decenii, sau poporul român, sau cel polonez, sau cel lituan, de mai mult de trei? Pentrucă, repet, *de aici*, e greu să înţelegi ce teribil a fost şi este tot ce s'a întâmplat acolo.

Nimeni, în nici o carte, sau operă de teatru, în nici un film, n'a isbutit *să zică* ce s'a întâmplat acolo, în înspăimântătoarea totalitate anti umană, nici chiar Soljenitsin, care a făcut imposibilul pentru a o spune.

• • •

Inutilitatea gigantícului efort întrebuinţat cu scopul de a obţine ceace s'a obţinut până acuma, adică să se trăiască mai rău decât înainte, reducând fiinţa omenească la numere şi statistici zoologice, va fi ciocanul care sparge imperiul comunist, sau secera care-l va tăia în bucăţi. Omul nu poate trăi gândindu-se cât de inutil este el pe lume. Fiinţa umană, înainte de toate, e cineva înamorat de propria sa utilitate, moştenită din trecut şi proectată către viitor.

Pentru aceasta, odată demonstrat şi ineficienţa sistemului pericolul în proporţiile lui teribile, e greu de gândit că ar fi posibilă o continuare a comunismului dincolo de decada noastră, cu toate sforţările pe care stăpânii inutilului le vor face pentru a-l prelungi.

VINTILA HORIA

POEME DIN INCHISORI

De R. CAHULEANU

NE-A MAI RAMAS CEVA

Nu ne-a rămas pe rană nici un leac
Suntem săraci ca legendarul Iov
Intâi ne-au luat istoria veac cu veac
Si ne-au scuipat hrisov după hrisov.

Prin geografie au trecut călări
Si depe hartă ne-au furat păgâni
Carpaţi înalţi cu aur în spinări
Si bărăgane rumene de pâini.

Flămânzi au fost ca haitele de lupi
Din trupul nostru ce-au voit au rupt,
Ne-au stors lumina din livezi şi stupi
Si laptele din mame ni l-au supt.

Am sfâşiat cămăşile de in
Să ne legăm pe unde-am sângerat
Dar şi acolo ni le-au rupt hain
Si-am stat sub răni, am ars şi-am cangrenat.

Din paradisul nostru cald ne-au izgonit
Adami şi Eve pe-un pământ bătrân
Noi n'am gustat din mărul pârguit
Dar şerpii ţării i-am crecut la sân.

Suntem săraci dar tot ne-a mai rămas
Din vechiul cer un heruvim de vis.
Din cartea vieţii ne-am făcut popas
O filă care încă nu s'a scris.

Pe albul ei vom pune slove deci
Dând noi abecedare vechii ţări
Aştepte dârz condeele în teci
Si sângele aştepte'n călimări.

RUGA

Stăpâne'nsângerat, Domn al Luminii,
Si-al veşniciei, limpede Isuse
Carea-i primit pe frunte spinii
Si cuie'n mâinile-ţi supuse

Tu Domn al răstignirii şi'nvierii
Care din cruce ţi-ai făcut cunună
Si răsărit din rănile tăcerii
Si cântec din osânda-Ţi fără vină.

Dă-ne'ncleştarea Ta, dă-ne puterea
Din clipa pironirii'nsângerate
Să ne primim şi cuiele şi fierea
Ca Tine'n marea Ta singurătate.

Cu mâna Ta ca borangicul lunii
Din răni opreşte sângele fierbinte
Inchide'n piepturi geamătul furtunii
Sărută-i ţării lacrimele sfinte.

Si sus pe crucea crâncenă pe care
Stă neamul nostru răstignit, Tu scrie
Isuse, un aprins inel de soare
Ca semn al învierii ce-o să vie.

Si spune morţilor din lut să nu blesteme
Ci sub trifoi, sub dâmburi, sub secară
Să, ştepte paşii Tăi umblând prin ţară
Si semnul munţilor ce vor aprinde steme.

Si spune morţilor de sub troiţe sfinte
Că ca veni cândva o dimineaţă
Când neamu'ntreg va fulgera la viaţă
Cumenicat prin sfinţii din morminte.

CANALUL

Aici am plâns şi-am sângerat cu anii
Scuipându-ne plămânii în ţărână
Aici am logodit cu bolovanii
Câte-un picior uitat sau câte-o mână.

Pe-aecste văi şi dealuri dobrogene
Am dat cu veacuri înapoi lumina
Amare bezne-am aşternut pe gene
Si le-am gestat în inimi rădăcina.

Istoria noastră cea din lacrimi torsă
Va ţine minte şi-ntre foi va strânge
Acest cumplit Danubiu care varsă
Pe trei guri apă şi pe-a patra sânge.

Iar cântecele zmulse din robie
Vor ctitori în anii care vin
In cărţile pe care le vom scrie
O nouă «Tristie» — a Pontului Euxin.

LES DROITS DE L'HOMME ET L'INDEPENDENCE DE LA NATION ROUMAINE

A notre époque, on en est arrivé à exalter jusqu'au paroxysme la notion de la LIBERTE et des DROITS. Problème essentiel et logique. Chacun veut qu'on respecte *«sa liberté»* et *«ses droits»*, ce qui correspond en quelque sorte à une juste interprétation de la condition humaine au stade de notre civilisation.

Rien à redire, malgré les interprétations souvent extravagantes qui entourent la mise en pratique de ces attributs. On peut, cependant, leur réserver une certaine indulgence, car, dans les excès commis, il est plutôt question d'une façn de considérer la chose que de renier ou de refuser tout court son contenu. Car, dans ce dernier cas, quel que soit le mobile qu'on invoque, on se trouverait toujours devant un *abus de pouvoir*, une *négation* des lois naturelles et un *mépris* total de l'être humain.

Oeuvre de la civilisation européenne et chrétienne, ces prérogatives constituent l'apport le plus important de la pensée continentale, dont toute nation européenne peut s'enorgueillir. Par le simple fait d'appartenir à l'Europe, les nations de ce petit continent ont indéniablement contribué à la cristallisation de ces bienfaits de l'humanité. Il serait justement inadmissible qu'elles ne puissent en profiter autant que les autres.

Nous ne devons pas négliger de rappeler que ces termes, dans leur acception de notions *définitivement* acquises dans les rapports entre Etats, ont permis à une foule de nations, de peuples et même de peuplades de gagner leur *indépendance* et leur *souveraineté*. Le principe de l'auto-détermination s'est montré efficace jusqu'au fond de l'Afrique Noire.

C'était l'application de régles devenues fondamentales dans la mentalité moderne et qui ne permettaient plus le paradoxe des impérialismes et des suprématies armées, au milieu d'un siècle épris de liberté et de respect envers *«les droits»* de l'individu. Idéalement, on assistait à la victoire d'un *nouvel humanisme*, où les aspirations des hommes et des peuples prenaient un tour prioritaire et impératif.

Sous l'emprise de ce concept général et séduisant, notre siècle a vu apparaître les coalitions les plus stupéfiantes et les rapprochements les plus anti-naturels que l'on puisse imaginer. Tout, pour que les hommes puissent s'affranchir d'un quelconque impérialisme ou pour qu'ils ne s'échouent pas entre les griffes d'une nouvelle tyrannie. On voulait régler une fois pour toutes le problème de la liberté de l'individu et de l'indépendance des peuples, qui pesait lourdement dans la balance de certains grands Etats.

Selon les promesses solennelles faites aux instants critiques d'une conflagration généralisée, on aurait pu espérer un résultat indiscutable. Et cependant, il y a eu une contradiction évidente entre le concept enoncé à grands fracas et les suites post-belliques qui devaient couronner la persistance des promesses.

LES DROITS DE L'HOMME ET LE MONDE COMMUNISTE

Sans doute, on parle beaucoup des *«droits de l'homme»*, celui-ci étant considéré dans son identité *«d'être vivant* et de *sujet indépendant* au milieu de l'organisme étatique. Tout le tintamarre actuel dans les milieux concernés tourne autour de la question de *savoir si l'individu A ou il N'A PAS de liberté*, assez de liberté, trop de liberté (conformément aux principes) dans certains pays tristement renommés par leur manque d'égard envers leurs citoyens. Louable effort et néanmoins *excentrique* par rapport au véritable problème de la LIBERTE HUMAINE. Parce que celui-ci ne doit pas être lié, dans les pays en cause, à la position de l'individu vis-à-vis du gouvernement, mais de l'individu par rapport à toute la nation.

Pour les nations momentanément tombées sous la férule d'un régime dictatorial et inhumain, la question de la liberté doit embrasser *l'ensemble national* et pas seulement le cas particulier de l'individu. Et cela pour deux raisons:

1. L'individu ne peut être, ni se sentir LIBRE, qu'au sein d'une NATION VERITABLEMENT LIBRE.

2. Toute liberté catégorielle porte en elle le cachet d'un privilège, d'une différenciation, qui nuit aux intérêts de l'ensemble national.

Or, nous constatons que la situation de l'individu n'est pas similaire des deux côtés du Rideau de Fer:

a) Du côté de l'Occident, l'individu constitue l'élément primordial et essentiel (même s'il est parfois, piétiné).

b) Du côté soviétique, l'individu n'est qu'un rouage dans le grand tout qui s'appelle «PARTI».

D'où des différences d'interprétation et d'emploi du terme *«droits de l'homme»*:

En Occident, une mentalité libérale au sujet du comportement humain. En URSS, une mentalité centralisatrice et autoritaire.

D'un côté, sacralisation des droits fondamentaux de l'homme. De l'autre, tous les droits de l'individu dans la dépendance des intérêts du parti et du système.

En Occident, l'individu peut manifester librement son opinion. En URSS, l'individu ne peut avoir aucune opinion personnelle.

Dans le monde libre, le gouvernement doit respecter les droits de l'individu. Dans le monde socialiste, le gouvernement ignore ces droits et ne tient compte que des droits du Parti.

D'un côté, tout écart par rapport aux volontés gouvernementales n'est qu'une divergence de vues ou un acte de protestation. Tandis que de l'autre côté, le moindre écart de la ligne du parti est considéré comme une trahison.

Dans le monde occidental, l'abus d'autorité peut être combattu ouvertement, par tous les moyens légaux mis à la disposition de l'individu. Dans le monde communiste, l'abus d'autorité est un acte courant, normal, dont personne ne peut faire cas.

Dans l'Occident, être libre signifie pouvoir voyager quand et où l'on veut — se syndicaliser con-

formément à ses convictions personnelles — organiser ou choisir une formation politique qui correspond à ses aspirations intimes — prier dans la langue et pour le Dieu de son choix — adopter et avouer n'importe quelle foi philosophique — enfin, pouvoir dire «NON» parsque la majorité dit «OUI» ou inversement.

Dans le monde concentrationaire du communisme, toutes ces caractéristiques n'existent même pas virtuellement. Prohibées, interdites, poursuivies, elles constituent *«légalement»* les tendances les plus nuisibles pour l'accomplissement intégral de l'idéologie marxiste.

IL Y A DONC UN ABIME ENTRE LES DEUX CONCEPTIONS DE L'HOMME ET DE SES DROITS. Abime qui provoque une dichotomie totale entre la *manière de penser, d'apprécier et d'appliquer* le même terme dans l'intention d'uniformiser son usage.

Il y aura toujours *une déviation de sens* du côté soviétique, provoquée par sa conception particulière sur le rôle de l'individu dans la société, qui lui impose une subordination et une soumission aveugle au collectif, représenté toujours par le centralisme du parti.

Les tenants de sa conception collectiviste lui imposent une structure rigide et impitoyable envers les éléments constitutifs de sa structure socio-étatique. Le communisme, en tant qu'ordre politique, ne peut subsister (et moins encore, s'affirmer), sans cette étroitesse de conception dans sa vie interne.

Le socialisme, aussi scientifique qu'on le déclare, n'est qu'un pitoyable effort de réorganisation sociale et politique de la nation A L'AIDE DE METHODES DICTATORIALES, incompatibles avec la nature humaine. Tandis que l'évolution de l'humanité tend vers une *«libération»* de l'individu des entraves historiques ou de celles consacrées par un usage abusif.

La nature humaine tend tout naturellement vers cet affranchissement progressif, qui est une aspiration innée. La *«mentalité esclave»* n'existe plus à notre époque, bien qu'il existe encore de nombreux esclaves. Les peuples les plus arriérés de l'Afrique ont déjà reçu leur statut d'hommes libres dans le sens occidental du mot, en dépit de leur mentalité encore profondément imbue des tares ancestrales. C'est peut-être une méprise internationale, mais ce n'est pas une mauvaise chose! L'époque s'y prête et l'expérience peut être payante.

UN INDIVIDU LIBRE DANS UNE NATION LIBRE

Néanmoins, il est insensé de concevoir une application boiteuse du concept de la liberté, paradoxalement limitée aux droits de l'homme, sans tenir aucun compte, au préalable, du fait que la nation pour laquelle on exige les droits de ses membres pourrait être effectivement libre, ou bien ESCLAVE D'UNE QUELCONQUE DOMINATION. La liberté, pour être réelle et efficace, doit avoir un caractère intégral: UN INDIVIDU LIBRE DANS UNE NATION LIBRE.

Ainsi, les droits de l'homme, pour avoir une chance de se voir respecter, doivent être complétés par la reconnaissance des DROITS DE LA NATION, faute de quoi il n'y aurait qu'affirmations mensongères et irréalisables.

De l'autre côté du Rideau de Fer règne l'ANTILIBERTE, la négation de l'homme, en tant qu'élément primordial de la société et entité spirituelle. C'est le retour à la barbarie, au principe du plus fort et de l'annulation du droit. L'homme perd ses attributs spécifiques et imprescriptibles. Devant le Parti, ce monstre sacré, représenté par une poigné d'autocrates décidés à maintenir leur emprise par n'importe quel moyen, l'homme doit se prosterner et obéir... Et les moyens ne manquent pas pour y parvenir! Faire fi des prérogatives de l'être humain, l'écraser, l'humilier, n'en sont que les moindres.

C'est d'ailleurs pour cela que les pais du monde communiste peuvent se permettre le luxe de lâcher (parcimonieusement bien entendu) quelques libertés à des individus isolés (les fameux disidents), inoffensifs par leur nombre. Cette *«magnanimité»* leur confère l'auréole de la compréhension et laisse croire à une libéralisation politique, en réalité inexistante.

PEUPLES ESCLAVES

On parle aussi beaucoup du «DROIT DES GENS», concept vu cependant par un prisme déformant, qui ne permet que partiellement l'application de son contenu.

Par une interprétation trompeuse, on l'a réduit à sa signification la plus étroite, celle de droit appliqué PAR ET POUR les groupements minoritaires et révolutionnaires. Avec, tout de même une nuance significative: ce droit des gens ne peut jamais être soulevé ou invoqué par LES DIZAINES DE PEUPLES QUI SE MEURENT SOUS L'EMPRISE MARXISTE DANS L'EMPIRE SOVIETIQUE.

La situation est aggravée par l'inqualifiable distorsion donnée au sens propre de ce «droit des gens». Les gouvernements occidentaux, heureux de se tirer d'affaire à si bon compte, feignent d'ignorer que le terme «DROIT DES GENS» signifie en réalité DROIT DES NATIONS.

Négliger le sens propre en faveur d'une interprétation moins significative et parallèlement, moins explosive, fait actuellement partie de l'attitude dite *«réaliste»*. On omet pourtant que de tels subterfuges ne font qu'aggraver la tension et déprécier un concepte séculaire. Résultat de la crainte, d'un calcul sordide ou tout simplement de l'indifférence, ses conséquences sont tout aussi déplorables pour la vie internationale et les relations qui en découlent.

Sous le signe de la FAUSSE DETENTE qui s'ensuit, on proclame d'office toutes les nations, *quel que soit le régime politique qui tient les rênes du pouvoir*, comme LIBRES, INDEPENDANTES ET SOUVERAINES.

Et le tour est joué! Comme suite, on noue des relations d'ordre économique et culturel avec les gouvernements en place, laissant de côté *l'illégitimité* du régime, *la tyrannie* exercée à l'égard de la nation, les objections et *les protestations* des masses, *le manque total* de liberté et de droits, *la négation* des normes élémentaires de vie en société organisée.

Or, renier le droit des nations à la liberté, à l'indépendance et à la souveraineté, c'est FAIRE FI DE LA DROITURE ET DE L'EQUITE QUI DOIVENT GUIDER TOUT ETAT DIGNE DE CE NOM!

L'ABANDON DE L'EUROPE ORIENTALE

Dans la conjoncture crée après la deuxième guerre mondiale, tout laisse entendre que les suites imposées à la partie orientale de l'Europe AVAIENT ETE DECIDEES PAR AVANCE.

Sous les pressions cyniques des Soviétiques et dans une philosophie de l'indifférence de la part des Occidentaux, on a pu assister à l'acte inqualifiable de L'ABANDON ENTRE LES MAINS DES MARXISTES D'UNE DOUZAINE DE PAYS, parmi lesquels la Roumanie.

Le statut imposé depuis à la nation roumaine — contre sa volonté et contre ses aspirations — par la poignée de communistes autochtones (environs 850-900 membres, constituant le plus petit Parti Communiste du monde) AMPLEMENT SOUTENUS par les forces soviétiques d'occupation, ne peut être qualifié que de STATUT D'ESCLAVAGE.

Malgré tout ce qu'on peut soutenir dans les conférences internationales, ou tout ce qu'on peut croire dans les Chancelleries étrangères, la nation roumaine n'est NI libre, NI indépendante, NI souveraine! Parce que la Roumanie d'aujourd'hui, en tant qu'Etat *«autonome»* et *«maître de lui-même»*, N'EST QU'UNE FICTION.

Un gouvernement IMPOSE par les Soviétiques et qui se perpétue depuis plus de 30 ans grâce à la présence menaçante des tanks russes à la frontière, ne peut prétendre qu'il est LIBRE.

Un gouvernement qui REÇOIT régulièrement ses directives du Kremlin, ne peut affirmer qu'il est INDEPENDANT.

Un gouvernement qui, conformément aux *«décisions»* du Pacte de Varsovie, DOIT SUIVRE les volontés des Forces Armées soviétiques, ne peut déclarer qu'il est SOUVERAIN.

En un mot, il s'agit d'un gouvernement fantoche, incompétent mais prétentieux, impitoyable envers la nation roumaine mais docile envers les maitres de l'URSS. Voilà ce qu'est le régime actuel de la Roumanie.

Ainsi, les puissances occidentales qui entretiennent des relations serrées et suivies avec Bucarest — sans tenir compte des réalités profondes — traitent avec un «GOUVERNEMENT FICTIF» et s'exposent tôt ou tard à un désaveu cuisant de l'histoire et à une critique véhémente du peuple roumain. Délaisser la réalité éternelle de la nation pour l'image temporaire d'un gouvernement (peut-être *«régulier»* aux yeux des intéressés, mais dépourvu de toute *«légitimité»*) c'est ne tenir compte que des circonstances et des intérêts passagers.

LA ROUMANIE, en tant que nation et Etat, en tant qu'organisme de droit international, N'A RIEN A VOIR AVEC LE POUVOIR — dit populaire — ETABLI PAR LA FORCE DES ARMEES SOVIETIQUES. La Roumanie qui souffre n'admettra jamais d'être représentée par une équipe gouvernementale d'obédience marxiste, hissée au sommet du pouvoir par la fraude, l'appui étranger et la terreur.

Il est vrai que cette Roumanie profonde n'a aucun droit pour l'instant. Elle vit sous l'emprise féroce d'un régime inhumain. ELLE N'EST PAS LIBRE! Mais elle EXISTE, inébranlable contre vents et marées, et CELA NE PEUT LUI ETRE RETIRE!

Cette Roumanie sans droits, sans parole et sans perspectives suit le drame de toutes ses congénères, jetées en pâture au fauve soviétique par ceux qui s'étaient déclarés les CHAMPIONS DE LA LIBERTE ET DE L'INDEPENDANCE DES PEUPLES.

LA ROUMANIE N'EST PAS LIBRE

Elle n'est cependant pas libre ni indépendante pour des motifs qui ne sont plus un secret d'Etat:

1) D'abord parce que, par des accords occultes à Potsdam, Téhéran et Yalta, les Puissances Occidentales ONT LIVRE A L'URSS, la Roumanie et les autres nations martyres, sans le moindre remords ou une quelconque inquiétude pour le sort des beaux principes qui constituent l'armature de leur argumentation politique. Ce geste inconsidéré ASSOMBRIT, sinon la conscience de leurs gouvernements, du moins LE PRESTIGE dont elles tiennent à jouir dans le monde.

Il est difficile de faire admettre — et encore plus de faire oublier — qu'après avoir commencé une guerre pour préserver LA LIBERTE ET L'INDEPENDANCE des nations, on soit arrivé à nier cette liberté et cette indépendance aux nations mêmes qui ont constitué l'enjeu de la grande conflagration...

2) Ensuite, parce que le régime communiste de Bucarest, malgré sa longévité, N'EST AUCUNEMENT LE REFLET DES ASPIRATIONS DU PEUPLE ROUMAIN. Il a été tout simplement imposé par la force, contre la volonté nationale. Sa permanence n'est que la suite de sa brutalité répressive et de la puissance soviétique qui l'a mis en place et le soutient ouvertement.

La liberté de l'individu et l'indépendance de la nation vont de pair. Dans la Roumanie d'aujourd'hui, on ne rencontre NI L'UNE NI L'AUTRE. L'existence d'un gouvernement dit *«légal»* ne signifie pas que les masses sont libres; et la présence d'envoyés spéciaux dans les réunions internationales ne constitue pas la preuve que l'Etat est indépendant.

La nation roumaine, déchue — comme tant d'autres qui ont subi le même sort — de ses droits et prérogatives légitimes, dirigée par des usurpateurs et soumise à un traitement d'esclave, ne pourra d'aucune façon être présentée et considérée *actuellement* comme une nation libre et indépendante.

LA TRAGEDIE DU PEUPLE ROUMAIN

Nous tenons à faire savoir à ceux qui ont contribué, par leur imprudence ou leur imprévoyance, à l'établissement d'un pareil état de choses, que les conséquences engendrées dépassent de loin l'imagination la plus fertile. Et que la RESPONSABILITE d'une telle situation ne leur sera JAMAIS enlevée. Lorsqu'on prend des résolutions nuisibles pour d'autres, il faut aussi envisager les suites.

Or, après 30 ans de régime communiste, les résultats sont catastrophiques, tant du point de vue politique, économique et social que du point de vue culturel et spirituel. Tout a été bouleversé, en contradiction avec les caractéristiques profondes de la nation et sa manière de vivre spécifique. On a voulu imposer une nouvelle société, étrangère à la nation et ne convenant pas à son génie, par des moyens brutaux et autoritaires.

On est arrivé à instaurer la nouvelle société, MAIS EN APPARENCE SEULEMENT. Le fondement insondable de la nation est resté intact, en dépit des méthodes sauvages et sanguinaires qui constituent les formes de *«persuasion»* du régime marxiste en Roumanie. Combien de souffrances et de sacrifices auraient pur être épargnés si les Grandes Puissances Occidentales avaient agi avec *la sa-*

à cette Europe déjà amputée d'une moitié, divisée par des disputes d'opinions, minée par la subversión révolutionnaire du communisme.

Il s'agit d'une situation absurde, incohérente et dégradante pour les nations dont le passé a été une illustration de fierté et de dignité. Cette position équivoque, si elle continue encore quelque temps, *va se retourner impitoyablement contre ceux qui l'ont acceptée.*

Si les nations occidentales n'arrivent pas à reprendre confiance en elles-mêmes et à mettre un terme à la frénésie expansive du fleau rouge, ELLES PAYERONT LOURDEMENT LEUR ABSENCE ACTUELLE DE DETERMINATION. Expiation qu'elles vont ressentir d'une façon d'autant plus pénible et cruelle qu'elle sera accompagnée d'un remords stérile.

Selon toute objectivité, l'aspect actuel des choses n'est que la conséquence d'*un état d'esprit bicéphale* qui domine les nations occidentales. Nous disons «*à deux têtes*» parce que la posture adoptée par les gouvernements du *Monde Libre* envers l'URSS et les provocations constantes du *Monde Socialiste*, confirment un double sentiment-moteur:

a) *LA CUPIDITE*. Le monde socialiste est un consommateur insatiable de tous les produits qui constituent le surplus de la production occidentale. Et le désir immodéré de GAGNER TOUJOURS DAVANTAGE obnubile sans trace d'un remords, aussi bien le devoir envers les autres autant que le respect de soi-même.

Quel poids peuvent encore avoir les désespoirs des nations sacrifiées devant les mirifiques perspectives d'un marché prometteur?!

b) *LA CRAINTE*. Parallélement à l'avidité du gain s'affirme una crainte superstitieuse au sujet du pouvoir destructeur de l'Empire du Mal. On n'ose pas réagir ouvertement aux abus commis par le monde socialiste et moins encore montrer une attitude déterminée devant l'audace impérialiste et le cynisme agressif de l'URSS. On pense amadouer ce monde de cauchemar, fait d'ambitions, de Cruautes et d'implacabilité et *détourner l'échéance fatale de l'affrontement ouvert*.

En réalité, ON NE FAIT QUE DIFFERER CE CHOC, tout en s'affaiblissant militairement et moralement, tandis que l'URSS, infiniment plus psychologue que l'Occident, en retire tous les profits.

Le gouvernement soviétique emploie ces deux faiblesses —que lui-même a provoquées et poussées au paroxysme— pour tenir en échec le monde libre, tout en préparant son potentiel de frappe pour le moment qu'il choisira. A cet instant-là, l'Union Soviétique ne s'embarrassera d'aucune manière des engagements solennels et des signatures apposées sur des traités «BI ou MULTI-LATERAUX». Et l'apocalypse déchainée sonnera le glas d'un MONDE LIBRE qui n'a su faire du talent dont le destin l'avait comblé!

LE CATECHISME DE LA LIBERTE

Ce sera la fin de ceux qui, jusqu'ici, ONT FAILLI A TOUT en tant qu'Occidentaux, Européens et Hommes libres!

S'ils n'arrivent pas à se reprendre, bientôt ils atteindront les confins du «*non retour*», de LEUR DEFINITIVE DECHEANCE!

Si les nations encore libres et heureuses veulent échapper à cet effondrement et racheter en quelque sorte les trahisons et les indignités dont elles se sont rendu coupables envers les nations abandonnées au Moloch Soviétique, il ne leur reste qu'un seul chemin à suivre:

CELUI DU COURAGE.

Dans ce but, il faudra:

I. DENONCER LES ACCORDS SECRETS DE YALTA ET DE TEHERAN, qui ont amené l'impérialisme soviétique au coeur de l'Europe et ont jeté dans le gouffre communiste plus de 120 millions d'Européens.

II. CESSER DE SOUTENIR L'ECONOMIE DEFICITAIRE DES ETATS COMMUNISTES, que en profitent pour se fortifier militairement et consolider leur emprise sur des nations réduites en esclavage.

Chaque aide économique, chaque avance financière, toute assistance technique ou collaboration scientifique, ne feront que rapprocher le terme implacable de la déroute occidentale.

III. PRENDRE DES MESURES CONTRE L'INFILTRATION COMMUNISTE. Tous les gouvernements occidentaux, d'un commun accord, doivent mettre un terme à la pénétration marxiste qui s'étale jusqu'aux niveaux les plus élevés de la hiérarchie, y compris la Presse, la Radio et la Télévision.

Il s'agirait d'un acte de salubrité publique et d'un geste de déférence envers leurs propres nations qui n'arrivent plus à comprendre le dessein de leurs élus.

IV. SE DECLARER SOLIDAIRES DES NATIONS ASSERVIES ET SOUTENIR LES MOUVEMENTS DE LIBERATION DES PEUPLES DOMINES PAR LE COMMUNISME. Ce n'est pas par la «*coexistence pacifique*» et la «*détente*» à sens unique que l'Occident apportera un quelconque changement dans le statut misérable de l'Europe de l'Est.

Seuls, une attitude ferme et un soutien inconditionné peuvent compter dans la balance historique.

V. CREER UN FRONT UNITAIRE ANTI-COMMUNISTE. Enfin, ce n'est pas de la discussion sur le poids des armements, leur puissance de frappe ou une précaire «SECURITE EUROPEENNE» que les gouvernements responsables de l'avenir du monde doivent se préoccuper, MAIS des seuls moyens capables de mettre fin, une fois pour toutes, à *l'angoisse* généralisée, à *la menace* permanente, et au *désespoir* de tant de nations que représentent l'impérialisme soviétique et sa tyrannie inexorable.

Le courage de dire au communisme «ASSEZ!», représente la seule voie du salut des nations piétinées par l'URSS dans l'EST EUROPEEN, de l'EUROPE et du MONDE.

VOI FASCISTII SUNTETI TERORISTII

De NICOLAE ROSCA

Comuniştii sunt meşteri mari în măsluirea adevărului. Ei au pătruns, ca nimeni alţii, în psihologia maselor, au studiat-o şi au descoperit legile după care se guvernează. Ei ştiu că printr'un bombardament masiv al minţilor omeneşti cu anumite idei-tip, cu anumite slogane, ajung să le impună, treptat, treptat, şi să întunece libertatea de gândire şi de decizie a indivizilor.

In felul acesta au reuşit să introducă în minţile oamenilor pe care-i guvernează şi a tuturor acelora asupra cărora au o înrâurire ideologică, nişte adevăruri sui-generis, care nu mai au nimic deaface cu *adevărul*. Minciunile cele mai brutale, asupra unor inamici politici, sau asupra unor evenimente, repetate cu încăpăţânare, zi de zi, fără odihnă, întrebuinţând toate mijloacele de comunicaţie pe care le au la îndemână, reuşesc să le imprime în creerele terorizate ale supuşilor lor. Lenin însuşi spune deschis că, minciunile repetate zilnic, cu perseverenţă, devin adevăruri în minţile oamenilor.

Aşa au fost şi sunt crescute, sub această permanentă ofensivă contra creerelor şi a funcţionării lor normale, tinerele generaţii române, în care s'au denaturat şi cunoştinţele şi conştiinţele.

Fenomenul este perceptibil chiar şi în Europa occidentală care suferă şi ea bombardamentul falsei informatice marxiste şi face ravagii în societatea *oamenilor liberi*, creindu-le o confuzie mintală atât de profundă că nu mai pot distinge ce este adevăr de ceeace este neadevăr, ce poate fi de ceeace nu poate fi, care este raţiunea unor lucruri sau întâmplări şi care iraţionalitatea lor.

Aşa, spre ex, comuniştii, prin armatele lor de terorişti, infiltrate peste tot în Occident, îngrozesc lumea, provoacă atentate, explozii, dau lovituri la bănci cu prăzi importante, incendiază păduri, fabrici, hoteluri, ucid tot ceeace cade în bătaia pistoalelor lor, fapte pe care apoi, printr'o ingenioasa manipulare a mijloacelor de informaţie, le atribuesc aşa zişilor «fascişti». In Spania, în Italia, unde se omoară pe capete şi fără alegere — orice cetăţean, în aceste ţări, este ameninţat să-şi piardă viaţa, afară de comunişti, bineînţeles — găseşti scrise pe toate zidurile şi în toate latitudinele: «VOI FASCISTII, SUNTETI TERORISTII». Iar lumea, ajunge să creadă. După atentatele cele mai sângeroase, marxiştii, ale căror pistoale fumegă încă, scot masele de roboţi pe stradă strigând în unison: «VOI FASCISTII, SUNTETI TERORISTII». Şi lumea crede. Târnăcopul propagandei insidioase loveşte fără încetare, spărgând minţile oamenilor.

* * *

Astfel de acţiuni de denaturalizare a adevărului, de înghesuire a lui în ţarcurile unor interese de partid, această subtilă golire prealabilă a minţilor şi înmagazinare în ele a unor *leit-motive* şoptite insinuant şi neîntrerupt, le-au mai întrebuinţat şi alţii în trecut. Chiar şi ţara noastră cunoaşte astfel de sisteme care au precedat epoca comunistă. Ne referim la minciunile grosolane pe care le-au ţesut zi de zi, cu o perseverenţă diabolică, tot politicianismul român, în jurul Mişcării Legionare. Ce nu s'a spus! Huligani, pistolari, terorişti, falsificatori de bani, omul şi pogonul, vânduţi rând pe rând Berlinului, Romei, Moscovei, susţinuţi cu bani evreieşti în legătură cu Lupeasca, şi câte şi mai câte *genialităţi* de astea.

In această ofensivă de infamii, cei mai îndemânatici au fost, fără îndoială, *liberalii* români. Pentru a doborî un adversar politic pe care-l intuiau prea periculos pentru interesele şi pentru viitorul partidului lor, liberalii nu s'au dat înapoi dela nimic, mergând chiar până la ucideri de oameni. Şi după aceea tot ei strigau, vizând Mişcarea Legionară, *terorişti, politica pistolului*, şi alte inepţii de soiul acesta. La fel ca marxiştii de astăzi: «VOI FASCISTII, SUNTETI TERORISTII».

Faimoasele *Drepturi ale omului*, de care atâta caz fac acuma, au fost descoperite târziu de liberalii români. Ele au primit certificat de naştere în conştiinţa lor numai când nedreptăţile şi teroarea s'au proiectat şi peste ei şi au fost întemniţaţi şi exterminaţi de comunişti. Cât timp ţineau ei cuţitul în mână, *Drepturile omului*, nu erau interesante. Când erau legionarii cei închişi, schingiuiţi şi ucişi, *chiar şi de liberali*, aceste preocupări idealiste pentru persoana umană erau absente din preocupările lor.

Din lunga listă a nedreptăţilor şi a samavolniciilor săvârşite de acest partid, în timpul repetatelor lui guvernări, vom reaminti deocamdată numai două momente: *momentul Manciu* şi *momentul Duca*. Adică acelea pentru care liberalii ne strigă şi astăzi, în unison cu comuniştii: «VOI FASCISTII, SUNTETI TERORISTII».

MOMENTUL MANCIU

In anul 1924 este numit Prefect al Poliţiei din Iaşi, de către guvernul liberal, Manciu. Om sangvinar, acesta vine cu misiunea de a distruge, prin orice mijloace, *mişcarea anticomunistă* a studenţilor ieşeni, care se opunea bolşevismului şi agenţilor lui. (Mişcarea legionară nu apăruse încă, ea fiind înfiinţată în 1927).

Numaidecât încep provocările poliţiei. Studenţii români sunt loviţi pe străzi de agenţii lui Manciu. Tot ei sunt arestaţi apoi fără motiv şi bătuţi în beciurile poliţiei. Toate legile statului sunt călcate în picioare de bestiile asmuţite asupra tinerilor ieşeni. Studenţii protestează pe căi legale. Sunt sesizate forurile judecătoreşti. Studenţii menţin calmul şi aşteaptă rezultatul denunţurilor. Nimic. Părinţii sunt indignaţi. Se fac plângeri ministrului respectiv, la Bucureşti. Rezultatele sunt nule. Nu funcţionau încă *Drepturile omului*, pentru partidul în guvern. Teroarea poliţiei creşte pe străzi. Orice nenorocit de agent, ştiindu-se apărat, lovea cu sete, în stânga şi în dreapta, pe oricine îi ieşea în cale.

In ziua de 31 Mai 1924, un grup de 50 de studenţi şi elevi lucrau la o cărămidărie în vederea ridicării unui Cămin Cultural, la Iaşi. In timpul lucrului sunt asaltaţi de bandele poliţieneşti a le lui Manciu, întărite şi cu o unitate de jandarmi. Sunt loviţi cu brutalitate. Sunt legaţi în lanţuri şi duşi la poliţie, unde, fără a se anunţa Parchetul, încep bătăile şi schingiuirile. Printre cei arestaţi şi bătuţi se afla şi Corneliu Zelea Codreanu. S'au spart timpane la unii, s'a crăpat pielea depe tălpile picioarelor, la alţii. Mulţi tineri care leşinau în timpul *interogatorului*, erau reanimaţi cu o găleată de apă turnată în cap. Manciu în persoană (care mai era şi avocat, deci cunoscător al legilor), cu o ură de iraţional, lovea alături de sbirii lui. Teroarea a durat până seara, când părinţii, sesizaţi de cele ce se întâmplă cu copiii lor, pătrund cu forţa în Prefectura de Poliţie, însoţiţi de Primul procuror şi de Medicul legist al Tribunalului. Aceştia constată atentatul barbar, se întocmesc acte pe loc şi tinerii sunt transportaţi acasă sau la spitale, de părinţii lor.

Iată câteva titluri şi subtitluri apărute în ziarele epocei, înfierând bestialitatea funcţionarilor guvernului liberal:

«Studenţii au fost bătuţi de însuşi prefectul poliţiei».

(UNIVERSUL, 8-6-1924)

«Studenţii dela Iaşi au fost bătuţi. Ei au fost provocaţi de poliţie, schingiuiţi fără nici-o vină. Un Prefect de poliţie bătăuş. Manciu trebue destituit. Faptele de mai sus nu pot rămâne nepedepsite. Prefectul de poliţie, Manciu, dovedit agent provocator şi vinovat de torturarea studenţilor şi elevilor de liceu din Iaşi, trebue să primească pedeapsa fărădelegilor lui».

(UNIVERSUL, 9-6-1924)

«Iaşii sub teroarea Prefectului de Poliţie... Transportaţi în beciurile poliţiei, aceşti studenţi au fost supuşi la cele mai groaznice chinuri. Unii din ei au fost spânzuraţi cu capul în jos, loviţi peste tălpile picioarelor cu vâna de bou. Studentul Corneliu Codreanu a fost legat, apoi pălmuit şi torturat de însuşi Prefectul de poliţie. Sănătatea lui e sdruncinată. Ceilalţi studenţi arestaţi prezintă grave leziuni corporale. Trei sute de studenţi au reclamat faptele de mai sus Procurorului general, cerând ca medicul legist să examineze starea colegilor torturaţi».

(UNIVERSUL, 10-6-1924)

Părinţii celor maltrataţi închegează o acţiune cetăţenească pentru tragerea la răspundere a lui Manciu şi cer destituirea lui. Următoarele telegrame au fost expediate Regelui şi Ministrului de Interne:

M. Sale Regelui.

«Faţă de nelegalităţile poliţaiului Manciu împotriva studenţilor şi copiilor noştrii loviţi şi insultaţi zilnic, voind a ne întruni, am fost împiedecaţi de poliţie şi jandarmi cu toate că Procurorul a aprobat întrunirea.

Supunem respectuos Majestăţii Voastre plângerea noastră şi rugăm a fi ocrotiţi» (Urmează 1200 de semnături).

Ministrului de Interne.

«Copii noştri luaţi depe stradă şi sălbatec maltrataţi de Prefectul de poliţie Manciu, cerem anchetă imediat, urmată de sancţiuni severe. Loviţi în sentimentele noastre părinteşti şi pierzând orice răbdare, aşteptăm neîntârziat dreptate». (Urmează semnăturile părinţilor).

In acest timp Corneliu Zelea Codreanu, care pentru a treia oară era lovit (încă de două ori primise lovituri şi fusese înjurat pe stradă de Manciu şi agenţii lui, în văzul lumii), este sdrobit sufleteşte. El se retrage pe muntele Rarău unde stă singur o lună şi jumătate.

«... m'am ridicat încet la munte, ducând poveri în suflet, durerile umilinţei de ieri şi chinurile nelămurite pentru ziua de mâine... nicio privelişte nu-mi putea alunga dinaintea ochilor privelişiea infamiei şi umilinţii la care am fost expus, alături de tinerii mei camarazi... Stăteam pe gânduri şi-mi era ruşine să mă dau jos printre oameni». Sbuciumul sufletesc al omului liber, crescut în cultul onoarei şi a demnităţii, care se vede atacat mârşav şi maltratat de cei care deţineau puterea şi o întrebuinţau după bunul lor plac. Codreanu îşi dă seama că este provocat cu insistenţă pentru a-l obliga să reacţioneze şi apoi să-l distrugă. Ce să facă? Cum să procedeze când toate căile legale pe care le încercase le-a găsit zăvorite? Se lasă în voia sorţii.

«Mă cobor. Las totul în voia sorţii: eu nu pot să dau nicio deslegare. Deacuma însă umblu cu revolverul la mine. Şi la cea dintâi provocare, trag: dela această hotărîre nu mă va clinti nimeni».

Aşadar, autorităţile liberale sunt acelea care introduc pistolul în buzunarul lui Corneliu Codreanu, ca singură soluţie pentru a-şi apăra drepturile de cetăţean şi onoarea terfelită de toţi *ferchea-berchea* guvernului.

Intre timp, la cererea părinţilor şi a opiniei publice ieşene, se ordonă o anchetă şi este trimis dela Bucureşti, Inspectorul Văraru. Acesta constată teroarea lui Manciu şi face un raport obiectiv superiorilor lui. Răspunsul guvernului liberal este:

a) Poliţaiul Manciu este decorat cu «Steaua României», pentru isprăvile lui.

b) Toţi comisarii care au schingiuit, sunt avansaţi în grad.

Era o indicaţie clară că Manciu îndeplinea un mandat, *impunerea teroarei guvernamentale* şi era decorat pentru zelul cu care aplica întocmai, *drepturile constituţionale ale sistemului democrat*, aşa cum le înţelegeau liberalii.

In ziua de 25 Oct. 1924, *ziua fatală*, cum o numeşte Corneliu Codreanu, acesta, avocat fiind, lua parte ca apărător în procesul deschis contra lui Manciu, de studentul Comârzan, unul din schingiuiţii aceluia. In sala de judecată, în plină şedinţă şi în faţa avocaţilor şi a judecatorului, Manciu, urmat de o gloată de poliţişti se năpusteşte asupra lui Codreanu pentru a-l lovi.

«In aceste împrejurări — ne spune acesta — cu riscul de a mă pierde strivit de cei douăzeci de poliţişti înarmaţi, am scos revolverul şi am tras. Am ţintit pe cine se apropia de mine.»

Manciu cade răpus. Era primul agresor. Alţi doi comisari sunt răniţi. Restul fug în debandadă.

Această ultimă apărare a unui om încolţit de agresorii guvernului, batjocorit în demnitatea lui, lovit şi împins până pe pragul desnădejdiei, au numit-o şi o numesc încă, liberalii, *politica pistolului*. La fel ca şi marxiştii: «VOI FASCISTII, SUNTETI TERORISTII».

Actul de legitima apărare a lui Codreanu a fost atât de evident, încât, în procesul pentru omorârea lui Manciu, care s'a judecat la Turnu-Severin, el a fost achitat în unanimitate, cu toate încercările guvernului liberal de a-i schimba cursul. In timpul şedinţelor, în faţa mărturiilor care se depuneau, lumea care asista la proces era indignată cu actuarea poliţiştilor ieşeni. Un Severinean enervat, îmbrânceşte pe unul din comisarii care susţineau acuma că el nu a lovit pe nimeni, îl scoate cu violenţa din sală şi-i strigă:

«—Canalie, să pleci de-aici că nu-ţi garantăm viaţa!»

Apoi adresându-se tuturor comisarilor din Iaşi:

«—Aţi schingiuit în mod barbar, cu mâinile voastre, pe aceşti copii. Dacă aţi fi făcut aşa ceva în Turnu-Severin, aţi fi fost măcelăriţi pe stradă de lume. Prezenţa voastră aici murdăreşte acest oraş; plecaţi cu primul tren, altfel va fi rău de voi».

Aşadar politicei de agresiuni barbare ale guvernului liberal, care strivea cu suverană indiferenţă *Drepturile omului*, urmează împuşcarea în legitimă apărare, a lui Manciu. Justiţia română a înţeles acest lucru şi l-a achitat pe Codreanu. Liberalii însă, îi dau mereu înainte cu flaşneta: VOI FASCISTII, SUNTETI TERORISTII.

* * *

MOMENTUL DUCA

O nouă prigoană contra Mişcării legionare, mult mai cruntă, este deslănţuită de liberali în anul 1933. Ce înţelegem prin prigoană? «Prigoana începea, când justiţia era scoasă din angrenajul funcţionarii ei, şi legionarii lăsaţi pradă forţei brutale a Statului, adică a Puterii Executive manevrată de forţele tiranice. Numai după eliminarea totală a puterii juridice, putea Statul să-şi desfăşoare toată capacitatea sa de teroare» (Horia Sima, «Histoire du Mouvement», p. 103).

Care a fost raţiunea acestei sângeroase persecuţii?

In anul 1933 începe procesul de «europeizare» a Rusiei Sovietice. Simţindu-se ameninţată direct de apariţia lui Hitler pe scena politică a Europei, toate cercurile pro-marxiste ale bătrânului nostru continent, sunt puse în stare de alarmă de bolşevici. Pentru ruperea carantinei în care fusese ţinută Rusia până atunci, atitudinea României, ţară de frontieră a Europei, era foarte importantă. Acolo apăruse şi creştea fără încetare, în ciuda încercărilor de a o distruge, o forţă anticomunistă: Mişcarea Legionară. Aceasta se opunea alinierii României în banda bolşevică, aliniere pe care o urmărea politica externa oficială, condusă de Titulescu. Pentru anihilarea comunismului rusesc (de fapt nu există altul), pe care legionarii îl intuiau ca cel mai periculos pentru aşezările noastre româneşti, ei erau decişi să se aliese cu toţi acela care l-ar fi putut combate, printre care şi cu Germania Naţional-Socialistă. Pentru a-şi doborî inamicul principal, Germania, Churchill a declarat public că se va alinia şi cu *dracul* (referindu-se la bolşevici). Pentru a doborî acest *drac* care ne primejduia existenţa noastră, a Românilor, Mişcarea Legionară era gata să se alinieze cu toate forţele anticomuniste, fiind cea mai importantă, pe vremea aceea, Germania, sub regimul pe care ea şi-l alesese.

Aşadar, Legiunea era o piesă de bază în politica centro-europeana. Existenţa sau neexistenţa ei era de o importanţă capitală pentru conspiraţia pro-sovietică care se pusese în mişcare. Trebuia distrusă. Cum guvernul naţional-ţăranist al lui Vaida Voevod, care era la putere în vara anului 1933, era considerat prea debil pentru această operaţie, cercurile «progresiste» internaţionale, îşi caută *omul*. Şi cel care promite cel mai mult este I. G. Duca, fruntaş liberal. La 7 Noembrie 1933, Regele Carol II însărcinează pe Duca cu formarea noului guvern şi cu pregătirea alegerilor, fixate pe 20-12-33.

Mişcarea Legionară participă la alegeri. Numaidecât Duca declanşează teroarea în ţară. Ministerul de Interne, prin forţele jandarmeriei îi opresc cu forţa pe legionari dela desfăşurarea liniştită a propagandei lor. Sunt împiedicaţi chiar de -aşi depune listele electorale la Tribunale, după normele constituţionale. Abuzurile acestea de putere, murdare şi contra legilor, au provocat ciocniri între poliţie şi legionari. Aceştia, cu toate riscurile pentru integritatea lor fizică, trebuiau să treacă cu forţa printre cordoanele de poliţişti şi de jandarmi, pentru a-şi îndeplini *drepturile cetăţeneşti*. Au fost bătuţi, însângeraţi, iar când ripostau, erau arestaţi şi trimişi în judecată. Victimele teroarei liberale, erau şi acuzaţii. Stranii *Drepturi ale omului!*

Al doilea val de mişelii guvernamentale, pentru «îngrozirea legionarilor», este uciderea directă. «Ordinul de a vărsa sânge inocent venea direct dela I. G. Duca, şeful guvernului. Sub Secretarul de Stat la Interne, Victor Iamandi, supraveghea execuţia planului de exterminare a Legiunii».

In curs de două săptămâni sunt ucişi trei legionari. Toţi trei fără vină. Erau primele victime în România ale *sistemului democrat* aşa cum îl înţelegeau liberalii noştri.

Cu toate demersurile făcute, nicio anchetă judiciară nu a fost permisă pentru clarificarea faptelor şi pedepsirea vinovaţilor. Singurele măsuri luate de guvern au fost transferarea ucigaşilor în alte puncte ale ţării pentru a li se pierde urma. Ignorăm dacă, la fel ca în cazul Manciu, au primit şi aceştia avansări şi decoraţii.

Cu toate aceste excese sângeroase ale guvernului, legionarii, la îndemnul lui Codreanu, păstrează calmul şi legalitatea. Nu asta interesa guvernul însă. In ziua de 9 Decembrie 1933, Duca dizolvă Mişcarea Legionară, pentru a-i împiedeca prezentarea la alegeri. Nu vom insista prea mult asupra acestor întâmplări care s-au mai tratat în paginile acestui ziar. Mii de persoane au fost arestate ilegal şi aruncate în închisori. Niciun mandat de arestare nu a fost emis. Substituindu-se în mod abusiv puterii judiciare, arestările săvârşite de guvern erau, în realitate, secuestre de persoane. S'au făcut proteste. S'a cerut intervenţia justiţiei. Fără rezultat. Eram în plin *sistem democrat al drepturilor constituţionale*. Moţa şi Marin, la eliberarea lor din închisoare, au obţinut dela comandantul Jilavei, Colonelul Izet, un certificat, în care se recunoştea că deţinerea lor în acel loc, a fost ilegală. Pe baza acestuia, ei au dat în judecată pe Ministrul de Interne, Victor Iamandi. Totul negativ.

Intre timp alegerile au fost *câştigate* de liberali.

Indignaţi de excesele guvernului, trei legionari, care suferiseră *legalităţile* liberale, îl împuşcă pe Duca, la Sinaia, în noaptea de 31-12-33 şi se predau autorităţilor. Aşadar cazul era rezolvat din punct de vedere poliţienesc. Nu şi din cel liberal. Un nou val de teroare se deslănţue. Din nou se violează casele oamenilor cu percheziţii nelegale, din nou se umplu temniţele. Sterie Ciumeti, este chinuit îngrozitor pentru a delata locul unde se găsea Corneliu Codreanu. Când sbirii Ministrului de Interne, Iamandi, înţeleg că nu pot scoate nimic dela el, îl omoară şi-l aruncă corpul pe malul lacului Snagov, simulând un accident. Dus ca necunoscut la morgă, Drul Nicolae Roşu, medic legist, îi determină moartea, fotografiază cadavrul schingiuit şi-l identifică ca fiind al legionarului Sterie Ciumeti. Pentru acest fapt, care delata bestialităţile guvernului, doctorul Roşu este asvârlit şi el în închisoare. *Drepturile omului?* Ce ironie!

Ca turbată, poliţia caută pe Corneliu Codreanu, pentru a-l lichida. Din fericire nu este găsit. Liberalii montează Gărzii de Fier un vast proces de compiot în asasinarea lui Duca. Intre timp, poliţia lui Iamandi, mai curăţă, încă o duzină de legionari. Iată care erau *principiile de libertate şi democraţie* pe care le aplica partidul liberal, care principii, cu surpriză, le vedem afişate emfatic în nişte declaraţii ale unor reprezentanţi ai acestui partid, în exil.

Procesul se judecă la 17 Martie 1934. Cu puţin înainte, Corneliu Codreanu, se prezintă Consiliului de Războiu, unde se judeca procesul. Justiţia Militară, după lungi desbateri, în care s'au întrebuinţat toate presiunile, chiar şi cea regească, pentru a provoca o condamnare, achită în unanimitate, Mişcarea Legionară. Nu sunt adevărate acuzaţiile care i se aduc: compiot, mişcare teroristă, mişcare clandestină, anarhică, periculoasă pentru siguranţa Statului, care urmărea dărâmarea, prin forţă, a regimului constituţional, etc. Toate aceste acuzaţii mincinoase ale guvernului au fost spulberate cu uşurinţă în cursul procesului. Dar liberalii, cu o vădită rea credinţă, pe care numai în regimurile marxiste o mai întâlneşti, îşi continuă plictisitoarea şi stupida muzicuţă: «VOI FASCISTII, SUNTETI TERORISTII».

După trecerea furtunii, Corneliu Codreanu, dă următorul comunicat:

«Camarazi,

A trecut cel mai greu an; cel mai greu pe care l-am întâlnit în lupta noastră; cel mai greu pe care poate, de sute de ani, l-a întâlnit tineretul românesc. Bilanţul: 18.000 de arestări cu 18.000 de case călcate de barbari şi umplute de sânge nevinovat; 300 de bolnavi în închisori, 16 morţi şi trei înmormântaţi de vii sub pământ».

Dar liberalilor nu le poate intra în cap altceva decât răsuflatele slogane, made in URRS: «VOI FASCISTII, SUNTETI TERORISTII».

* * *

Se vor întreba cititorii noştrii, ce rost au aceste evocări — cunoscute de altfel — ale unor fapte petrecute acum jumătate de secol, când problemele ce ne apasă acuma sunt altele? De acord cu cei ce gândesc astfel. Nu noi, legionarii, suntem cei ce agităm amintirea acestor triste episoade ale politicei noastre moderne, ci unii refugiaţi, sosiţi aici cu cerebrul alterat de lunga convieţuire cu comuniştii şi care mai sunt şi neastâmpăraţi. Acum în urmă, au apărut şi nişte liberali, sic ei, care vor să scrie istoria cu cerneală simpatică, care să reliefeze numai ceeace vor ei. Şi ceeace vor ei, este fals. Misiunea de a informa cere adevăr, cunoaştere, şi bună credinţă. Nu sunt calităţi liberale. Niciodată nu au fost.

Am redat cu atâtea detalii două momente din activitatea lor guvernamentală «de libertate şi democraţie», pentrucă aceşti domni şi-au pierdut şi memoria şi pudoarea. Ei desfăşoară în faţa ochilor exilului, a cărui inteligenţă o subestimează, nişte idei democratice idealiste, care nu au nimic deaface cu realitatea. Nu a existat, în istoria noastră modernă, un partid politic cu un abism mai profund între activitatea lui şi ideologia care o susţine, ca partidul liberal.

Unul dintre aceşti *tineri liberali*, aterizat în lumea liberă pe coada unui *baltag*, caşi vrăjitoarele neliniştilor copilăreşti care călătoreau, în lumea imaginaţiei noastre, pe coade de mătură, vrea să cureţe exilul românesc, cu *baltagul*. (Se vede că metodele lui Duca s'au transmis pe cale genetică şi copiilor. Ceeace nu a transmis nimeni acestui domn însă a fost o cât de mică doză de bunăcreştere.) Dar nu îl luăm în serios. Considerăm că numai un vis tulburat de copil l-a făcut să scrie *ceeace nu trebuia*. (Românul numeşte altfel această tristă meteahnă.)

Alt tânăr liberal, se ia de piept cu toate *totalitarismele*, în dorinţa de a apăra *principiile de libertate şi democraţie*, care, după spusele Dlui, au fost cultivate în permanenţă de liberali. (Ceeace nu este adevărat.) Se pare că aceste *nobile principii* i-au fost frânte, partidului Dlui, de totalitari. De toţi totalitariştii şi în special de *cei de dreapta*. De când a intrat în uzul raţiunii acest domn, nu a auzit decât de moartea violentă a lui Duca, a lui Iamandi şi a 63 *de alţi foşti demnitari*. Toţi, ucişi de cei care *au practicat lupta politică cu pistolul*. Sărmani oameni nevinovaţi care au plătit cu viaţa, măreţul vis liberal de *libertate şi democraţie*.

Domnilor noui, sau tineri liberali, despre Mişcarea Legionară se poate scrie cu imparţialitate, se poate scrie cu simpatie sau chiar cu patimă. In niciun caz însă, nu se poate scrie cu bufonisme. Când se suflă în flaută trebuesc cunoscute o serie de reguli ale armoniei. In caz contrar se ajunge la cacofonie.

Ei bine, Mişcarea Legionară *nu a făcut politică cu pistolul*. (De fapt nici nu a fost lăsată să facă politică.) Ea a întrebuinţat *pistolul* numai în cazuri extreme (când nu i se mai lăsase altă cale de apărare), contra *politicei mitralierelor*, care, asta da, a fost făcută de partidul liberal pe tot parcursul istoriei româneşti recente. Să nu se uite că primele *ucideri oficiale*, adică făptuite de o echipa guvernamentală care avea misiunea de a apăra individul şi drepturile sale, au fost iniţiate de liberali. După aceea s'a transmis ca focul pulberei şi au fost practicate şi de alte grupări democrate sau dictatoriale. Dar, *politica mitralierelor*, a fost introdusă în moravurile româneşti de partidul liberal. (Desigur când era la guvern şi avea în mână toată puterea statală, căci în opoziţie, pozau, caşi acum, în mieluşei.)

Acuma se plâng domnii liberali de totalitarisme? (Şi noi la fel, chiar şi de *totalitarismul liberal*.) Dar să vedem unde se aflau *liberalii* când se puneau în mişcare totalitarismele la noi? (Il lăsăm pe cel de dreapta, care, am văzut că a fost combătut de ei. Şi cum a fost combătut! A fost singurul «totalitarism» faţă de care şi-au arătat toată ferocitatea lor. Poate pentrucă era, anticomunist.) Dar să le vedem pe celelalte.

«In ziua de 11 Februarie 1938, regele Carol a suspendat Constituţia şi a desfiinţat partidele, supunând unui plebiscit noua rânduială. Partidul liberal şi-a dat imediat consimţământul, ratificând lovitura de Stat. Adversari ai regimului dictaturii regale au fost: naţional-ţărăniştii, Garda de fer...»

(Pamfil Şeicaru, «Istoria Partidelor», vol. II, p. 244).

Să-i mai întrebam pe Dnii noui, sau tineri liberali, unde se afla partidul părinţilor lor, când s'a iniţiat celălalt totalitarism, cel marxist? Nu se pupau liberalii cu bolşevicii ruşi, în timp ce legionarii, *totalitarismul de dreapta*, zăceau în închisori sau se luptau încă pe fronturi, opunându-se *totalitarismului de stânga*, care acuma nu mai place liberalilor? Ce istorie au învăţat tinerii liberali?

Ne amintim că după uciderea lui Corneliu Zelea Codreanu, de dictatura regală (Ministru al Justiţiei fiind *liberalul* Victor Iamandi), Dl Dinu Brătianu, şeful partidului, a fost întrebat dacă admite asasinatul politic. Dnia Sa a răspuns că nu, nu admite asasinatul politic, dar înţelege că uciderea lui Codreanu a fost o *raţiune de Stat*. (Intră acest concept în *Declaraţia drepturilor omului*, religia cea nouă a liberalilor?) Când Dl Brătianu a fost omorît la rândul său de *totalitarismul marxist* căruia Dnia Sa i-a dat adeziunea, o fi gândit oare la fel? O fi considerat şi moartea proprie, tot *raţiune de Stat?*

Noi, cu toate că inamici politici, credem că a fost o crimă fioroasă. Cum crimă fioroasă a fost uciderea lui Corneliu Zelea Codreanu. Cum crime fioroase au fost victimele legionare suprimate de însăşi partidul liberal.

Deocamdată atât, din dosarul voluminos al liberalilor. Lăsăm pentru un articol viitor, dacă va fi nevoie, pe Victor Iamandi şi pe cei 63 *de alţi foşti demnitari*, ucişi la Jilava. Până acuma nu s'a scris prea mult despre aceştia. Nu ştiam în ce categorie zoologică să-i clasificăm, căci, ca oameni, ne era ruşine să-i pomenim. Ne pare bine că-i reclamă liberalii. Astfel se explică şi bestialitatea de care au dat dovadă în activităţile lor politice şi zona zoologică în care se încadrează.

Sugerăm tinerilor refugiaţi români, care în ţară nu au putut afla decât ceeace comuniştii le-au permis să afle, deoât ceeace le-a fost băgat cu sila în capete în acea vastă operaţie de întoarcere pe dos a creerelor ,că, odată ajunşi în exil, să se documenteze bine. Să citească. Să afle. Să nu le fie teamă să citească tot ceeace nu au putut în ţară, chiar şi ceeace au dat la lumină inamicii lor politici. (Dacă în exil se mai poate vorbi de aşa ceva, în faţa problemelor în care este scufundat poporul românesc.) Ar putea afla lucruri interesante pe care nu le-au ştiut niciodată. Asta le-ar întări posibilitatea unor critice obiective.

Iar nouilor, sau tinerilor liberali, le spunem doar atât: mai încet cu sloganele necontrolate, căci mai aproape de adevăr şi tot în rimă, ar putea fi următorul: **VOI LIBERALII, SUNTETI CRIMINALII!**

Şi taculsca...

RELATIILE ROMANO-RUSE

DIN 1879 PANA IN 1895

XI

de N. S. GOVORA

SI pe lângă un articol — ştera de altfel — închinat lui Cuza, pe lângă fraze favorabile semănate pe ici şi colo prin articole, într'unul Eminescu îi aduce lui Vodă Cuza un omagiu, un teribil omagiu. Este vorba de articolul «Pătura superpusă» care face parte dintr'o serie în care poetul desfăşoară o teorie personală, teoria «păturii superpuse». D. Murăraşu susţine că această teorie nu este originală, dar Eminescu îşi arogă cu mândrie paternitatea ei. Ce este pătură superpusă? Eminescu susţine că în România «avem de o parte rasa română, cu trecutul ei, identică în toate cele pe care le locuieşte, popor cinstit, inimos, capabil de adevăr şi de patriotism. Avem apoi deasupra acestui popor o pătură superpusă, un fel de sediment de pungaşi şi de cocote, răsărită din amestecul scursăturilor orientale şi occidentale, incapabilă de adevăr şi patriotism, rasa Caradalelor, pe care moldovenii din eroare o numesc Munteni». Deci la bază e naţia românească iar deasupra ei s'a aşezat «pătura superpusă», Grecii în Muntenia şi Evreii în Moldova. In ceiace-i priveşte pe Greci, Eminescu nu vedea pe negustorul de halva sau pe plăcintar, ci pe acei care erau în posturile de conducere ale Ţării.

Şi acuma urmează omagiul, dumnezeescul omagiu pe care Eminescu îl aduce «domnitorului ţăranilor»:

«Dac'am încerca să determinăm exact timpul în care elementul autohton a învins pe cel imigrant, sau a fost învins de el, am zice:

La 1700 învinge elementul imigrant din domnia fanariotă.

La 1821 începe reacţiunea elementului autohton şi merge biruitoare şi asimilând până la 1866.

La 11 Februarie 1866 învinge din nou elementul imigrant.

Există şi de atunci o oscilaţiune, o mutare a punctului de gravitaţie, când asupra elementelor instinctiv — naţionale, când asupra celor instinctiv străine, dar victoria precum vedem, e momentan a acestora din urmă.

Dar care îi semnul prin care se disting aceşti oameni neasimilaţi, de provenienţa transdanubiană, de populaţiunea de rasă?

Cerem a se constata aceasta în toate punctele. Noi zicem sterilitate fizică şi intelectuală. Sânt intelectual şi fizic steripi sânt catâri în toată privinţa. Sau nu produc copii de fel sau produc stârpituri, menite la o degenerare gradată şi la stingerea în generaţia a treia ori a patra. Constatăm apoi la ele simptome permanente de slăbiciunea intelectuală. La ei mintea e substituită prin viclenie. Viclenia e un semn de slăbiciune căci mintea omenească veritabilă stă în raport direct cu capacitatea de a pricepe în mod dezinteresat un adevăr. Ca slăbiciune de caracter e de citat falsitatea. Prietenoşi, lipindu-se şi măgulind pe ori-cine de care au trebuinţă, ei urăsc în realitate ori ce putere superioară, fie intelectuală, fie de caracter. *Istoria lui Tudor şi a lui Cuza ar ilustra această teorie.*

Oamenii se linguşeau a împărtăşi ideile acestor spirite cu totul lipsite de viclenie, nu acela ar fi avut curagiul de a li se opune pe faţă, îi trădează.

Dacă am cerceta originea ofiţerilor de gardă de la 11 Februarie am afla că e străină, începând cu fiul unui făclier grec dela Botoşani şi urmărind toate numele.

Fără îndoială lupta aceasta e purtată în mod instinctiv, fără claritate de vederi, cu tendinţe elementare de atracţiune şi repulsiune. Precum Celţii Irlandei, deşi anglificaţi, simt dominaţiunea anglo-saxonă ca pe o dominaţiune străină de rasă şi de înclinaţiunile lor, tot astfel poporul românesc simte instinctiv că e dominat de oameni care se *pretind* numai români, fără a fi, şi care n'au nici milă de el, nici pricepere pentru geniul lui.

Geniul neamului românesc e o carte cu şapte peceţi pentru generaţia dominantă.»

Iată dar că aici sunt biciuiţi nu numai fanarioţii din partidul conservator «oamenii neasimilaţi», etc., dar însăşi conducerea partidului conservator care participase alături de «fiul făclierului grec» la momentul care marca victoria păturii superpuse: 11 Februarie 1866. Pentru că Eminescu a murit spiritual în 1883 şi fizic în 1889, îmi permit, să continui a marca etapele acestei lupte dintre elementul autochton şi cel imigrant:

La 1919 elementul autochton reuşeşte graţie sacrificiilor şi curajului din războiul de întregire, ca să obţină exproprierea, adică smulgerea pământurilor care se găseau fie în mâna păturii superpuse, fie exploatate de acest element prin arendare — în preajma anului 1907 Mocki Fischer deţinea în arendă aproape tot Nordul Moldovei.

La 1938 (30 Noiembrie) elementul imigrant îşi ia revanşa. *Această revanşă luată prin Carol pentru elementul imigrant avea să marcheze punctul final al victoriilor lui*, final în acelaşi timp şi al înfrângerilor elementului autochton. De data aceasta elementul victorios nu a fost ca până acuma, cel fanariot, din contra, este vorba de elementul evreesc.

* * *

Pentru majoritatea Românilor, Mihai Eminescu este numai marele poet. Despre gânditorul şi scriitorul politic Mihai Eminescu, tot această majoritate nu ştie nuimic sau aproape nimic. Este drept că s'au scris multe studii despre gânditorul politic Eminescu, unele serioase altele mai puţin serioase, dar studiile istorice au stat numai la dispoziţia specialiştilor. In şcolile secundare, adică acolo unde se capătă o cultură generală, se evita cu grijă să se vorbească de gânditorul politic, exaltându-se numai poetul. Ideile eminesciene le vom găsi totuşi mai târziu şi le găsim şi astăzi la marii gazetari români, la acei ce au frământat opinia publică românească, ca o vână puternică, ca un fir roşu director.

Care este dar motivul pentru care Eminescu este pentru marea majoritate a Românilor, doar marele poet? Şi încă şi aici îl vom găsi desfigurat, necomplet, pentru cei mai mulţi Români Eminescu fiind doar visătorul, melancolicul, pesimistul, romanticul, învelit într'o mantie irealã, nepământeană. S'a întâmplat exact acelaşi lucru şi în domeniul literar ca şi în cel istoric: conducătorii României posteminesciene aveau tot interesul ca gânditorul politic Eminescu să fie necunoscut. Evident că aceşti conducători, loviţi cu biciul de foc al verbului ar fi voit să-l treacă în uitare, să-l acopere cu vălul uitării şi în domeniul poetic, dar destinul pământean al marelui poet atât de tragic, încât a aguduit românismul ca un cutremur, a venit ca o avalanşă, căruia nu se poate pune în cale nici un obstacol.

Şi atunci ,cei biciuiţi de el — pătura superpusă — au fost nevoiţi să se repliese, să se situeze pe o poziţie defensivă, în care să se salveze ceiace putea fi salvat: ideile politice, economice şi sociale ale lui Eminescu trebuiau puse sub obroc. Şi, trebuie să recunoaştem, s'a reuşit.

Ce este curios este faptul că la această conspiraţie a tăcerii au contribuit nu numai liberalii al căror inamic politic a fost Eminescu, dar şi conservatorii, din al căror partid a făcut parte. Cauza? Eminescu n'a fost omul unui partid politic, Eminescu a fost al Ţării, al Neamului şi atunci când se studiază articolele lui politice se descoperă cu uşurinţă că în ele erau biciuiţi şi conservatorii, chiar în articolele în care formal cei loviţi erau liberalii. Eminescu nu a lovit în esenţă oameni, ci sisteme şi în aceste sisteme se descopereau toţi, şi partizani şi adversari, chiar când la prima vedere se părea că sunt loviţi numai adversarii. Toate problemele Ţării după moartea lui Eminescu — e vorba de problemele fundamentale şi actuale atâta timp cât va exista Neamul românesc, au fost cunoscute de *el*, au fost studiate de *el*, l'au frământat şi le-a tratat.

Mihail Manoilescu îl numea pe Eminescu primul mare economist român şi într' adevăr, în ori ce problemă de ordin economic, când o aprofundezi, când înaintezi către origini, pe plan românesc, vei da de economistul Eminescu.

Nimeni în Ţara Românească nu va putea face un studiu al problemei evreeşti fără să urce până la sursă, dar adevarata sursă, care este tot Mihail Eminescu. Şi se poate oare vorbi, se poate oare trata naţionalismul românesc fără să se studiese figura centrală a acestui naţionalist, marele naţionalist român Mihail Eminescu?

Pentru a se da o explicaţie conspiraţiei tăcerii asupra gânditorului politic Eminescu, s'a găsit o formulă facilă: nu s'a făcut un serviciu memoriei poetului, publicându-i-se articolele şi studiile politice. S'ar putea spune că aceasta a fost formula cea mai puţin agresivă, formula datorată între altora, criticului literar G. Adamescu. Dar au fost altele tari, nedrepte, pătimaşe, care caută nu numai să justifice conspiraţia tăcerii, dar chiar să doboare, să distrugă splendidul edificiu al gândurii politice eminesciene, tot atât de splendid ca şi cel poetic. Eugen Lovinescu, de exemplu, nu găseşte în articolele politice ale lui Eminescu nici adâncime de cugetare, nici talent deosebit de formă. «Eminescu a fost un pamfletar de idei, dar un pamfletar regretabil». Şi cum spuneam mai sus, chiar şi prietenii nu-i puteau ierta lui Eminescu activitatea de gazetar. Astfel Panu, în «Amintirile de la Junimea» crede că vehemenţa din articolele ce le tratează despre pătura superpusă, este un indiciu al isbucnirii nebuniei.

Printre cei ce aprobă pe gânditorul politic Eminescu trebuie să cităm pe Titu Maioresu care combate teza susţinută de unii că marele poet ar fi scris la «Timpul» numai pentru bani. «Eminescu a arătat întotdeauna înălţime de vederi», afirma Maiorescu. Gala Galaction spune ca Eminescu scria şi ataca din toată inima lui naivă şi arzătoare. Credea în ideal şi în viitorul Neamului. Nu cunoştea histrionismul politic. Ura şi iubea fără prefăcătorie. Când scria articolele se consuma, fiindca scria cu tot sufletul. Atacurile lui sunt impetuoase, invectivele şi blestemele ţâşnesc ca din isvoarele psalmismului. Aurel Popovici crede că Eminescu a fost întruparea înţelepciunii seculare a poporului român. Un străin, Ramiro Ortiz, care a studiat pe Eminescu, califica articolele din Timpul, «meravigliosi articoli». Şi iată ce spune despre Eminescu cunoscutul istoric Nicolae Iorga: «un cutezător, un luptător, *un profet, da un profet, ca profeţii vechii Iudeie*, biciuind, de o parte, sfătuind şi revelând, de alta, în numele aceluiaşi Dumnezeu al înţelepciunii». Şi iata ce zice marele linguist român, Sextil Puşcariu: «De pe buzele lui nu s'a deprins glasul unui individ, ci vocea trecutului nostru românesc, în pieptul lui nu s'au sbătut bucuriile şi durerile unui singur om, şi acolo a bătut inima a zece milioane de Români, cu toate dorurile ce se cuprind dela Nistru până la Tisa».

* * *

Odată isgonit Cuza Vodă, starea ţăranului s'a înrăutăţit din nou. E drept că legea lui Cuza avea multe imperfecţiuni dar vina nu poate fi aruncată în spatele domnitorului iubitor al ţăranilor, dacă ne gândim cu ce forcepsuri a fost scoasă legea şi, mai ales, că nu a fost lăsat la domnie pentru ca să-i acopere lacunele. Şi încă, nu se poate face din aceasta un cap de acuzaţie dacă ne gandim că erorile comise de el, au fost repetate la împroprietărirea din 1919. Una din lipsurile legii lui Vodă Cuza consta în faptul ca nu s'a prevăzut un credit pentru ţăranii proaspăt împroprietăriţi, iar cea mai gravă, desigur, este aceia că nu s'a prevăzut împiedecarea divizării pamânturilor pe lângă aceia a împiedicării înstrăinării lor. Intr'adevăr, pământul dat ţăranilor, după câteva generaţii se pulverizează. După 20 de ani numai, lotul unui împroprietărit de Cuza, de 6 ha. de exemplu, se transformă în trei loturi a 2 ha. dacă ţăranul a avut trei copii, în un hectar dacă a avut 6 şi în mai puţin de un hectar, dacă a avut mai mult de 6 copii. Presupunând că băiatul unui ţăran care are 2 ha. de pământ se însoară cu o fată care are şi ea 2 ha. cifrele date de mine mai sus vor fi atinse dupa 40 de ani şi problema ramâne aceiaşi.

Celace e curios este că greşala lui Cuza a fost repetată în 1919. Nu s'a prevăzut nimic pentru indivizibilitatea loturilor. Eminescu şi-a dat seama de acest lucru şi de aceia, într'un articol publicat în «Timpul», propune pe lângă împiedecarea înstrăinării pământurilor ţărăneşti şi indivizibilitatea lor şi chiar precizează că tot pământul unui ţăran să fie lăsat băiatului celui mai mare. Care este soluţia lui Eminescu pentru ceilalţi copii? El cerea ca acestora să li se dea pamânt de pe moşiile Statului. Dacă s'ar fi acceptat principiul majoratului propus de Eminescu, indirect ţăranii erau obligaţi să-şi dea copiii la meserii. Dar acest lucru nu le convenea proprietarilor, caci evaziunea copiilor de ţărani ar fi dus la lipsa mânii de lucru pentru moşiile lor.

Dar cum spuneam principiul indivizibilităţii nu a fost adoptat nici în 1919 (decretul de împroprietărire semnat de I. G. Duca), deşi existase lege similară a cărei aplicare scosese la lumină lacunele. Şi nici în 1919 nu s'a creiat un credit ţărănesc şi nici chiar «partidul de clasă» al lui Ion Mihalache, atunci când a venit la putere cu majorităţi confortabile, nu s'a gândit la acest lucru. Ba mai mult, atunci când pământurile ţăranilor erau grevate într'o proporţie îngrozitoare, de către cămătari, nu Ion Mihalache a fost acela care s'a agitat pentru găsirea unei soluţii favorabile ţăranilor, ci alţii. Cine ar crede ca ţăranistul Ion Mihalache a fost unul dintre cei care se opuneau la votarea legii conversiunii datoriilor agricole, pe motiv că acea lege ducea la distrugerea creditului? E drept că votarea ei a dus — ca întotdeauna în Ţara Românească — la abuzuri, că au scăpat de datorii şi cetăţenii care n'aveau nimic comun cu agricultura, sau aproape nimic, dar legea a fost justă şi, în orice caz, nu Ion Mihalache trebuia s'o combată.

Ţăranul român, chiar împroprietărit de Cuza, nu putea face faţă nevoilor, dacă ne gândim că o categorie de împroprietăriţi primise numai 2 ha. şi jumătate, şi pentru a putea trăi, trebuia să lucreze pe moşia boierilor. Această muncă ţăranul o presta în baza unor contracte — învoieli agricole — făcute cu proprietarul. Invoielile erau făcute conform legii învoielilor agricole din 1866. Ori această lege nu punea nici o împiedecare de nici un fel, boierii puteau face contractele după cum voiau, sau după cum reuşeau *să silească* pe ţărani la încheierea lor. *Nu exista absolut nici o restricţie.* De aceia ţăranul lipsit de mijloace, lipsit de experienţă, lipsit de cunoaşterea legilor, era lăsat pradă nesaţiului proprietarilor sau arendaşilor. Şi iată ce scrie îndurerat, Eminescu:

«Pentru locuitorul sătean nu s'a făcut însă nimic. Săteanul e lipsit de ori ce protecţie şi e lăsat pradă, la bunul simţ şi bunul plac a diferitelor categorii de funcţionari administrativi şi judecătoreşti şi la discreţiunea proprietarului, arendaşului, a speculantului dela ţară, la care e nevoit a se adresa în caz de trebuinţă. Şi trebuinţele sânt multe. Fostul clăcaş neavând în urma promulgarii legii rurale imaşul trebuitor pentru nutrirea numeroaselor sale vite — şi în vite consta avuţia principală a săteanului —, neavând lemne pentru ars, neavând bani pentru a plăti impozitele, neavând în urma unei recolte rele nutrimentul necesar pentru dânsul şi pentru familie, el a trebuit să se oblige prin tocmeli agricole către proprietarul sau arendaşul, care i le procura, plăti în zile de muncă, în dijmă, în bani, în câte şi în câte altele. Dreptul încheierii acestor tocmeli fiind nemărginit, proprietarul sau arendaşul nu s'a sfiit a impune locuitorului cele mai cinice condiţii. Trebuie să vedem diferitele tocmeli cu grelele condiţii, pentruca să înţelegem că ruinarea lor e sigură, că sub regimul libertaţii sătenii au trebuit să ajungă într'o stare mult mai rea de cum fusese înaintea legii rurale.

Pentru asemenea tocmeli numite pentru mulţi agricole, stoarse dela locuitorul nevoiaş sau constatate ca primite de săteni în urma înţălegerii frauduloase între arendaşi şi impegaţii comunali, s-au instituit prin legea dela 1868 pentru tocmeli agricole o jurisdicţie specială a consiliului comunal, care cauza împrejurarilor cunoscute, nu oferă nici o garanţie pentru sătean şi o asemenea jurisdicţie s'a menţinut de partidul dominant prin camerele dizolvate în Martie 1879 prin legea în privinţa judecătorilor de ocoale, cu toate că, *în aparenţă*, se manifestase intenţia de a lucra spre binele locuitorilor dela ţară prin organizarea unei justiţii, care să inspire încredere sătenilor.

Dar mai mult. Prin aceiaşi lege din 1866, revăzută în anul 1872, s'a introdus şi un mod special de executare, care e contrariu regulelor generale, cuprinse în procedura civilă în privinţa executărilor silite. Dacă săteanul nu-şi îndeplineşte tocmeala, art. 13 din lege declară:

«In caz când, după îndemnul şi executarea Consiliului Comunal, locuitorii vor arăta îndărătnicire sau vor dosi din comună, consiliul îndată va cere dela subprefectură locală a-i trimite ajutor de *dorobanţi necesar în executarea locuitorilor îndărătnici sau fugari în comptul vinovatului.*

Pentru executarea unor obligaţii private, datornicul să fie vinovat şi *executat manu militari*. Şi aceasta se petrece nu sub regimul regulamentului organic şi sub regimul celei mai liberale constituţii care garantează libertaţile individuale şi care recunoaşte şi săteanului dreptul pentru alegere de deputaţi *să voteze*, între altele, *legi ca legea din 1868*. Astfel dar clasa cea mai mare este supusă unor asemenea legi în folosul clasei proprietarilor, dar mai cu seamă a arendaşilor. Şi pentru justificare se invoca interesul producerii agricole, ca şi când aceasta ar fi reprezentată numai pentru proprietari şi arendaşi.

Rezultatele economice a robirii ţăranului prin tocmeli agricole le şi simţim. Condiţiile în privinţa ierbăritului fiind atât de oneroase, săteanul e silit a-şi mărgini cultura, şi caută să-şi vânză vitele ce le are. Micşorarea numărului vitelor în paguba agriculturii, acesta e un fapt necontestabil, constatat nu numai prin afirmarea şi cunoaşterea oamenilor competenţi, ci prin cifrele oficiale. La 1860 s'au aflat în România 2.751.168 capete de vite mari şi mici iar după recensământul anului 1873 nu erau decât 1.886.990. Şi desigur, că numărul vitelor s'a mai micşorat considerabil prin efectele epizootiei grozave din 1877 şi 1878 şi a rechiziţiilor din acei ani care, numai *pentru trebuinţele* armatei române în acei doi ani, după constatările făcute de directorii statisticei generale, au consistat în 264.394 cară de transport cu 528.788 de boi, care au trebuit să parcurgă 26.143.677 kilometri. Dacă analizăm diferitele tocmeli agricole ce cunoaştem, găsim că dobânda ce plăteşte săteanul pentru ceea ce primeşte în pământ, în nutriment, nu e mai mică de 84,90 % dar în cele mai multe cazuri ea e de 164 %, de 200 %, 250 %, de 300 %.

Ce să zicem când aflăm că arendași persoane onorate în societate și deputați cer săteanului pentru 2 lei împrumut *câte 30 de bani dobândă pe lună și o zi de muncă* socotind ziua numai cu 1 40 bani 300 % pe an»

Citindu-i unui compatriot acest articol al lui Mihai Eminescu el a exclamat «Dar boierii aceștia români exploatau pe țăran mai groaznic decât se spune că erau exploatați negrii de către colonialiști Cel puțin aveau o scuză tristă scuză slabă scuză dar ori cum o scuză — că exploatau oameni de altă rasă și nu chiar de aceași neam» Și totuși aceasta era situația țăranul era exploatat mai teribil decât negrii Nu exista nici o oprelişte pentru proprietar sau arendaș Nu numai că se exercita o uzură care ar fi făcut să roșească pe înșiși Shylock dar se recurgea la procedee deadreptul criminale Pentru a-l îndatora mai mult îl obligau pe țăran să-și lase o parte din pământul lui nemuncit pământul de care mai avea nevoie pentru a și putea întreține familia trebuia să-l ia dela arendaș nu pe gratis se înțelege Lucrurile acestea par neverosimile sunt deadreptul uluitoare Ce mai rămăsese din biata lege a lui Vodă Cuza lege pentru care bunul domnitor fusese izgonit pe motivul susținu liberalii că nu era destul de *progresistă*? Și încă nu nu e așa de grav faptul că pentru oprimarea țăranului se recurgea la cumpărarea agenților administrativi, cât de grav, teribil de grav, este faptul că aceste prescripții erau cuprinse într'o lege într'o lege votată, cum spune Eminescu, de înșiși deputații pe care în teorie îi alegeau țăranii Era aceasta lege conformă cu principiile înscrise în constituție? Ce fel erau garantate în Constituție libertățile individuale dacă ele puteau fi atacate de un consiliu comunal? Era această lege conformă cu principiile bazice înscrise în codul penal sau în cel civil? In dreptul penal se prevedea constrângerea corporală pentru neplata datoriilor, dar cum închisoarea specială prevăzută de cod nu a mai fost clădită prescripția a căzut în desuetudine Prin urmare în Țara românească constrângerea corporală pentru neexecutarea unor convenții era rezervată unei singure clase cea țărănească

In codul civil se declarau nule contractele viciate de dol sau violență Dar care în aceste contracte de învoieli agricole nu figura nici unul din aceste vicii, dacă nu chiar amândouă?

E drept că votarea legii era doar rezultatul unui târg încheiat cu ocazia votării constituției, conservatorii votau prescripțiile contra cărora erau — libertatea absolută a presei, libertatea de asociație și de întrunire — adică libertăți care-i interesau pe liberali nu în esența lor ci în măsura în care le erau favorabile pentru a agita Țara atunci când le convenea și a ține în șah pe *Neamț* iar liberalii le promiteau libertate și mai absolută [illegible] țăranii plăteau prețul acestor libertăți din care ei nu aveau să tragă nici un profit» exclama cu milă istoricul francez Damé

Grație Constituției Brătianu a fost adevăratul stăpân al Țării până în 1888 Tot grație constituției Brătianu avea să hărțuiască atunci când era în opoziție pe domnitorul Carol încât acesta exasperat avea să trimită scrisoarea atât de condamnată scrisoare ce avea să apară în Ziarul «Allgemeine Augsburger Zeitung» la 10 Decembrie 1870, prin care se plângea contra libertăților prea mari, nepotrivite pentru poporul român la acea vreme Fără îndoială scrisoarea a fost o teribilă eroare din partea domnitorului Carol, dar dacă se întorc foile istoriei cu un număr de zeci de ani în urmă se va constata că un alt domnitor Gheorghe Bibescu, a trimis și el o scrisoare lui Pavel Kiseleff și dacă se pun alături aceste scrisori, asemănarea este deadreptul izbitoare

«Populația rurală în marea ei majoritate, mai ales cea mai depărtată de târguri, n'are drept hrană zilnică decât mămăligă cu oțet și zarzavaturi drept băutură apă amestecat cu apă foarte rar în zile mari și nici chiar atunci în multe cazuri se învrednicește să mănânce carne și să bea vin Trăind sub un regim alimentar așa de mizerabil țăranul a ajuns la un grad de anemie și de slăbiciune morală destul de îngrijitoare Chipul unui țăran român om dela țară trăit în aer liber seamănă cu al lucrătorilor stors de puteri în umbra fabricilor» scrie Eminescu tot în «Timpul» Și în alt articol «Niciodată țăranul n-a fost mai mizer decât azi niciodată sarcinile ce i s'au impus mai grele niciodată regimul alimentar mai rău niciodată muncă mai multă niciodată clasele consumatoare care nu produc nimic mai numeroase și mai lacome de bani Acest regim e atât de rău încât într'o țară cu o populație rurală această scade iar medicii militari constată până și degenerarea continuă a rasei» Acest trist tablou îl face pe D Murărașu să se întrebe dacă nu cumva Eminescu s-a lăsat dus de imaginație și a deformat starea reală a lucrurilor In ceeace mă privește pot să declar că am văzut într'un sat răzeșesc unul dintre cele mai mari sate ale județului Tecuci, nu în vremea lui Eminescu ci între 1920 și 1930, țărani mâncând la câmp deci la muncă, mămăligă cu oțet sau cu castraveți murați

Către sfârșitul carierei lui gazetărești Eminescu care, spune D Murărașu, căpătase convingerea că strămoșii lui au fost țărani, merge până acolo, încât consideră în țara românească numai pe țărani ca o clasă producătoare E drept că în alte articole stabilește trei clase producătoare, în primul rând pe țăran, în al doilea pe meseriaș și în al treilea rând pe negustor, dar face o distincție între negustorul cinstit și între cel speculant

Din dragostea pentru țăran Eminescu împroașcă cu invective clasa conducătoare mânuiește harapnicul verbului apasă adânc cu bisturiul condeiului Ura lui contra liberalilor pe care-i consideră mai vinovați decât pe conservatori atinge uneori paroxismul Merge până la a întrebuința și expresia «hidoasă pocitură» Și invective nu a utilizat numai în articolele de gazetă ci și în poezie «Bulgăroi cu ceafa groasă» «Grecotei cu nas subțire» sunt cunoscute în toată lumea din Scrisoarea a III-a

* * *

C. A. Rosetti se întoarce în Patrie, odată cu luarea puterii de către Ion Brătianu De data aceasta, nu era o putere cu limite ci una fără nici o limită Umbra lui Napoleon, al III-lea dispăruse Regele Carol judecase bine situația pe Brătianu îl avea sigur în buzunarul de la jiletcă, cu o singură condiție: Să-i dea puterea și mai ales, fără nici o limită Ion Brătianu avea timp de 12 ani, să guverneze și să domnească singur El avea să dirijeze toate resorturile prin funcționari de încredere, de obiceiu prin directori de ministere Miniștrii săi nu sunt decât figuranți pe care îi schimbă după placul lui, după necesitățile politice ale partidului Ei nu sunt decât fantoșele președintelui de Consiliu Aceasta a fost epoca viziratului. Cel ce o spune aceasta, este Titu Maiorescu, în Istoria Contemporană a României, pag 58. Dar iată ce spune R. W Seten-Watson în cartea sa «Histoire des Roumains», pag 395 «Iată pentru ce, ca mulți oameni de Stat ai Europei Contemporane, el găsi bine, păstrând personal regulele sale de conduită, să încurajeze «spoil system», și să fundeze organizația propriului său partid pe principiul *îmbogățiți-vă*»

Ori erau doi șefi C. A Rosetti și Ion Brătianu. Prea mulți unul era deajuns Intre ei a început o luptă pe moarte A învins Brătianu. C. A Rosetti era destul de puternic în partid, era redactor al ziarului «Românul», care era oficiosul partidului Și era și inteligent Dar nu atât încât sa iasă victorios într'o luptă cu Ion Brătianu care era posesorul unei viclenii fără egal

Rosetti a încercat să învingă prin învăluire La sfârșitul lui Octombrie 1882, din inițiativa parlamentară, s'a depus pe Biroul Camerii, un proiect de modificare a legii electorale în vigoare și tot odată a articolelor din Constituție în legătură cu respectivele articole din legea electorală. La început Brătianu nu a dat nici o atenție inițiativei lui Rosetti dar repede și-a dat seama că ar fi învins dacă s'ar opune Și nu s'a opus ci din contra a căutat să tragă toate foloasele pentru partid și pentru el personal

Cererea lui Rosetti era lărgirea colegiilor electorale. Brătianu nu era contra în măsura în care această lărgire contribuia la sfărâmarea primului colegiu (colegiul reacționarilor) și progresul burgheziei S'a văzut aproape de toți în proiectele lui Rosetti, nici mai mult nici mai puțin decât votul universal cu 40 de ani înainte «Proiectul vorbea de un colegiu unic pentru fiecare district *Nu e vorba de votul universal, e vorba doar de unirea într'un singur colegiu a tuturor colegiilor existente*» Crișan T Axente, op cit., p. 374 Acest proiect a fost prezentat Camerii de 35 deputați dintre care făceau parte Petre Grădișteanu, Constantin Nacu, Em Costinescu, Pană Buiescu, *C A. Rosetti* și marele jurnalist și polemist Gh Panu

Cum am spus proiectul a fost primit la început cu indiferență de Ion Brătianu Chiar mai târziu, după a doua lectură la Cameră, ministrul de interne nu l-a votat iar majoritățile liberale s'au declarat contra revizuirei cerute în proiect după cele două sesiuni separate

Procedura de revizuire după articolul 128 al Constituției, prevedea trei lecturi la Cameră și la Senat după o propunere citită în cele două Camere La 22 Decembrie 1882 se procedează la prima citire la Cameră Se întrebuințează cuvinte tari Deputatul liberal Fleva le strigă conservatorilor «Vă înșelați crezând că puteți opri națiunea în mersul către lumină și progres» La drept vorbind ar fi fost mai bine dacă i s'ar fi dat bietului nostru țăran, o bucată de pământ

A doua citire are loc la 16 Ianuarie 1883 De data aceasta a fost dur, proiectul lui Rosetti a fost combătut de Lahovary, Nicolae Ionescu Titu Maiorescu și Lascăr Catargiu Discuțiile au ținut trei zile

In ședința de la 2 Martie 1883, a avut loc a treia citire De această dată, proiectul lui Rosetti este combătut de bătrânul liberal Kogălniceanu Kogălniceanu nu era contra proiectului, dar era de părere că momentul nu era propice

In sfârșit proiectul a fost aprobat și acuma trebuia să se procedeze la dizolvarea Corpurilor legiuitoare lucru ce a fost făcut la 5 Martie 1883 Noile alegeri trebuiau să aibă loc la sfârșitul lunii Aprilie Și alegerile au fost făcute tot de liberali așa că nu este nevoie să spunem cine le-au câștigat Le-au câștigat liberalii dar lupta a fost acerbă. Nu este nevoie să spunem ca a fost insultat copios și regele Carol, de data aceasta de conservatori cărora le venise rândul Și aveau de ce reușisera să fie aleși numai 12 deputați conservatori.

Parlamentul revizionist și-a început lucrările sale la 10 Mai 1883 fără prezența deputaților conservatori care-și dăduseră demisia Dar a mai demisionat cineva: liberalul Dumitru Brătianu, fratele primului ministru De ce a demisionat și un liberal? Pentru că pentru Ion Brătianu apăruse unul care îi făcea umbră

Corpurile Constituante s'au reunit de astă dată spre a discuta conținutul textelor revizuite Lucrările acestea au durat aproape un an căci fiecare articol trebuia să aiba un text pentru redactarea căruia era necesar ca comisia Camerii și comisia Senatului să se pună de acord In plus era nevoie de asemenea de aprobarea Coroanei. Așa fel ca proiectul de revizuit n'a venit în discuția Parlamentului nu mai spre sfârșitul lui Martie 1884

Iată și textul Constituției, modificat

Corpul electoral este împărțit în fiecare district, în trei colegii

1) Primul colegiu era format de proprietarii rurali sau urbani, cu un venit de 1200 lei pe an.

2) Al doilea colegiu (colegiul orașelor) era format de toți locuitorii care își au domiciliul sau rezidența în orașe Ei trebuiau să plătească Statului un impozit de 20 de lei Profesiunile liberale, ofițerii în retragere, pensionații Statului, cetățenii având cele patru clase elementare a instrucției primare, erau scutiți

3) Al treilea colegiu era alcătuit de toți care nu făceau parte din primul și din al doilea colegiu, și care plăteau un impozit ori cât de mic ar fi fost el. Făceau parte deasemeni din colegiu al treilea proprietarii rurali care știau să citească și să scrie și care aveau un venit funciar de 300 lei Ei votau direct. Erau scutiți de toate condițiunile de cens

a) Preoții și învățătorii

b) Adendașii care plătesc o arendă mai mare de 1.000 lei

Votul era direct, dar analfabeții votau în două grade Cincizeci alegători desemnau un delegat Locuitorii care nu îndeplineau condițiile censului votau deasemeni în două grade

Senatul

Senatul era compus din două colegii

1) Primul colegiu era format de proprietarii rurali sau urbani, cu un venit imobiliar de 2.000 lei pe an. Erau scutiți:

a) Foștii președinți sau vicepreședinți ai adunărilor legislative

b) Foștii deputați și senatori timp de două legislații

c) Generalii și coloneii armatei

d) Foștii sau actualii miniștri sau agenți diplomatici ai Țării

e) Foștii și actualii președinți ai Curților, procurorii generali ai Curtei de apel, membrii sau procurorii Curții de casație.

f) Doctorii și licențiații exersând profesiunea lor de cel puțin 6 ani

g) Membrii Academiei Române

2) Al doilea colegiu era format de cetățenii alegători direct având un venit imobiliar rural sau urban de 800 2.000 lei pe an In afară de asta făceau parte din al doilea colegiu industriali și comercianții patentați de prima și clasa a doua Erau scutiți de condițiile de cens

a) Doctorii sau ori care altul posesor al unui titlu echivalent cel de doctor.

b) Licențiații în drept, filosofie, în științe sau în litere

c) Foștii și actualii magistrați care au deținut această funcție timp de 6 ani

d) Inginerii, arhitecții, farmaciștii și doctorii veterinari

e) Profesorii școlilor secundare recunoscuți de Stat

f) Pensionarii ce primesc 1.000 de lei pe an

Aceasta a fost rezultatul a 2 ani de lupte înverșunate Crișan T Axente constată că s'a făcut un pas înainte E prea mult spus In 1866 primul al doilea și al treilea colegiu dădeau 118 deputați Al patrulea colegiu cel al *țăranilor* dădea 30 *deputați* In 1884 primul și al doilea colegiu dădeau 145 deputați, și colegiul *populației rurale, dădea 38 deputați* Deci *țăranii câștigaseră numai 8 deputați, pe când* [illegible] *câștigaseră 27*

Deci cei care câștigaseră erau liberalii și numai ei singurii.

Au avut loc două revoluții țărănești sângeroase una în 1888 și alta în 1907 Este cunoscută numai cea din 1907, care a fost mai mare și nu a putut să fie trecută sub tăcere De fapt lucrurile s-au petrecut la fel In fața pericolului se promiteau toate reformele, pentru ca ele să fie uitate odată ce dispăruse pericolul. Țăranul avea nevoie de pământ pe care îl cerea totdeauna. L-a cerut în 1888 și l-a cerut în 1918 *Noi vrem pământ* era o cerere mereu în picioare. La ceastă cerere boierii și burghezii răspundeau cu paleative Revolta din 1888 arăta că înbunătățirile aduse de legea din 1884 (modificarea Constituției) erau departe de a fi definitive Convențiile agricole, tocmelile agricole, nu se aplicau cu sinceritate, spunea Mihail Kogălniceanu, cu ocazia discuției la mesaj, în 1891

In cei 12 ani de domnie liberală a fost perioada de îmbogățire a burgheziei. Daca ar fi fost un bine general, cei 12 ani de domnie liberală ar intra în istorie ca o perioadă binefăcătoare Dar cineva a fost spoliat *țăranul* «Se revoltau (țăranii) contra autorităților, contra arendașilor, contra proprietarilor Se cereau noi tocmeli agricole 400.000 de țărani nu aveau pământ. Alții nu aveau destul, căci pământul prin moștenire, prin datorii sau prin vânzare, se diviza» Crișan T Axente, op cit., p. 414.

Ceiace le lipsea țăranilor, ceiace cereau țăranii, era pământ. In loc de pământ, li s'a dat țăranilor, «un cens mai lărgit», ceiace nu ceruseră în 1884 Ei ceruse pământ, mereu pământ, ceace i s'a refuzat cu îndărătnicie, până în 1919

* * *

Cu ocazia încoronării, Ion Brătianu nu mai era primministru Pentru motive nu destul de bine cunoscute, spune R W Seton-Watson el se retrăsese la 23 Aprilie 1881 în favoarea fratelui său Dumitru, ministru României pe lângă Poartă Această retragere de la grăunțe din partea lui Brătianu e neobișnuită Era un moment important, încoronarea și lui Brătianu avea să-i lipsească una din realizările importante ale familiei Brătianu E drept, această onoare, o lăsase fratelui său era deci tot în familie Credem mai degrabă că e vorba de un mic șah la rege un șantaj care din partea lui Brătianu era lucru obișnuit Dar șantajul, dacă a fost, era să-l coste pe Brătianu, destul de mult Pentrucă Dumitru Brătianu a luat gluma în serios Dar Ion Brătianu și-a dat repede seama de greșala făcută

«Dumitru Brătianu acceptase președenția Consiliului cu convingerea că era chemat la conducerea *reală* a partidului liberal Fostul membru al comitetului revoluționar de la Londra, vechiul mazzinist raliat la monarhia constituțională rămăsese rigoristul strâmt care fusese totdeauna El condamnase mereu la fratele lui *dragostea de putere pentru putere* concesiunile pe care nu înceta să le facă pentru a și asigura o majoritate în parlament El ar fi voit să-l vadă constituind un partid cinstit și convins și suferea din cauza compromisurilor la care asista Partidul care se împodobea cu titlul de partid național liberal nu mai era în ochii lui decât *o asociație de traficanți și de exploatatori* In ziua în care a primit la Constantinopole — unde fusese trimis ca ministru plenipotențiar pentru a remite sultanului marele cordon al Stelei României — telegrama fratelui său care-i oferea succesiunea, el s'a crezut chemat la o operă de renovare și a acceptat.

Când a urcat la tribună, primit cu aplauzele majorității a existat fără îndoială o clipă de iluzii El aducea un trecut fără pată, 50 de ani de probitate politică și de cinste personală, de devotament față de Patrie și ideia de libertate, de abnegație și de sărăcie El începu să vorbească și primele sale cuvinte au produs, în rândurile majorității, stupoare și groază Acest om de la 48 părea că a dormit 20 de ani și ca s'a trezit deodată Vorbea în fraze scurte, sacadate, cu o voce care abia se auzea, învingându-și timiditatea sa nativă care-i strangula cuvintele în gâtlej, lovind cu pumnul marginea tribunei pentru a înfige parcă în ea convingerea sa Deputații se strânseseră în jurul lui pentru a-l auzi El domina acest grup compact pe care nu-l vedea, urmărind cu ochii idealul lui îndepărtat, și urmând expunerea programului său *El condamnă pe politicienii care uită pe binele Țării pentru a nu se ocupa decât de interesele lor personale, guvernele care cumpăra conștiințele, deputații care fac trafic de influiență* El descoperea această plagă a regimului *inaugurat de fratele său*, a cărui vie reprezentare era majoritatea și, într'un limbaj colorat, compara pe *acești exploatatori ai politicei cu o haită de lupi înfometați*

Majoritatea și-a revenit repede din zăpăceala în care o cufundase discursul și, la 9 Iunie, a aruncat pe acest visător în uitarea din care îl scosese Ion Brătianu reintra triumfător în minister mai puternic decât înainte de demisie, căci majoritatea înțelesese la ce pericole putea a-o expună un moment de independență.

Ruptura între doi frați a fost din acea zi completă Dumitru Brătianu a devenit dușmanul implacabil a lui Ion Brătianu și, fără răgaz sau cruțare, a denunțat Țării *tendințele lui dictatoriale, scandaloasele târguri de conștiință, corupția colegiilor electorale*» Istoria României Contemporane de Frédéric Damé

Mihail Eminescu a susținut în esență în articolele sale de gazetă că partidul conservator era format din oameni

ponderaţi iubitori de ţară care aveau un program şi care erau aduşi din când in când la putere de către regele Carol pentru a restabili situaţia compromisă de liberali Exact aceaşi lucru il scrie şi Iorga E surprinzător totuşi cum istoricul francez nu citează pe Eminescu. Şi doar la bibliografie figurează şi colecţia «Timpului» Nu poate fi vorba de o scăpare din vedere, ci trecerea sub tăcere e intenţionată. Pentru Francezi, Eminescu trece drept un francofob Şi se pare că şi la 1900, ca şi acuma, pentru Francezi a fi francofob insemnă a nu mai fi Român Pentru un studiant pe Eminescu concluzia dusă se impune cu tărie Eminescu nu a fost *francofob*, ci *filoromân*

«Dumitru Bratianu a fundat un ziar nou *Naţiunea* şi a dus de atunci o adevarată luptă pe viaţă şi pe moarte contra fratelui său Ion» El a produs o sciziune care avea să se numească «liberalii puri», cei care rămâneau cu fratele lui se numeau «liberalii impuri» Natural că impurii erau cu mult mai numeroşi decât cei puri!!! (R W Setin-Watson, «Histoire des Roumaines, op cit., p 396)

La 26 Martie 1884 guvernul Brătianu depune prin deputatul Stolojanu raportul proiectului de revizuire a legii electorale C. A Rosetti devenit duşman tot de moarte a lui Brătianu declară că Adunarea are nevoie de [illegible] zile pentru a studia raportul şi prin [illegible] voturi contra 48, cererea lui Rosetti este admisă. Se atrage atenţia [illegible] Adunarea [illegible] contrare punctului de vedere al [illegible] nu era admis şi a avut loc atunci cea mai [illegible] cea mai ruşinoasă scenă ce s'a putut petrece vreodată intr'un parlament pretins democrat E drept că şi după răsboiul de intregire au avut loc in parlamentul «democrat» român scene de pomină — s'au auzit in incinta parlamentului românesc şi injuraturi de mamă — dar una nu se poate egala şedinţei de la 26 Martie 1884

Roşu de mânie Ion Brătianu s'a ridicat la tribuna

«Opoziţia, a strigat el, a obţinut majoritatea De 10 luni port in spate o sarcină foarte grea, căci v'am spus că Ţara se agită, şi intârziind soluţionarea acestei chestiuni, ar putea rezulta o agitaţie şi mai mare şi chiar o desordine morala Aţi vazut domnilor că, cu toate *iregularităţile comise, asasinatele, procesele scandaloase, am făcut şi am acceptat responsabilitatea*, cu singura speranţă că revizuirea se va face [illegible] pentru ţară [illegible] este o chestiune de viitor Dar, acuma sunt nevoit să recunosc că revizuirea nu se poate face cu mine, că numai sunt expresia majorităţii Camerii Iată declaraţia mea căci trebuie să ştiţi ce voiu face Voiu depune in mâinile regelui demisia şi a colegilor mei şi voiu lăsa să vină in minister care va lua responsabilitatea agitaţiei in care se găseşte Ţara şi va lua responsabilitatea revizuirii Constituţiei Eu nu mai pot să accept aceasta responsabilitate cu o majoritate care trece de la dreapta la stânga»

Şi acuma, ce a urmat, este tot atâtde demn de Caragiale ca şi introducerea «După ce a pronunţat aceste cuvinte, primulministru, urmat de colegii săi, părăsi sala, lăsând pe deputaţii stupefiaţi. *Aceşti nefericiţi deputaţi, care nu-şi datorau alegerea decât sprijinului cabinetului şi a presiunii exercitate asupra colegiilor electorale, erau consternaţi* Dacă Brătianu se retrăgea ei trebuiau să [illegible] să renunţe la toate beneficiile pe care [illegible] [illegible] 2 desbaterile asupra revizuirii La 2 Aprilie, după un [illegible] discurs al lui Titu Maiorescu, care concludea contra luării in consideraţie a proiectului şi o replică a lui [illegible] Brătianu, proiectul de reformă a legii electorale a fost luat in consideraţie prin 101 voturi contra 33 Imediat, *fără a permite prietenii lui Rosetti să ia cuvântul, preşedintele a declarat discuţia inchisă, discuţie care nici nu incepuse şi pune articolul la vot cu toate protestările minorităţii*» [illegible]

[illegible] partidul liberal a guvernat Ţara 12 ani neintrerupţi, din [illegible] la 1888 Şi cine ar crede, *partidul liberal nu* [illegible] Astfel intr'o zi, in Senat, unul dintre cei mai [illegible] reprezentanţi ai partidului liberal, [illegible]

Strâns cu uşa unul dintre principalii membri ai majorităţii liberale a strigat arătând un portret al lui Mihai Viteazu «Programul nostru? Iată-l»

• • •

Este drept că intre 1866 şi 1917 s'au vândut câteva moşii ţăranilor Dar era vorba de moşii ale Statului, latifundiile boiereşti rămâneau neatinse Şi incă, aceste moşii care s'au vândut conform legilor din 1876, 1884, 1885 şi 1888 erau vândute tot graţie lui Vodă Cuza «Legea din 1876, executând articolul 5 şi 6 ale legii din 1864, organiza vinderea domeniilor Statului ţăranilor care nu fuseseră şerbi, serbilor care nu fuseseră improprietăriţi, noilor căsătoriţi şi celor care in timpul anului 1876 işi făceau serviciul militar», Crişan T Axinte, op cit

Trebuie să facem remarca că deşi Vodă Cuza a fost isgonit, nici o lege a lui nu a mai putut fi răsturnată, ba isgonitorii au fost nevoiţi să execute şi prescripţiile rămase in suspensie Dar deşi nu se făcea decât să se execute o lege a lui Vodă Cuza, nu e cazul să ne inchipuim că isgonitorii nu se lăudau că *ei au dat pământ ţăranilor* Şi dacă nu au putut să schimbe nimic din ceiace făcuse Cuza, isgonitorii au putut să sucească şi să răsucească legile cum au voit pentrucă din ceiace făcuse «Domnitorul ţăranilor» să rămână doar legenda care continua vie chiar după trecerea unui secol Intr'adevar, *graţie lui Cuza Vodă, ţăranul devenise liber* Dar graţie invoielelor agricole, el fusese transformat intr'un *neoiobag* (Dobrogeanu Gherea)

Inceiace priveşte vânzarea domeniilor Statului ţăranilor, e vorba tot de praf in ochii prostimii Astfel, conform legii din 1866, domeniile Statului puteau fi vândute in bloc sau pe parcele Când erau vândute in bloc, *cumpărătorul plătea* 25 % *la inceput, iar restul in 12 ani* Dacă se vindeau pe parcele, atunci plata trebuia să se facă *integral şi imediat* Nu e nevoie a insista pentru a se vedea şmecheria Rezultatul e cel bănuit *841 domenii ale Statului au fost cumpărate de boieri şi numai 31 au fost cumpărate de ţarani, sau in hectare* 30.000 de pogone cumpărate de ţărani şi 154 500 de boieri O remarcă in plus in defavoarea conjuraţilor de la 1866 este acela ca in afară de legea lui Vodă Cuza, vinderea moşiilor Statului mai era impusă şi de necesitaţi financiare Statul avea nevoie de bani şi atunci şi-i procura vânzându-şi moşiile

Numai după revolta ţărănească din 1888, isgonitorii sunt nevoiţi să mai cedeze puţin Astfel, in 1889, o nouă lege dă posibilitatea şi neoiobagilor de a cumpăra pământ din domeniile Statului in lotul de 5, 10, 25 hectare, fără acorint, cu preţuri moderate, plătibile in termene lungi şi anual Acestei legi i-a urmat o alta in 1892 Trebuie insă să spunem că aceste legi au fost făcute de conservatori şi nu de liberali (ultima aparţine lui P. P Carp)

In 1912 toţi conservatorii vin cu o lege, acela a vânzării in loturi mici a bunurilor de mână moartă Şi ce au făcut liberalii? Al Constantinescu (Porcu), in oficiosul partidului liberal «Viitorul», numeşte această lege «expropiere monstruasă»

Şi liberalii au avut grijă şi de cei ce nu aveau pământ Articolul 94 conform noiei Constituţii, revizuite detaşa o parte din pământurile care aparţineau Statului — provenite cele mai multe din secularizarea averilor mânăstireşti, deci tot datorită lui Cuza Vodă — 12 mari domenii de 118 000 ha şi a făcut un domeniu regal, al cărui venit a fost rezervat Coroanei Administrarea acestor moşii erau făcute de un ministru particular Brătianu işi exprima dorinţa ca regele să fie *Primul ţăran* al României, dar această măsură a făcut din el mai degrabă *Primul boier*, şi cu creşterea continuă al domeniului, au făcut să se audă critici duşmănoase şi chiar periculoase Adevărul este că regele Carol avea toate instinctele unui proprietar funciar, econom, prudent practic, domeniile sale ar fi prosperat in orice caz, dar sub conducerea lui Ion Calinderu, jurist strălucit, de origine grecească, care din asta şi-a făcut ocupaţia principală transformând intreprinderea intr'o agricultură ştiinţifica (R W Seton Watson, *Histoire des Roumains* pag 398)

Regele Carol a primit cele 118 000 hectare făcute cadou şi nu s'ar putea aduce nici o critică, dacă in acelaşi timp, in Ţară nu ar fi existat 400 000 de ţărani, fără nici un petec de pământ

• • •

Din raportul ministrului Prusiei la Bucureşti, von Bülow către ministrul de externe Caprivi figurează acest comentariu Regele se comporta după principiul câinelui cel mai sălbatec, trebuie să-i dai bucata cea mai mare Fără indoială acest [illegible] a fost învăţat de Carol pe malul Dâmboviţei

Carol era in primul rând Prusac şi in al doilea rând Român Dacă era [illegible] să fixeze linia politicei externe [illegible] Patrii trebuia in primul rând să se gândească ca era ofiţer prusac Aceasta ca prim punct şi in al doilea dacă se poate să se conjuge interesul patriei de origină cu interesul Patriei adoptive

Dar care era interesul noiei lui Patrii? Răspunsul era simplu Era incarnat de un om Brătianu Adica regele Carol trebuia să-l convingă pe Brătianu că duşmanul principal al României era acelaşi pe care il considerea el

In 1871 Brătianu, din cauza lui Napoleon al III-lea a fost indepărtat de la putere şi a avut noroc că marele Napoleon s'a prăbuşit Pe Ion Brătianu il interesează in primul rând puterea şi din acest punct de vedere cel, mai bine se pare că l'a cunoscut propriul frate Dumitru Brătianu Regele a tras bine concluzia contra lui Brătianu nu se poate face nimic ,cu conservatorii lucrurile se aranjuseră

Dupa ce dispăruse Napoleon şi trecuse timp destul ca să se vindece rănile, l-a chemat la putere Regele Carol avea planuri mari in ceiace il privea pe Brătianu Şi imprejurările i-au favorizat. A venit răsboiul de independenţă cu dureri mari produse de acelaşi duşman — Rusul — care i-a apropiat şi mai mult Regele işi amintea că fusese nevoit să părăsească Capitala şi să se instaleze la Craiova, de oarece e mai bine să nu fii in drumul Rusului Pentru a-şi atinge scopul — trecerea noiei lui Patrii alături de patria lui de origine — Carol i-a permis totul lui Brătianu In primul rând l-a ţinut la putere 12 ani, timp neobişnuit pe malurile Dâmboviţei, l-a permis să imbogăţească pe liberalii lui, şi a părăsit puterea când a voit Da, căci in 1888, Brătianu a părăsit puterea din propia-i voinţă

«Fiind el insuşi de o moralitate strictă, hotărit opus la metodele cinice in uzaj la Belgrad sau Sofia, el a trebuit totuşi să inchidă ochii asupra faptului că sistemul ce-l adoptase in interesul monarhiei intărea fără indoială tendinţele oligarhice şi dădea naştere unei mici burghezii avidă şi cinică, grăbită să egaleze vechea clasă a boierilor, alugarnica şi grăbită să facă averi Avea o admiraţie sinceră pentru ţăranul român, fără să-i fi trecut vre'o dată prin minte, că acest ţăran ar avea dreptul să ceară drepturi politice şi că ar fi apt pentru aceasta» (P. W Seton Watson, *Histoire de Roumaine* 395)

In 1886 când s'a produs al doilea atentat contra lui, Brătianu credea că exista un complot rusesc Il bănuia şi pe fratele lui care continua să se ridice contra unui «regim de corupţie, de minciună şi de violenţă», şi s'a aliat impotriva lui, cu Catargiu, Vernescu şi Fleva, cel mai bun orator al timpului In cursul anului 1887 agitaţia contra lui Brătianu, a căpătat proporţii şi regimul s'a clătinat până la bază din cauza scandalurilor ce au isbucnit In special acuzaţia adusă şi probată contra a doi ofiţeri superiori, a atins culmea La noile alegeri din 1888 Brătianu ar fi reuşit odată in plus — cu ajutorul regelui, bineinţeles — dacă ar fi vrut să lupte mai departe După cum se va vedea mai departe, *regele avea nevoie de Brătianu* şi aceasta o ştia şi Brătianu Totuşi Brătianu a plecat fără să se mai intoarcă Cred că adevaratul motiv a fost bătrâneţea Peste puţin timp, Brătianu a murit

Dar e vorba de orientarea politicei externe a României Interesul regelui Carol coincidea cu interesul României România avea un duşman puternic care era Rusia Probabil că regele Carol nu cunoştea povestea «Duşmanului natural» care a fost definită cu 12 ani mai târziu de către Take Ionescu De altfel in acest «Duşman natural» nici Take Ionescu nu credea cu tărie, cum se va dovedi mai târziu

• • •

In 1871 Brătianu făcuse revoluţia de la Ploieşti din dragoste pentru Francezi, contra tuturor nemţilor şi in primul rând contra *Neamţului* din Palatul de la Bucureşti Dar a trecut multă apă pe Dâmboviţa In 1883 Carol l-a convins că el e un bun domnitor — şi avea dreptate — că Francezii sunt departe şi slabi, ca Ruşii sunt adevăratul duşman şi avem nevoie de prietenia Prusienilor Să trecem cu buretele peste celelalte motive şi să fim mulţumiţi că la 30 August 1883 s'a incheiat tratatul de alianţă intre Austro-Ungaria Prusia şi România La 8 Septembrie 1883 Bismarck a discutat situaţia pe toate feţele cu Brătianu la Gastein şi au pus bazele unei noi politici româneşti Bismarck avea un ghimpe contra lui Brătianu acesta işi trimisese copii să studieze la Paris

La inapoiere, Brătianu s'a oprit la Viena şi acolo s'a semnat tratatul cu Austro-Ungaria Tratatul s'a stabilit in numele lui Franz Josef şi a lui Carol, dar era contra-semnat de Dimitrie Sturdza, ca ministru de afaceri Străine Tratatul era secret şi in această situaţie a rămas până in 1914 Tratatul s'a facut intre Austro-Ungaria şi România şi la el a aderat Germania prin protocolul la fel secret ce purta acelaşi dată 30 August 1883 Brătianu ar fi dorit ca tratatul să fie semnat de cele trei puteri in mod egal dar Germania a refuzat din cauza dificultăţilor pe care ar fi putut să le intâmpine din partea împăratului Wilhelm care avea pentru Rusia simpatii puternice

Tratatul cuprindea următoarele puncte

1) Pace şi alianţă Statele contractante se angajează să nu intre in nici o alianţă dirijată contra uneia din ele şi să-şi dea ajutor in limita intereselor lor.

2) In cazul unui atac neprovocat contra României, Austro-Ungaria se angajează să-i dea ajutor in timpul util contra agresorului Dacă Austro-Ungaria sufere in aceleaşi condiţiuni un atac contra uneia din Statele sale vecine cu România, «casus foederis» trebuie să intre imediat in vigoare

3) Dacă una sau cealalta din părţile contractante este ameninţată să fie atacata, cele două guverne se vor consulta asupra măsurilor militare ce trebuiesc luate

4) In caz de răsboiu, nu se admite pacea separată Ambele părţi se obligă să păstreze un riguros secret. Tratatul este valabil mai intâiu pe 5 ani, apoi pe incă 3 ani, fără un preaviz al uneia din părţi.

Dupa prevederile acestui tratat, reiese că Austro-Ungaria se obligă să dea ajutor României contra unui atac ori de unde ar veni adică, in practică, din partea Rusiei, a Bulgariei, a Turciei sau a Serbiei pe când România era obligată să sară in ajutorul Austro-Ungariei numai dacă este atacată de Rusia sau Serbia

Kalnocki ministrul Austro-Ungariei ii spuse ministrului Germaniei că el nu-şi face nici o iluzie asupra sentimentelor de prietenie ale României faţă de Unguri El inţelegea că România simţea nevoia să meargă alături de Austro-Ungaria numai cu singura garanţie a germanilor

Că o urmare a acestui Tratat, România făcea fortificaţii numai contra Rusiei, frontiera ungară putea să rămână fără apărare

Timp de 34 de ani secretul Tratatului a fost păstrat numai de câţiva oameni Din partea Românilor, la inceput secretul a fost păstrat de rege şi de cei doi şefi liberali Pentru restul lumii, România ocupa poziţia unei ţări vasale Austro-Ungariei ca şi Serbia Au existat totuşi diferenţe intre tratatele dintre cele două ţări In primul rând era un mare contrast intre Carol, om plin de demnitate, echilibru şi inţelepciune şi sârbul Milan, om foarte inteligent dar nehotarit şi nestabil, născut dintr'o familie de parveniţi Tratatul cu Serbia era incheiat cu Austria, Germania neavând nici un amestec Serbia nu avea o politică externa proprie România işi pastra stima lumii şi nu s'a coborit niciodată in faţa Austriei şi cu atât mai puţin in faţa Ungariei.

Regele Carol s'a bucurat de prietenia lui Milan al Serbiei, şi a prinţului de Battenberg Fără să se cunoască existenţa tratatului regele Carol, graţie rudeniei cu Impăratul Germaniei, s'a bucurat de un fel de protecţie puternică Bulgaria se bucura de protecţia Rusiei, care cum se va vedea mai departe s'a amestecat profund in afacerile bulgăreşti In August 1886 prinţul de Battenberg a fost obligat să abdice ceiace a produs o profunda nelinişte in România Sub domnia lui Alexandru al III-lea, Rusia n'a avut nici o relaţie cu România. Dupa 1877 relaţiile au fost complet reci cu Rusia Rusia a incercat o incercuire a României folosindu-se de Bulgaria. La un moment dat, Rusia a plănuit ocuparea Bulgariei şi a fost un noroc că ministrul de externe rus care işi dădea seama de urmări, l-a sfătuit pe Impărat să fie prudent. Dar de aceasta cum am spus, vom vorbi mai departe

Căderea lui Brătianu in 1888, i-a produs lui Carol mari incurcături Tratatul cu Austria şi Germania expira in acel an E adevărat că se prelungea automat pe trei ani, dar căderea liberalilor insemna că vor produce discuţiuni căci tratatul rămânea fără nici o acoperire Realitatea este că regele Carol nu avea incredere in nici un conservator ca să-i incredinţeze secretul Tratatului Iată cum Carol avea nevoie sa păstreze mai departe in guvern pe Brătianu şi l'ar fi păstrat orice s'ar fi intâmplat dacă Brătianu nu s'ar fi retras obosit şi imbătrânit Existenţa acestui Tratat explică rămânerea la putere a lui Brătianu timp de 12 ani

Abia luaseră conservatorii puterea şi a isbucnit o revoluţie destul de serioasă, aproape de Capitală S'au dat foc la primăriile din jurul Bucureştiului, s'au prădat hambarele şi s'a incercat chiar impărţirea pământurilor. Conservatorii au făcut faţă situaţiei. R W Seton Watson scrie: «Opera conservatorilor a fost profitabilă» Conservatorii au dat pământ ţăranilor in condiţiuni mai omenoase şi au trecut la stabilirea inviolabilităţii judecătorilor ceiace a fost o măsură foarte bună Din iniţiativa lui Take Ionescu s'a incercat facerea de şcoli la ţară

Ion Brătianu şi Mihail Kogălniceanu au murit in cursul anului 1891 şi Dumitru Brătianu un an mai târziu Dimitrie Sturza la şefia partidului liberal El era in marele secret, dar nu era in guvern Şi Carol era incurcat faţă de Austriaci, dar in special faţă de Germani, căci Tratatul nu era deloc in regulă Carol nu se putea hotări să incredinţeze secretul unui conservator Carol a lăsat lucrurile să se prelungească până in primăvara lui 1891 Dar de data aceasta, lucrurile deveneau grave In acel an expira Tratatul şi Carol nu se putea hotări să incredinţeze unui om din guvern marele secret al Tratatului

La implinirea celor 3 ani de prelungire Carol a răspuns că e mai bine să se aştepte momentul venirii la putere a unui guvern liberal Puţin importă, adăuga el, că in acest timp Tratatul incetează să fie in vigoare având in vedere că nu este nici un pericol de răsboiu Dar in acest timp intervine ceva nou Bismarck cade in disgraţie Această cădere neaşteptată a determinat revizuirea intregei politici

străine Caprivi, noul cancelar, după ce s'a consultat cu generalul Schweinitz a ajuns la concluzia că «obligaţiile Germaniei faţă de regele Carol nu puteau să se armonizeze cu dispoziţiile a ordinului rusesc» Caprivi şi cu Schweinitz au adus la cunoştinţa împăratului că Tratatul rusesc şi cu cel românesc se contrazic «Şi se pare că Tratatul românesc a contribuit la fatala decizie de a numai prelungi pe cel ruso-german»

Şi în acel timp Carol era îngrijorat din cauza politicei de maghiarizare lăsată la unguri. În loc ca acea politică să se îmblânzească s'a înăsprit în anul 1890 dată când Românii din Transilvania după o lungă perioadă sterilă de abstenţionism se hotărîră să treacă la acţiune. În 1891 studenţii din Bucureşti enumerând într'un memoriu motivele de plângere ale fraţilor lor de dincolo de munţi studenţii maghiari de la Universitatea din Budapesta au dat un răspuns polemic care, a dus la procesul *Memorandului*. În iarna următoare «Liga pentru unitatea culturală a Românilor» a fost fundată la Bucureşti şi a început o campanie de presă, la care opinia publică a răspuns mai mult decât s'ar fi aşteptat. În această situaţie menţinerea unei alianţe secretă cu opresorii României, devenea delicată. Cancelarul Caprivi a înţeles că politica de maghiarizare dusă de Unguri este de natură a lesa direct blocul Triplei Alianţe. Cu mult bun simţ Caprivi a recunoscut că Transilvania era adevărata cauză a rezervei Româneşti, că neliniştea va dura atâta timp cât Ungaria nu-şi schimba atitudinea şi dacă Tratatul cade, rezerva din partea României va creşte

Urmând instrucţiile lui Caprivi, prinţul Reuss îi aduce la cunoştinţă punctul de vedere german asupra acestei chestiuni lui Kalnoky, dar acesta *a admis că e vorba numai de lipsă de tact din partea funcţionarilor unguri.* În August următor ministrul german la Bucureşti, von Bulow, în trecere prin Viena i-a vorbit lui Kalnoki despre acelaşi lucru şi i-a comunicat motivele de plângere ale regelui Carol şi a câtorva eminenţi oameni politici români. Kalnoki i-a răspuns lui von Bulow că a reuşit printr'o intervenţie personală să suspende execuţia legii asupra grădiniţelor de copii — detaliu important în politica de maghiarizare — şi că studenţii din Budapesta au primit ordin să-şi modereze polemicele cu Românii

Dar chestiunea Tratatului nu reuşea să înainteze nici un pas. În August 1891 la fel părea că chestiunea era departe de a găsi o soluţie. «Regele se arăta foarte susceptibil în această chestiune şi impasul în care se găsea îl deprima mult» (R. W. Seton Watson, op. cit., pag. 417)

În completare regele Carol nu înceta să caute o soluţie. În August 1891, o escadra franceza a ancorat în apele ruseşti şi primele pietre ale alianţei franco-ruse — fuseră puse. Deja mulţi români găsiseră că o alianţă franco-ruso — românească ne-ar prinde foarte bine. Din fericire erau şi de acei care îşi păstraseră capul pe umeri. Esarcu şi Lahovary francofili, îi mărturisiseră lui von Bulow că Francezii «hipnotizaţi de gaura din Vosgi» ar fi gata să sacrifice tot Balcanul şi în special pe Români, pentru malul stâng al Rinului!!!

În sfârşit la 23 Iulie 1892, Tratatul dintre Români şi Austro-Ungaria a fost în mod formal reînnoit, cu participarea Germaniei ca şi 1883. Au fost puşi la curent cu secretul Catargiu Lahovary, Carp şi Cantacuzino. Nici chiar miniştrii români de la Viena şi Berlin nu au fost informaţi. Tratatul a fost făcut numai pe 4 ani şi cu prelungire automatică pe 3 ani

În 1890 Sturdza care fusese primul contra — semnatar al Tratatului, a publicat o broşură intitulată: *Europa, Rusia şi România*, în care denunţa pericolul unui Constantinopol rusesc, şi-i considera pe Români ca un dig contra înaintării şi proiectelor unei uniuni ale popoarelor de rasă slavă, afirmând că numai o politică de neutralitate n'are sens, ea constituind pur şi simplu o trădare faţă de naţiune şi faţă de interesele ei

În 1893 Sturdza a scris două scurte memorii asupra dificultăţilor cauzate Alianţei de şovinismul maghiar. El recunoştea că maghiarii şi Românii aveau interese comune contra pericolului slav, dar sublinia că Românii erau prea aprigi pentru a putea fi maghiarizaţi şi o ceartă între cele două naţiuni ar fi egală cu o sinucidere în comun

* * *

Militanţii Voinţei poporului erau convinşi că cu regicidul lui Alexandru, victoria lor avea să fie deplină. Credeau că asasinarea lui Alexandru va fi semnalul unei revolte generale că revendicările lor vor fi sustinute de toată populaţia iar guvernul va fi intimidat şi dacă nu va fi constrâns să capituleze cel puţin erau siguri că va face concesiuni. Deaceia imediat după atentat comitetul central executiv al asociaţiei a lansat sub forma unei scrisori noului împărat, o chemare către popor. Se cerea instaurarea unui regim de libertate politica reala şi convocarea unei Adunări constituante, aleasa pe baza unui larg sufragiu democratic. În schimb comitetul se obligă în mod solemn în numele revoluţionarilor în faţa patriei întregi şi a lumii întregi «să înceteze orice violenţă» şi să lucreze de acum înainte pentru binele poporului.

Contrar aşteptărilor revoluţionarilor, nici cea mai mică încercare de revoluţie nu s'a încercat după moartea lui Alexandru al II-lea. Revoluţionarii îşi măcinaseră toate forţele în timpul perioadei teroriste, şi cea mai mare parte ce mai rămăseseră dintre ei a fost arestată a doua zi după atentat. Pe de altă parte, masele populare, pe care şefii revoluţionari contau că se vor ridica în mod spontan nu s'au mişcat. Regicidul a fost inutil. Nu numai organizaţia revoluţionară care reclama abolirea autocraţiei a fost complet izolată, dar a continuat să slăbească cu repeziciune. Acei şefi care nu au fost executaţi în acelaşi timp cu autorii direcţi ai atentatului sau au fost condamnaţi la muncă silnică au fost nevoiţi să fugă în străinătate. La începutul anului 1884, dintre toţi membrii comitetului central executiv al Voinţei poporului, singură Vera Figner a rămas în Rusia. Dar celebra revoluţionară a fost trădată de un revoluţionar care s'a lăsat cumpărat de jandarmi şi a fost ea însăşi arestată câteva luni mai târziu. Revoluţionarii care au scăpat să fie prinşi au încercat să reconstituie Comitetul Central şi toată organizaţia Voinţei poporului. Dar German Lopatin care în tovărăşia câtorva camarazi s'a întors din străinătate a fost prins şi puţin timp după acela poliţia a pus mâna pe toţi revoluţionarii mai activi. De data aceasta, Voinţa poporului care a mai reuşit să pună la cale câteva atentate, este învinsă

Şapte ani mai târziu, în 1887, şapte conspiratori dintre care şase studenţi de la Universitatea din Petersburg şi un tânăr care tocmai sfârşise Academia eclesiastică, pun la cale uciderea lui Alexandru al III-lea. Poliţia care-i descoperise nu-i arestează şi-i lasă să-şi termine toate pregătirile şi-i arestează numai în momentul în care pregătiţi cu bombe ei ies în stradă şi aşteaptă trecerea împăratului

La proces, cinci dintre atentatori sunt condamnaţi la spânzurătoare, printre ei figurând fratele cel mai mare al lui Lenin, iar ceilalţi doi au fost închişi în fortăreaţa Schlüsselburg

Noul împărat Alexandru al III-lea nu era un om bine dotat de natură. Printre profesorii săi figurează celebrul istoric Soloviev şi K. P. Pobedonoscew, un civilist distins. Acesta din urmă se însărcinează să devină tatăl spiritual al lui Alexandru al III-lea. Graţie lui sunt înlăturaţi de la curtea împăratului şi câţiva oameni pricepuţi, printre care era şi Lori — Melikov omul care se distinsese în timpul lui Alexandru al II-lea

Printre măsurile rele, vom scoate în evidenţă pe cele ce ne privesc. E vorba de măsurile de rusificare a provinciilor de frontieră printre care intra şi Basarabia noastră. Politica de rusificare a fost în particular activă în marele ducat al Finlandei şi în Polonia. Finlanda avea recunoscut un statut militar special şi Alexandru al III-lea l-a călcat în picioare. Încetul cu încetul, Alexandru consideră Finlanda o simplă provincie care face parte din Rusia. În 1890 încorporează serviciul de poştă finlandez, la Rusia. În acelaşi timp, sub pretextul că nu cadrează cu legile ruseşti, el suspendă aplicaţia Codului penal finlandez, care fusese votat şi ratificat de el însuşi cu un an mai înainte. În Polonia, Alexandru al III-lea continuă să aplice riguros regimul sever instaurat după insurecţia din 1863. În timpul lui s'a schimbat numele de Regatul Poloniei în acela de Regiunea Vistulei. Se interzice în mod riguros să se înveţe copiii în limba maternă. Acest delict este reprimat sever de către autorităţile ruseşti. Fără îndoială că măsurile luate în Polonia erau aplicate şi în Basarabia noastră

Hotărît conservator în interior, Alexandru al III-lea în domeniul internaţional se îndepărtează sensibil de politica urmată de autocraţia rusă de la începutul secolului al XIX-lea. La urcarea pe tron a lui Alexandru, Rusia este aproape izolată. După Congresul de la Berlin, strânsa prietenie care erau între cercurile germane şi ruseşti este foarte slăbită. Alexandru al III-lea care ca ţarevici împărtăşise via iritaţie a naţionaliştilor ruşi contra lui Bismarck, continuă să se ferească de politica germană şi de principalul ei inspirator. Dar N. K. Giers care după retragerea lui Gorchiakov în 1882 a devenit ministru de externe, caută să menţină vechile relaţii de prietenie şi de alianţă cu Germania. Cu toate că Alexandru afirmă «că este propriul său ministru de externe», ascultă câteodată pe acest ministru care dacă nu păcătuieşte prin marea lui inteligenţă, este cel puţin un funcţionar conştiincios şi activ. Dacă sfaturile lui Giers evită oarecare timp ruptura cu Germania, nu mai puţin relaţiile germano-ruse, rămân încordate

* * *

Rusia începuse sub Alexandru al II-lea, să caute în Asia centrală o compensaţie a scăderii influenţei sale în Balcani. Această politică e urmată şi sub Alexandru al III-lea. Din primii ani ai domniei ei reuşeşte să supună definitiv pe Tekesi. Turkmenia transcaucaziană şi capitala ei, Merv, recunosc deasemeni autoritatea lui. Frontiera ei ajunge la marginea Afganistanului. Afganistanii se nelinişesc. Bazându-se pe sprijinul englezilor, pe care autorităţile britanice din India îi promit, ei atacă în 1885 detaşamentul generalului Komarov care se găsea cantonat aproape de râul Kouchk. Nu numai că ei suferă o gravă înfrângere, dar sunt decepţionaţi de atitudinea ministerului Gladstone care nu vrea să intre în conflict deschis cu Rusia şi se mulţumeşte cu explicaţiile pe care guvernul rusesc le dă. După cum se vede englezii odată în plus împing pe cineva la răsboiu (Polonezi sau Iugoslavi în timpurile noastre) şi apoi îi lasă să se descurce singuri!!! Astfel noua frontieră rusească este menţinută între râurile Mourghab şi Amou-Daria, în vecinătatea imediată a Afganistanului, care o recunoaşte în 1887. Cinci ani mai târziu, cu ocazia unei noi ciocniri în Pamir, trupele ruseşti bat un detaşament afgan. Incidentul nu provoacă complicaţii serioase căci Rusia, Anglia, Afganistanul şi China se înţeleg să împartă regiunea Pamir!!! Deci de data aceasta, Englezii fără să tragă un cartuş, se prezintă, şi cu succes, la împărţirea prăzii!!!

Dacă stăpânirea unei părţi a Pamirului care este un deşert, nu-i aduce deloc avantajii Rusiei, nu acelaşi lucru este cu Turkestanul care este bogat şi fertil. Industriaşii ruşi văd în asta posibilitatea să se lipsească de bumbacul englezesc. Deaceia ei încep imediat cultura în mare a bumbacului. Activităţile lor şi progresele sunt cu atât mai repezi cu cât sunt favorizate de construcţia pe cheltuiala Statului a unei căi ferate care leagă Samarkandul şi Amou Daria de litoralul oriental al mării Caspice.

Expansiunea în Asia Centrală, care este foarte profitabilă industriaşilor ruşi şi care este privită foarte bine de ei, are inconvenientele ei. Ea nelinişteşte pe Englezi care devin din ce în ce mai bănuitori din cauza pătrunderii Rusiei pe acele locuri

Departe de a renunţa la preponderenţa rusească în Balcani, Alexandru al III-lea înţelege s'o întărească. Cum tratatul de la San Stefano a îndepărtat Serbia şi România de Rusia şi le-a apropiat de Austro-Ungaria, Rusia îşi îndreaptă privirile spre Bulgaria. Alexandru se gândeşte să facă din Bulgaria un instrument supus politicei sale. Dar planul său întâlneşte obstacole neprevăzute. Mai întâi că prinţul Alexandru de Battenberg cu toate că urcarea pe tronul bulgar şi-o datora Rusiei, nu înţelegea să devină un fel de guvernator al ruşilor în Bulgaria. Pe dealtă parte, partidele politice bulgare, în care sunt grupate elementele cele mai cultivate ale ţării nu sunt dispuse să se pună sub tutela Petersburgului şi să urmeze orbeşte scopurile Rusiei. Astfel politica lui Alexandru al III-lea provoacă în Bulgaria conflicte care se termină în defavoarea Rusiei

În Aprilie 1881, puţin timp după moartea lui Alexandru al II-lea, prinţul Alexandru de Battenberg a dat o lovitură de Stat cu ajutorul consilierilor săi ruşi. El schimbă constituţia democrată de la Târnova acordată Bulgariei cu ocazia declarării independenţei sale şi îşi ia pe timp de 7 ani puteri egale cu o dictatură aproape absolută. Departe de a protesta contra acestei lovituri de Stat, guvernul din Petersburg care vrea să păstreze pe bulgari sub tutela lor, trimite în grabă pe doi dintre generalii săi, Sobolev şi Kaulbars. În noul guvern format intră primul ca preşedinte de consiliu şi al doilea ministru de răsboiu. Ei nu reuşesc. Liberalii bulgari se ridică contra Rusiei deoarece nu accepta lovitura de Stat. Conservatorii intră în guvern dar ei apără cu energie independenţa lor contra reprezentanţilor Petersburgului. Prinţul Alexandru nu înţelege să urmeze docil sfaturile ruşilor care vor să fie perceptorii sau tutorii lui; câteodată el recurge la sprijinul, lor, acoperindu-se cu autoritatea lor, altădată dimpotrivă le opune pe miniştrii săi bulgari. Pe măsură ce tonul celor doi generali devine mai hotărît şi cererile lor mai precise atitudinea prinţului şi a miniştrilor săi bulgari devine mai netă. Contra pretenţiilor excesive ale Rusiei el caută să-şi asigure sprijinul Austro-Ungariei care se felicită din cauza insuccesului politic rusesc şi caută să profite. Când îşi dă seama că nu are influenţa dorită asupra prinţului Alexandru şi asupra guvernului său conservator, Sobolev se gândeşte să restaureze regimul constituţional în Bulgaria. Dar prinţul Alexandru i-o ia înainte şi restabileşte el Constituţia de la Târnova. Doi ani mai târziu pentru a-şi consolida popularitatea, el ia o nouă iniţiativă. Izbucnind turburări serioase în Rumelia Orientală, pe care Congresul din Berlin o detaşase de Bulgaria şi o pusese sub administrarea unui guvernator numit de Turcia, el profită şi intră în fruntea trupelor sale şi proclamă unirea cu principatul lui. Această unire pe care Rusia voise altădată să o realizeze prin tratatul de la San Stefano, îl irită pe Alexandru al III-lea prin spiritul de independenţă pe care îl arată prinţul de Battenberg şi refuză s'o sancţioneze. Mai curios e faptul că Turcia nu protestează şi se mulţumeşte, să salveze aparenţele, să-l numească pe prinţul Alexandru guvernator al Rumeliei Orientale. Singură Serbia atacă pe Bulgari, dar fiind învinsă, e nevoită şi ea să recunoască unitatea bulgară.

Dar în toamna lui 1886, ca urmare a unui complot organizat de câţiva ofiţeri bulgari cu sprijinul ruşilor, Alexandru de Battenberg este arestat în palatul său, obligat să abdice şi condus la frontieră. Puterea trece în mâinile unui consiliu de regenţă. Pentru a-i ajuta să iasă din haosul care a urmat, Alexandru al III-lea le trimite din nou pe generalul Kaulbars. Acesta se arată lipsit de tact, nu ţine cont de Constituţie, se poartă cu autorităţile şi cu populaţia cu aroganţă aşa că misiunea eşuiază complet. Foarte repede poporul se ridică contra lui şi a guvernului astfel că este obligat să plece foarte repede. Relaţiile oficiale între Rusia şi Bulgaria sunt întrerupte pentru lung timp

Alexandru al III-lea nu admite cu uşurinţă eşecul lui Viscază. Pentru a-şi realiza visul nu ezită să ducă o politică personală. Fără ştiinţa ministrului de externe şi fără să ţină seama de sfatul lui, el intră în relaţiuni, prin intermediul lui Katkov, cu emigranţi bulgari care conspirau contra consiliului de regenţă bulgar, aprobă planurile lor şi le pune la dispoziţie fondurile necesare. Când Giers îi atrage atenţiunea asupra unei revoluţii bulgare astfel preparată, Alexandru a III-lea îi răspunde cu naivitate. «Nu e vorba de o revoluţie, ci de restabilirea ordinei; trebuie să ştii asta». Pasiunea şi orbirea sa sunt atât de mari, încât nu numai că se gândeşte la ocuparea Bulgariei, dar consideră că această ocupare nu prezintă nici un pericol, «pentrucă nimeni nu va îndrăzni să facă nimic»

Şi ministrul său a reuşit să-l convingă cu mare trudă, că într'o asemenea aventură, Rusia riscă să se ciocnească cu o mare coaliţie de puteri, şi că în orice caz «rebela» Bulgarie poate fi sigură de sprijinul Austro-Ungariei, şi aceasta la rândul ei, de al Germaniei, aliata ei. La sfârşitul anului 1886, Rusia nu poate conta pe nici un aliat, ea este total izolată în Europa

* * *

Alianţa Austro-Germana, este mai ameninţătoare încă pentru Franţa decât pentru Rusia. După alarma din 1875, în timpul căreia intervenţia lui Alexandru al II-lea împiedecase pe Germani să atace Franţa, aceasta trăieşte cu teama unei agresiuni germane. Numai Rusia poate să-i asigure alianţa definitivă pe care o doreşte

Când guvernul rus se află izolat din cauza politicei sale balcanice, Franţa se grăbeşte să-i arate prietenie. Şi la începutul anului 1887, ministrul său de afaceri străine, Flourens, a consimţit să primească delegaţia Adunării Naţionale Bulgare, însărcinată să-i solicite ajutorul puterilor europene contra Rusiei care vrea să dispună de soarta Bulgariei, el a făcut-o ca *să reamintească bulgarilor recunoştinţa ce o datoresc ei Ruşilor, şi i-a sfătuit să se arate supuşi!!!*, «Histoire de Russie», Milioukov, III, pags. 1026-1027

Această atitudine le-a făcut Ruşilor şi mai mare plăcere cu cât celelalte puteri nu dădeau Bulgarilor aceste sfaturi. Ea este bine primită de către Alexandru al III-lea, care are imediat ocazia să-şi arate satisfacţia faţă de guvernul francez. Când Bismarck, care acuză pe ministrul de răsboiu francez, generalul Boulanger, că vrea să pregătească un răsboiu de revanşă, întreabă Saint Petersburgul că dacă în caz de răsboiu franco-german, Rusia ar păstra o neutralitate binevoitoare faţă de Germania, Rusia răspunde că în interesul Europei, Rusia nu poate admite o nouă zdrobire a Franţei şi că în acest caz nu numai că ea nu vrea să ajute contra Franţei pe un aliat al Austro-Ungariei care practică în Balcani o politică anti rusă, deci ea nu va rămâne neutră în eventualitatea unui răsboiu franco-german. Astfel se prepară apropierea franco-rusă. Pentru moment este numai o «antente cordiale», născută din comunitatea unor interese comune, dar nu e vorba de un tratat. Alexandru al III-lea nu se poate hotărî la o alianţă efectivă cu o ţară cu regim republican. Aşa că cu toate că alianţa germană nu inspiră nici o încredere, el ezită să o rupă cu Germania

Dar oricum, relaţiile se încordează din ce în ce mai mult între Rusia şi Germania. La neînţelegerile politice se adaugă un conflict economic. Protecţionismul din ce în ce mai marcat pe care guvernul îl practică în a doua jumătate a domniei lui Alexandru al III-lea, lezează profund interesele germane. Bismarck răspunde tarifului din 1887 printr'o urcare considerabilă a drepturilor de vamă pe mărfurile ruseşti. În acelaşi timp el se forţează să facă greutăţi Rusiei ca să nu găsească împrumuturi pe piaţa germană. Dar Rusia cu tot răsboiul vamal, menţine taxele fixate, găsind capitalul în Franţa. Aşa ia naştere o nouă legătură între Franţa şi Rusia

Prietenia dintre cele două ţări se găseşte consolidată, în timp ce o animozitate reciprocă îndepărtează Germania de Rusia. Moartea lui Wilhelm I-ul, prieten personal al Rusiei, precipită ruptura germano-rusă. Din partea sa, noul împă

(*Urmeaza pag. 28.*)

EMINESCU, MARELE NECUNOSCUT

De Dr. OVIDIU VUIA

OCUPANDU-MA de ani de zile cu studiul bolii lui Eminescu mi-am publicat concluziile într'un articol apărut relativ recent în Discursul contemporan din 1977

Pe toți cei ce vor fi considerand opiniile mele mai mult decât originale, regret că trebuie să-i desamăgesc și să le amintesc că majoritatea medicilor, în primul rând cei ce l-au avut în observație deci contemporanii lui, au împărtășit părerea că Eminescu nu a suferit de sifilis (lues) al sistemului nervos.

Paralel cu lucrarea mea apare în țară un fundamental studiu semnat de psihiatrul din Iași, Ion Nica, Mihai Eminescu, structură somato-psihică, în care bazat pe cele mai științifice descrieri și observații scoase din arhivele ce i-au stat generos la dispoziție, aduce argumente definitive că marele poet român nu a suferit de o formă psihică a luesului nervos ci de o psihoză endogenă de tip maniaco-depresiv

Diagnosticul de sifilis a fost susținut în 1887, cu totul empiric și conform model lansate de școala germană, de drul Iszak din Iași întărit de altfel mai târziu și de Marinescu. In cazul celui de al doilea fiind vorba de un savant recunoscut suntem obligați să ne oprim mai îndeaproape asupra faptelor

După cum se știe lui Eminescu i s'a făcut autopsia în ziua de 16 Iunie 1889, existând un raport depus la Academie, nesemnat, se crede a fi fost întocmit de medicul internist Tomescu, cel ce a asistat pe poet în ultimele sale zile de viață. In treacăt fie spus dar datele macroscopice ale organelor (degenerescență gravă grăsoasă a ficatului și rinichilor) ridică acut suspiciunea că la moartea atât de misterioasă a poetului ar fi putut contribui substanțial și injecțiile cu mercur administrate de prisos pentru o afecțiune inexistentă

Creerul lui Eminescu este uitat pe fereastră în soare și dupa câteva zile de nefixare, se trimite lui G Marinescu spre examinare Subliniem încăodată faptul că în 1889 Marinescu avea 26 de ani fiind începător, asistent al lui Babes, și dacă nu a primit piesa profesorul se pot discuta două alternative. Ori cazul prezenta interes numai pentru curiozitatea tânărului asistent ori — și eu înclin spre a doua ipoteză — pe undeva anumiți oameni, să nu zic o întreagă protipendadă, aveau teamă de diagnosticul severului profesor Victor Babes

Intr'o scrisoare datată, 29 Iunie 1914, Marinescu recunoaște că a văzut creerul lui Eminescu, acesta având circonvoluțiile bogate și bine desvoltate, cu o ușoară atrofie a lobilor frontali cu îngroșare a leptomeningelui aspectul [illegible] pe care a avut-o și Eminescu Ulcerațiile amintite de Călinescu nu sunt descrise de Marinescu deci ele rămân de domeniul fantasticului Creerul fiind într'o stare [illegible] de putrefacție, Marinescu renunța la examenul său microscopic, aruncându-l pur și simplu Este foarte greu să mi explic ca și specialist acest lucru, atunci când se știe că diagnosticul de sifilis cerebral și de paralizie generală progresivă se poate face și după luni de zile de putrefacție prin nefixare pe creerele aparținând cadavrelor exhumate Este de presupus că Marinescu ar fi vroit sa execute un examen citoarhitectonic de finețe al creerului de geniu ceace în condițiile date nu mai era posibil sau că nu a mai avut timp sa se ocupe de el Se știe că, din păcate, marele savant nu avea o considerație prea deosebită pentru artiști, lui [illegible] Babes, cum prin aceiași ani îi întoarce spatele lăsându-l în mare durere pe patul său de suferință [illegible] cum îl numește Heine pe al său în aceiași situație de paralizat

Deci într'o epistolă particulară Marinescu își va [illegible] aducerile aminte numai cu intenția de a sluji o [illegible] legendă [illegible] dar complet [illegible] în [illegible] Eminescu am murit de paralizie generală Nietzsche Lenau de Maupassant și alții

Deși lipsit de lustrul academic al cunoscutului neurolog Drul Petru Gh. contemporanul lui Marinescu, în cartea sa Mihai Eminescu Cauzele morții sale Studiu București 1934, se arată mult mai științific dotat când scrie în concluziile sale că «Eminescu n'a fost nici sifilitic și nici alcoolic Fără a nega posibilitatea unei cauze ereditare, studiul relevă ca principală cauză a psihozei poetului a fi surmenajul cerebral, oboseala precoce și intensă a facultăților sale intelectuale»

Este curios totuși că azi, când, după cum arată cartea drului Nica și modestul meu articol, lumea medicală este definitiv lămurită în ce privește diagnosticul bolii lui Eminescu, să se întâmpine o puternică rezistență chiar din partea literaților cu interes de a-și însuși adevărul în vederea unei adecvate analize și priceperi

Recent G. Munteanu, un pretins comentator eminescian, revine la teoria de mult vetustă și criticată a sifilisului congenital privind boala lui Eminescu. Diagnosticul nu se poate susține fiindcă sifilisul congenital se manifestă până cel mai târziu la 30 de ani cu o serie de forme degenerative pe care niciunul din membrii familiei poetului nu le-a prezentat, să nu mai vorbim de Eminescu frumos ca un Adonis Dar G Munteanu merge cu îndrăzneala așa de departe încât îl ia în focul criticii pe drul Nica, considerând că în fond natura bolii unui creator nu are nicio valoare, important ar fi ca psihiatrul să poată explica substanța și geneza geniului Nu ne însușim nici deplasata observație adresată memoriei lui Marinescu pe care îl declară «vânător de creere», vina savantului după cum am arătat fiind aceea că nu și-a împlinit datoria, până la urmă, ca om de știință neexecutand un hotărâtor examen histologic al sistemului nervos central

Trecând pe lângă puzderia de elucubrații de fond ne grăbim să-i răspundem lui G. Munteanu și tuturor celor ce ar gândi ca el și să arătăm pe scurt ce importanță are cunoașterea bolii psihice a unui artist și aceasta în primul rând pentru înțelegerea operei sale.

Să începem cu două exemple date chiar de Marinescu prin ele apropiindune de poetul nostru

Moebius analizând patografic pe Nietzsche ajunge la concluzia că ar fi suferit de paralizie generală, formă quartenară a sifilisului nervos. Ori cum această boală se manifestă prin anumite prodromuri cu mult înainte de izbucnirea bolii, savantul german a început să studieze opera filozofică a lui Nietzsche, concluzând că tot ceace a scris în ultimii doi ani, înainte de atacul din ziua de 3 Ianuarie 1891, ar avea la bază expresia ideilor de grandoare paralitică. Preocuparea directă a savantului era aceea de a degrada pe filozoful care a îndrăznit să ridice glasul împotriva marelui kaiser al Germaniei. Să mai adaog că pe-atunci persista credința în acțiunea așazisei otrăvuri luetice în declanșarea rasului creator, ceace bine — înțeles nu avea și nu are nicio bază demnă de luat în seamă

Este interesant de amintit că urmașii lui Moebius din respectul prea mare față de nume, n'au îndrăznit să-l infirme formal diagnosticul ci numai să elibereze operele lui Nietzsche de orice semne de demență paralitică ceace este totuna însă cu a da dreptate sorii filozofului Elisabeth Foester Nietzsche, că el nu ar fi avut niciodată infecția primară deci boala lui nu era de natură sifilitică

Pentru aceiași perceptie strictă apare și boala lui Maupassant Cunoscându-se cu precizie contractarea afectului primar, în aventurile sale de pe celebrul Bateau mouche, patografii zeloși s'au grăbit să-l declare ca pe tipul paraliticului general cu posibilități creatoare. In Le Horla descrie [illegible] propria-i psihoză în debutul ei Interpretarea respectivă denotă în primul rând o totală ignorare a operei lui Maupassant atunci când după Le Horla a mai dat multe nuvele și romane de mare originalitate și frumusețe. Azi se știe că în timpul lui Le Horla Maupassant era mai mult sub influența cursurilor lui Charcot asupra magnetismului și că de la mama lui Laure a moștenit crizele de migrenă și tendința de a face cu ușurință halucinații după cele mai mici doze de medicamente Debutul sifilisului cerebral la Maupassant a fost înregistrat odată cu întreruperea oricărei activități scriitoricești, cu romanul său L'Angelus, rămas numai la câteva pagini, restul operei sale nefiind influențată de maladia sa mortală Majoritatea medicilor sunt de părere că Maupassant nu a avut paralizie generală ci o formă de arterită cerebrală sifilitică ceace e cu totul altă ceva

Reintorcându-ne la Eminescu amintim că înainte de îmbolnavire nunumai că activitatea lui nu arată niciun semn de demență dar ea atinge un apogeu unic în literatura noastră prin poemul Luceafărului și a Doinei Alături de poezia sa trebue așezată activitatea lui de ziarist de la Timpul, asupra acesteia din urmă numai amintesc pe cei cu interesul să o defăimeze fără nicio bază științifică.

In 1883 Eminescu are primul atac de psihoză endogenă depresivă și acesta fiind de o durată neobișnuită, desigur nimeni nu contestă defectul psihic manifestat printr'o sărăcie a inspirației poetice dar nu una totală Este greșit și nu corespunde realității să se susție că poetul moare ca și creator în 1883 aruncându-se vălul uitării peste cei șase ani până la sfârșirea lui fizică în anul 1889 Se mai știe azi că în acest interval a scris capodopere poetice ca De ce nu-mi vii, Kamadeva, Nu mă înțelegi, Sara pe deal și La steaua cât și o parte din Scrisoarea a Va Părerea unor critici că aceste poezii ar fi fost scrise din memorie datând dinaintea îmbolnăvirii este mult mai hazardată decât supozitia noastră

Așadar se impune o reviziune radicală a concepției noastre despre boala poetului și asta pentru a ne putea apropia cu adevărat de esențele operei lui Este greu știu fiindcă ne lovim de unii idoli ai trecutului, deci de mari obstacole extraștiințifice

In primul rând se ridică G. Călinescu cu a sa Viață a lui Mihai Eminescu, în care pe urma datelor de arhivă și manuscrise, criticul va construi cu măestrie dar nu pentru a realiza o istorie adevărată ci un act de creație un fel de roman al vieții lui Eminescu, și deci nu ceace se înțelege printr'o biografie, nici cel puțin romanțată

In ceace privește sifilisul lui Eminescu susținut de Călinescu nu are nicio valoare științifică, el constituie un bluff ca atâtea ale lui, o figură de stil Călinescu atunci când scrie că spirocheta joacă în sângele lui Eminescu, o face pentru metafora și ritmul alert al stilului și nu cu gândul la faptul real în sine

Călinescu a afirmat de nenumărate ori că a călinesciza e o proprietate ce-i aparține numai lui ceace se pare că n'au priceput o serie din emulii săi de azi. Dar cât de jalnică, în detrimentul culturii noastre apare alăturarea generației lui G. Călinescu de cea a lui Titu Maiorescu sau Nae Ionescu

Al doilea exeget al lui Eminescu, de data aceasta de o mare probitate științifică este neîndoios Perpessicius, munca lui eminesciană rămânând ca un adevărat monument al literaturii românești

Toate astea nu ne împiedecă să semnalăm că marele scriitor eminescian a greșit lăsându-se condus de o prejudecată cu nimic justificată, că anul 1883 este decisiv în viața lui Eminescu după el urmând marele întunerec așa cum a evoluat în Nietzsche după 1891 Această supoziție eronată l-a determinat să plaseze toată creația lui Eminescu înainte de anul 1883 deși manuscrisele eminesciene aflate din abundență la Academie nu sunt datate de autorul lor, ele fiind doar numerotate de urmașii săi

Despre falsitatea acestui postulat vorbesc unele studii făcute pe marginea anumitor documente eminesciene mai ales în ultimii ani In 1886 într'o scrisoare redactată de Eminescu, aflat singur la băile Liman de lângă Odesa, îi citim nunumai scrisul dar și psihicul complet în ordine capabil de o muncă intelectuală Atribuirea zelului său științific și cel de a învăța sanscrita, din perioada bolii așazisei demențe paralitice, constituie de-acum un alt călinescism venit să compromită definitiv seriozitatea științifică a unui autor declarat biograf

In lumina acestor date îmi voi permite să susțin că până acum, nu ne aflăm decât în perioada dogmatică a interpretării operei eminesciene, viitorului revenindu-i sarcina de a elibera pe Prometeul cel înlănțuit.

Pentru a fi lămuritor mă voi referi la soarta lui Hölderlin, mult timp considerându-se că tot ceace a scris după izbucnirea bolii sale ține de domeniul patologicului deci numai înseamnă poezie. Printre alții este și meritul filozofului — psihiatru Jaspers, de a fi trecut peste granițele unor îngrădiri anchilozante — cum este acea a noastră despre Eminescu încă — și să arate capacitatile creatoare ale poetului și după izbucnirea psihozii sale Unii cercetători francezi exagerând după părerea lui Jaspers și a noastră declară drept artă chiar și poezia lui din perioada inintelligibilă, cea din ultimii ani

Numai cu astfel de premize descătușate de orice sentinte apriorice vom putea pătrunde pe Eminescu, OM și AUTOR.

Deaceea îndrăznesc să scriu că atâta timp cât nu ne vom servi de astfel de jaloane de studiu, conforme cu cel mai elementar adevăr, Eminescu va dura în timp așa cum am enunțat încă în titlu, ca un mare necunoscut.

OVIDIU VUIA

NE SCRIU CETITORI

OFENSIVA REVIZIONISMULUI MAGHIAR

Stimate Domnule Govora,

Găsindu-mă la prietenul meu profesorul Hudiță, am aflat de lucrarea Dvs., Transilvania Românească. Această descoperire mi-a făcut mare impresie din motive diverse pe care le voi aminti. Dar în prealabil mă prezint: adică născut în Ardeal, la Arad, în secolul trecut, participant în 1918 la Alba - Iulia ca delegat supleant al Soc. Petru Maior din Budapesta.

Chestiunea revisionismului maghiar m'a interesat totdeauna și de aproape

Cu ocazia primei mele ieșiri din țară după războiu, în 1968, m'am întors cu faimosul pamflet «Le dossier de la Transylvanie» și cu alte documente cari mi-au desvăluit intensitatea acestei propagande In interior această propagandă nu poate fi combătută din motive pe care le cunoașteți și Dvs. Din când în când apare câte o luare de poziție în vreo revistă, pe un ton mai de grabă conciliant și desigur fără ecou în afară. In Occident căruia se adresează maghiarii pentru a convinge opinia publică de acolo, oamenii politici, etc., că la Trianon s'a făcut o mare nedreptate Ungariei milenare și care cer sa fie reparată. Nu este nevoe să vă pun în temă, cum se spune, cartea Dvs. arătând o perfectă orientare în aceasta chestiune Fraza Dvs finala: «situația este nu numai confuză ci periculoasă, teribil de periculoasa — denotă o justă apreciere a situației. Propaganda maghiară a stârnit ecouri nefavorabile nouă Desbaterile recentului Congres International de Istorie de la București au arătat din nou cu câtă răbdare a trebuit să acceptăm din partea ungurilor și a bulgarilor, desigur instigați, asertiunile cari au depășit larg limitele unui academism care ar trebui respectat, măcar de forma.

Dovadă că propaganda maghiarilor a stârnit ecouri nefavorabile nouă, este luarea de poziție semnată de oameni ca Raymond Aron și alții. Editura ca, «Universal defénse of Hungary», «Transilvanian World Federation», «Comitee of Transylvania Inc.» și altele despre care eu nu știu, arată calea delicată uneori pe care a luat-o propaganda maghiară

Emigrația română, de nuanțe atât de diferite din păcate care ar trebui să combată acțiunea maghiarilor, are o atitudine pasivă, ba chiar indiferenta Această propagandă, se spune, este dirijată de Moscova cu scopul de a învrăjbi cele două emigrații, maghiară și română, și a slabi astfel o colaborare mai activă între ele, dirijată contra regimurilor comuniste Această motivare a tăcerii noastre o găsesc fără logică Dacă intențiile Moscovei au fost identificate, atunci maghiarii din afară, liderii emigrației, nu dezavuează toate calomniile care se debitează în adresa noastră, începând cu statistici false și terminând cu pamflete ca acela recent al lui Balogh intitulat «L'histoire demytifiée de la Roumanie» în această optică lucrarea Dvs mi-a facut plăcere fiindcă ea vine de la Madrid, din editia D lui Tr Popescu pe care îl stimez foarte mult Ea îmi dă speranță că vor urma și alte lucrări în această chestiune care ar trebui să intereseze neamul întreg, indiferent de opțiuni politice și ideologice Și în acest context îmi permit să adaug și eu ceva în acest dosar

1) *Front istoric*: —Contestarea etnogenezei în Ardeal, noi am fi fost absenți la venirea maghiarilor, acum o mie de ani, acolo suntem niște veneticl

2) *Front diplomatic*. —Teza maghiară este că destrămarea monarhiei Austro-Ungare a fost o greșală o spune chiar istoricul francez Erlanger într'o biografie consacrată lui Clémenceau «A fost cea mai mare greșală a Tigrului de a respinge oferta de pace separată a lui Carol, împaratul în 1916»

3) *Front sentimental* să-i zicem. In Ardeal ar trăi «3.600.000» de unguri? sub grea apăsare, amenințați să dispară, genocid cultural, fizic chiar.

Cu ocazia trecerii mele prin Paris, în vara anului 1979, am lăsat un material documentar destul de bogat la câțiva prieteni și anume la I Rațiu, N. Penescu și R Câmpeanu Materialul meu se ocupa mai ales cu datele statistice din trecut și actuale, participarea maghiarilor la viața publică și culturală azi, etc Nu știu în ce măsură s'a utilizat acest

material In linie generală propaganda Dvs celor din afară trebue să fie publicată nu în limba română noi ştim cum stau lucrurile ci în engleză germană şi franceză Sunt atâtea energii, condeiuri de mare clasă printre Dvs încât colaborarea unei strategii unitare măcar pe acest teren să poată fi realizată
Prietenul Gh Cioránescu de la R F E a scos o broşura sub egida secţiei de cercetări R F E în care arată participarea maghiară la viaţa politică şi culturală Studiu foarte interesant care ar trebui plasat într o revistă de mare circulaţie Maghiarii au reuşit să se infiltreze la revista «E PRIT» cu circulaţie mică dar foarte apreciată în cercuri intelectuale din Franţa In 1978 mi-a căzut în mână revista catolică de la Londra «TABLETS» în care în 3 numere consecutive se vorbeşte de genocidul din Ardeal.

Anul acesta s'au împlinit 60 de ani de la Trianon. Ar fi fost o ocazie minunată de a plasa câteva articole. Eu am trimis un articol la «Le Monde» cu o scrisoare adresată lui A. Fontaine prin care îl rugam să-l publice A fost refuzat pe motiv ca este prea lung şi ar starni răspuns din partea maghiarilor. In schimb în 1979 la 11 Sept a apărut, tot în «Le Monde» un articol al unui maghiar, de Daruvar, în care deplânge dispariţia monarhiei Austro-Ungare în urma tratatului de la St Germain

Ar trebui să arătam că dacă timp de secole nu au putut fi stabilite raporturi dacă nu cordiale, măcar normale, tolerabile pentru cele trei naţionalităţi oprimate la periferia Ungariei, români, slovaci şi sârbo-croaţi, vina o poartă oligarhia maghiară care a format clasa conducatoare, conţii Appony Betrlen Teleki aceiaşi care au condus delegaţia ţării lor la Trianon Această clasă s-a obstinat să refuze drepturile elementare politice o lege electorală mai largă care să permită intrarea acestor naţionalităţi in Parlament Dece 2 800 000 de români din Ardeal au fost reprezentaţi in 1910 în parlamentul maghiar, cu numai 3 deputaţi? Rolul oamenilor în făurirea istoriei nu este negit abil dar libertatea de acţiune a unui Karoly, a unui Iaszi în 1918 a fost limitată prin greşelile trecutului. De la 1920, data tratatului de la Trianon, maghiarii vor să nesocotească aceste grave erori, această implacabilă logică a erorii care apasă asupra lor şi pentru a scăpa de acest blestem s'au aruncat în braţele unui fanatism primitiv

Sper să pot pleca în Occident în 1981, pentru a-mi vizita fiica care traieşte la Paris. Poate cu această ocazie să am plăcerea să vă întâlnesc pentru a vă felicita şi pentru a ne sfătui de ce ar mai fi de făcut

Editura Domnului Tr. Popescu ar putea să joace un rol mare, naţional, în contracararea propagandei maghiare Sper să-l pot întâlni şi pe el. Până atunci vă rog să primiţi, Stimate Domnule Govora, felicitările mele întârziate. Lucrarea Dvs indică poate o nouă eră şi o nouă orientare a emigraţiei în acest domeniu

Dacă găsiţi util vă rog să-mi răspundeţi pentru a afla dacă rândurile mele au ajuns la Dvs

Cu multă stimă al Dvs.

Dr J

RELATIILE ROMANO - RUSE

rat. Wilhelm al II lea, impulsiv, este mai puţin înclinat să respecte tradiţionala prietenie ruso-prusacă.

Cu noul cancelar Caprivi, el urmăreste o politică de apropiere de Anglia Alianţa cu Rusia, împăratului şi lui Caprivi le pare de prisos şi chiar jenantă Pe de altă parte, încheierea în 1882, a Triplei Alianţe care o uneşte cu Austria-Ungaria şi cu Italia Germania se simte destul de puternică, ca să nu se teamă şi de Rusia.

Izolarea reciprocă în care se găsesc Franţa şi Rusia le impune să se înţeleagă Astfel apropierea franco-rusească înregistrează rapid progrese In August 1891 escadra franceză a făcut o vizită celei ruseşti la Cronstadt căreia i-a urmat cea a escadrei ruseşti la Toulon în 1893

După August 1891 Franţa şi Rusia se angajează printr un schimb de scrisori să se ajute reciproc în cazul unei agresiuni din partea unei a treia puteri Pe urmă la iniţiativa guvernului francez o convenţie militară este semnată la 17 August 1892 de către şefii de Stat maioare francezi şi ruseşti generalii de Moisdeffre şi Obrucev In acea convenţie se precizea că cei două ţări se vor ajuta cu toate forţele de care dispun în caz de răsboiu cu una sau două din puterile Triplei Alianţe In fine, la 30 Decembrie 1893 guvernul rus şi la 4 Ianuarie 1894 guvernul francez aprobă în mod oficial convenţia militară

Dacă alianţa franco-rusească protejează pe cele două aliate contra unei eventuale agresiuni din partea Germaniei, ea nu este suficientă să-i permită Rusiei să-şi *recucerească imediat vechea preponderanţa în Balcani*, observă Paul Milioukov în «Histoire de Russie», III, pags. 1029-1030

Guvernul rus îşi dă seama de aceasta şi în ultimii ani ai domniei lui Alexandru al III-lea îşi îndreaptă toate sforţările politicei sale în extremul orient. In acest timp pune la cale construcţia unei căi ferate care să străbată Siberia dealungul ei. Transiberianul început sub Alexandru al III-lea, va fi terminat sub Nicolae al II-lea şi va avea un rol foarte important în istoria Rusiei.

GANDIND LA VOI

E o toamnă fără noimă cu iz de igrasie,
Bolnavă ca o navă alunecind spre pol,
Cu muzică infirmă de circ sărac şi gol,
Ne bombardează zilnic o ploaie de leşie.

Stau singur la o masă intr-o cafenea
Din tirgul vechi, al vechiului Braşov;
Mi-e dor de-o mingâiere cu ochi de catifea,
Cind văd trecind, grăbite, femei cu părul mov.

La cafeneaua asta, ca o navă alunecind spre pol,
Aud, pe unii, vorbind tare o limbă de huilă,
De-mi vine să sparg ţeste, teşite, fără milă
Cind mă privesc piezişi cu ochii de mongol.

Dar mă intorc in mine şi mă gindesc la voi,
Si-mi vine- un dor de ducă, un dor de voi îmi vine;
Mâ-ncarc de poezie ca via de ciorchine
Si mă intreb ca prostu, cind veţi veni la noi?

Că ştiu un vin, mai vechi decit letopiseţii,
Veniţi să-l bem; e prea mult noroi afară!
Ne vom culca, domol, dorul ascuns intr-o vioară
Si-l vom trezi in zorii dimineţii

V. COPILU CHEATRA

NOTE SI COMENTARII

De L. I. C.

In RSR domneşte o singură obsesie: Mişcarea legionară S-au scris şi editat câteva cărţi împotriva M. L., în care combinaţia haotică de absurdităţi se împleteşte cu falsul istoric şi ura marxistă. Cu toate că doctrinarii comunişti trâmbiţează prin toate mijloacele de propagandă că M. L n-a avut nici-o priză în «masele largi populare» şi că numărul membrilor acestei organizaţii era infim (circa 2.000.000 în 1938) partidul comunist român (1 100 membrii în 1944), cheltueşte sume enorme să dovedească ceeace nu poate fi dovedit: că M. L. este o organizaţie anarhică şi sângeroasă In acest scop se folosesc cozile de topor, de care abundă «societatea multilateral dezvoltată» — prin teroare şi asasinat. O dovadă o constitue şi cartea dlui N. Carandino «De la o zi la alta». D. N. Carandino nu a fost un gazetar de mâna a doua. Prin urmare se presupune că d. Carandino era bine informat atât de prestigiul uriaş pe care M. L. l-a avut (şi-l are încă!), în România, mai ales în pătura intelectuală şi în rândurile ţărănimii care formează marele procent al populaţiei ţării Totuş, N. Carandino, la adăpostul «partidului», şi mai ales al faptului că M. L. nu poate răspunde calomniilor, îşi înfloreşte paginile cu repetate elucubraţii atribuind adevărului absolut propriile sale sentimente schimonosite. (Un prieten din România îmi scrie amuzat că a descoperit un pamflet scris de un alt gazetar, tipărit într-o broşură care deschidea o «Galerie a lichelelor». Primul portret era al lui N. Carandino.)

N. Carandino se străduește să-şi facă un portret ideal, mai ales prin atacurile împotriva legionarilor, recurgând la fals şi minciună. Să dăm un exemplu. Iată ce scrie N Carandino la pagina 251, referindu-se la o notă împotriva sa, a lui Camil Petrescu, apărută în ziarul «Buna Vestire»: «Am rămas o clipă nedumerit, deoarece eram în bune relaţii de societate cu cei trei directori ai ziarului », etc. «Buna Vestire» nu a avut niciodată trei directori. In seria 1937-1938 directori au fost Dragoş Protopopescu şi Toma Vlădescu Deci numai doi. Cine a fost în amintirea dlui Carandino cel de al treilea? Mai jos, N. Carandino se explică: «Nu l am atacat numai în «Facla» (unde N. Carandino era prim redactor n. n.), ci simultan în toate ziarele şi revistele la care aveam acces, iar aceste atacuri coincideau cu ale lui Eugen Ionescu, sau, în presa dreptei, cu ale lui Toma Vlădescu, aflaţi înaintea mea pe poziţii «anticamiliste». La ora aceea Toma Vlădescu era tocmai unul din directorii ziarului «Buna Vestire» — cum am spus. D. Carandino mai scrie în această privinţă: «N-am pretins decât o desolidarizare a *direcţiei* (deci a lui Toma Vlădescu) şi am întreprins, la rândul meu, cercetări. Ele s-au simplificat, dealtfel, prin vizita redactorului paginii literare, mărturisindu-mi că a fost «strâns cu uşa» de directorii lui, deci şi de Toma Vlădescu, unul din directori, care era «anticamilist» şi care se manifesta în scris ca atare

Incă o inexactitate a dlui Carandino este aceea că «Buna Vestire» era «oficiosul extremei drepte» — adică al M. L vrea să spună d Carandino. Proprietarul «Buna Vestire» era Mihail Manoilescu, care şi avea partidul lui, partid socotit conservator La «Buna Vestire» au scris şi câţiva legionari, dar Corneliu Codreanu printr-o circulară, în anul 1937, după un atac publicat de acest ziar împotriva lui Maniu cu care M. L. avea un pact de neagresiune, făcuse cunoscut că «Buna Vestire» ca şi «Porunca Vremii» nu erau ziare legionare Cum se explică faptul că d. Carandino neglijează amănuntele esenţiale Până în 1940 când ... M. L a devenit ziarul «Cuvântul» director fiind profesorul universitar P P Panaitescu M. L nu a avut ... ci numai reviste săptămânale sau lunare, aparţinând organizaţiilor judeţene sau regionale, care aveau o arie restrânsă de comunicări

La pagina 212, d. Carandino scrie. «Organele de presă ale legionarilor şi cele ale cuziştilor, când nu aveau în fruntea lor personalităţi deosebite, atingeau stilul «Poruncii Vremii »», etc. Ziarele pe care le citează d Carandino a fi legionare, însă, aveau în fruntea lor profesori universitari sau personalităţi de prestigiu pe care chiar d. Carandino îi recunoaşte ca atare Dragoş Protopopescu P P Panaitescu Toma Vlădescu, Nichifor Crainic, etc «Paginile Cuvântului, ale Curentului ale Calendarului ... mai scrie d. Carandino şi ale revistelor anexe erau pline de invective şi de amenințări. Nae Ionescu şi Dem Teodorescu (la om ... pe ...) Onicescu şi Titus Devechi pentru motive lesne de înţeles aduceau în dispute un stil propriu Dar adversarii nu îi cruţau, *ba chiar îi determinau să adopte ei înşişi* «manierele» pe care le socotiseră reprobabile». Iată cât de arbitrar poate fi un gazetar în afirmaţii incontrolabile — mai ales când are certitudinea că nu i se poate răspunde el fiind la adăpostul «partidului»

Amintirile dlui Carandino, când abordează teatrul şi femeile (pentru care are vocaţie cum însuşi mărturiseşte), sunt digerabile. Uneori chiar spumoase şi atrăgătoare Indată, însă, ce depăşeşte domeniul specialităţii sale, devine condamnabil. Condamnabil pentru laşitatea şi reaua credinţă cu care încearcă să devină un cronicar al vremurilor. Pentru a putea dovedi aceasta ne-ar fi necesară hârtia unui volum de cel puţin proporţiile cărţii dsale De aceea îl părăsim cu observaţia: «Aşa se scrie istoria!»

* * *

Editurile comuniste se străduesc să «reconsidere» valorile culturale, prin reeditarea unor opere Aceste reeditări nu sunt lăsate aşa cum au apărut iniţial operele prin îngrijirea autorilor, ci sunt ajustate la necesităţile propagandistice ale partidului. In primul rând, fiecare operă este însoţită de un comentariu prin care eşti prevenit că autorul a fost în viziunea lui progresist. Apoi, îl reeditează . selecţionat Ca şi în cazul jurnalului Marthei Bibescu, aleg numai paginile în care autorii îşi manifestă ostilitatea pentru legionari, cum a fost cazul unor articole ale lui Nicolae Iorga din «Neamul românesc» Când, însă, este vorba de perioada în care M. L. nu exista, atunci «partidul» prin funcţionarii săi culturali tipăresc operele trunchiate. Astfel, în 1979 au apărut două volume de articole tipărite de Nicolae Iorga în «Semănătorul» şi «Floarea darurilor» între anii 1903-1906. Aceste articole au fost tipărite în două volume chiar de Nicolae Iorga. Primul volum intitulat «O luptă literară», articole semnate în Semănătorul, editat în 1914, iar cel de al doilea, cu acelaş titlu, în 1916. In finalul «notei asupra ediţiei», autorii Valeriu şi Sanda Râpeanu scriu: «Am lăsat de o parte din paginile volumului «O luptă literară» articolele .. «, şi le citează. Noi transcriem numai câteva din titlurile articolelor omise, pentru a indica intenţia celor care fac «istoria» astăzi în RSR. Iată-le: «Regele la Iaşi», «Cuvântarea Regelui la Academie», «Zece Mai», «Dobrogea de astăzi», «Principele Carol», «Manifestaţii contra grecilor», «O obrăsnicie a bunilor noştri prieteni străinii», «Carmen Sylva în literatura românească». Apoi, autorii ediţiei se explică parţial, prin aceea că N. Iorga transforma discuţia literară în porniri xenofobe, pamfletare de un nivel ce nu caracterizează pe adevăratul savant N. Iorga, şi nu aduceau un plus la înţelegerea personalităţii sale, a ideologiei sau a curentului. Mai departe autorii ediţiei se scuză, în continuare: «Din paginile nepublicate în volum de Iorga, am eliminat mici notiţe de la rubricile Cronica şi note bibliografice, lipsite de importanţă » Astfel imaginea activităţii şi ideologiei lui N. Iorga nu ne apare cu nimic ştirbită» — zic propagandiştii comunişti. Prin urmare, o întrebare pare justificată: De ce le-au omis? Micile notiţe nu jenau nici depozitul de hârtie pus la dispoziţia propagandiştilor — şi fără îndoială întregeau oglinda personalităţii lui Iorga. Cu atât mai mult cu cât «micile notiţe» erau ale lui Iorga, care le-a socotit necesare, explicative.

* * *

Presa din exil se face remarcată prin publicaţia de cultură «DRRUM», redactată de Ion Halmaghi (Fondator Vasile Posteucă).

D Ion Halmaghi îşi propune să reproducă lucrări ale scriitorilor prohibiţi în ţară, şi fragmente din marile opere ale înaintaşilor, care atestă valorile noastre morale şi culturale Ultimul număr Ianuarie-Aprilie 1980 reproduce un fragment din «GETICA» lui Pârvan In articolul de fond, D. Ion Halmaghi scrie. «Pârvan descrie existenţa istorică a Geţilor în surprinzătoare amănunte, cu toate manifestările ei de civilizaţie şi cultură pornind de la limbă, situaţii istorice, unelte de lucru şi ocupaţii, artă şi strategie militară, conflicte şi organizare politică, muzică, morminte, credinţe religioase, datini şi obiceiuri, maniere de comportare şi stilul de viaţă, adică întregul specific etnic, în raport cu mulţimea impresionantă de grupări etnice, de civilizaţii şi culturi cu care Geţii au venit în contact, cu care s-au luptat, de care s-au apropiat, sau, pe care le-a asimilat».

Numărul de care ne ocupăm, mai aduce colaborările Dlor: D Paulescu, Titus Bărbulescu (cu un studiu intitulat «Dimensiunea tragică în teatrul lui Blaga»), G. V. Bumbeşti,

Ştefan Munteanu. Rubrica de «Insemnări şi cărţi» este semnată de Aron Grămadă

* * *

La Tel Aviv apare in limba română revista «Shevet Romania» In numerele 6-7 din 1980 printre alte articole de «istorie evreiască» intâlnim şi unul al Dlui Israel Marcus, intitulat «Pedeştrii» o revoluţie evreiască in România» D Israel Marcus, işi previne cititorii in câteva rânduri culese in cursiv, la inceputul articolului său emoţionant: « a fost o răscoală intr'adevăr pașnică. A fost o răscoală împotriva răscoalelor insista. Această răscoală a fost «pe la mijlocul anului 1899», din cauza antisemitismului populaţiei româneşti de la sate şi oraşe. Pe evrei — spune d. Israel Marcus — «i-a cuprins subit panica şi n-au găsit altă soluţie decât să-şi ia lumea in cap» Curios! Până la d. Israel Marcus tot mapamondul ştia că antisemitismul in România a fost iniţiat de Corneliu Codreanu. Deci acum aproape 100 de ani, exista o serioasă problemă evreiască in România. Din ce cauză? Iată ce spune d. Israel Marcus: «La baza antisemitismului se afla o idee exploatată la maximum (în parlament, la catedrele universitare, in presă, in zeci şi zeci de cărţi şi broşuri şi de manifeste), de un şir poate nu atât de imposant dar tare gălăgios de antisemiţi de la personalităţile politice şi culturale, la lichelele de rând », pentrucă «un vânt aspru s-a abătut asupra lui Israel» (Ecoul pribegilor Piatra Neamţ 1900). Mai departe in acelaş articol. «Guvernul e profund antisemit, mai toată presa e sincer antisemită»

De observat că incă de la sfârşitul secolului trecut România incepea să se numească Israel cu toate că numărul evreilor «in această epocă era de 260.000» — spune d. Israel Marcus «Evreii mai scrie d. Marcus — au hotărât să fugă cât mai departe să scape de infernul care li se creiase in ţara in care, mulţi dintre ei ii chemase, ii ademenise cu una cu două, cu trei generaţii mai inainte»

D. Israel Marcus te dezarmează şi cu faptele «istorice» şi cu judecata pe care numai d. Iaser Arafat ne-ar putea-o elucida.

Noi ne mulţumim să reţinem un singur fapt. Toată «tragedia evreilor» despre care vorbeşte d. Marcus, se petrecea inainte de Corneliu Codreanu. Şi o intrebare: *Care să fie cauza, adevărata cauză, a acestor tragedii ale evreilor?*

In revista de limbă română «Facla», din Israel, au apărut o serie de articole cu reproduceri şi comentarii ale fragmentelor din cartea lui Gabriel Bălănescu publicate de revista noastră sub titlul «Insemnări de bord ale unui navigator orb»

Comentariile sunt publicate sub titluri de senzaţie: «Din culisele serviciului secret antonescian. Antonescu, spionajul englez şi Veturia Goga», sau «Părerile unei principese ruse despre comunism şi evrei», etc. Stilul comentariilor din revista «Facla» il priveşte pe redactori. Noi ne simţim datori să explicăm numai că atât comentariile cât şi reproducerile sunt — conform tradiţiei cunoscută (a «nemţilor» cum ar zice d. Govora) — alterate prin trunchieri, prin omiterea amănuntelor care il dezavantajează şi prin inversări intenţionate de dialog

Comentariile anonimului de la «Facla» debutează cu intrebarea dacă intr-adevar intâlnirea dintre Gabriel Bălănescu şi Eugen Cristescu, in inchisoare, a avut loc: «Evocările lui Bălănescu — scrie «Facla» — trebuesc primite cu toată rezerva, măcar că are aerul că şi-a impus o oarecare notă de obiectivitate» Gabriel Bălănescu şi-a transcris cu fidelitate amintirile! Dar redactorii de la «Facla» ii atribue propriile lor obiceiuri In plus este şi neinformată Eugen Cristescu a murit in inchisoare, chiar in celula in care a stat cu G. B., după un an, adică in 1950, in braţele unui tânăr sârb — povestindu-i acestuia amintiri despre Antonescu

Nu ne-am fi sesizat de comentariile din «Facla», dacă nu remarcam faptul că a inversat dialogul dintre G. B şi E. C Nu Cristescu a stat de vorbă cu pricipesa rusă, ci G. B Ne intrebăm: să fie vorba de o lectură superficială, sau de o rea intenţie

Suntem datori cu această precizare pentru a păstra intact inţelesul textului publicat de revista noastră

L. I C

INSTIGATIILE DOMNULUI MARIUS LIGI

IV

De TRAIAN POPESCU

«Procesul Iorga» a fost montat la repezeală
In noaptea de 16-17 Aprilie 1938 Căpitanul a fost arestat la Predeal

Procesul a fost trimis spre judecare la Tribunalul Militar dela Malmaison in Bucureşti, fixându-i-se ziua de 19 Aprilie, pentru inceperea desbaterilor, contrar tuturor regulelor judecătoreşti in materie şi in chiar după amiaza aceleaşi zile, s'a dat sentinţa fixată de Armand Calinescu — şase luni de inchisoare grea — pentru ultragiu — maximumul prevăzut de Codul Penal român Acuzarea cât şi condamnarea erau bazate pe scrisorile trimise de Căpitan Profesorului Iorga, reproduse mai sus

Cum era de aşteptat ordinele Regelui către Tribunalul alcătuit din ofiţeri supuşi — fără reticenţe morale sau naţionale — l-a aplicat pedeapsa dictată, toate pledoariile apărării, dovezile aduse etc rămânând fără efect

Atmosfera duşmănoasă in care decurseseră desbaterile şi procedeul bizar de grăbit, lăsau impresia certă că totul era doar preludiul altor măsuri represive, deoarece poliţia şi jandarmeria au arestat in aceiaşi noapte elita legionară de care nu se atinseseră până atunci, pentru a nu alerta masele

Intr'adevăr in următoarele treizeci de zile echipa juridică a lui Armand Călinescu a montat un nou proces — procesul politic — născocit de minţile bolnăvicioase ale tiranilor Ţării, prin care urmăreau lichidarea Căpitanului şi a Gărzii de Fier. Căpitanul era acuzat de «*inalta trădare*», sub pretextul că ar fi deţinut acte secrete de Stat — in realitate şase ordine confidenţiale ale jandarmeriei către posturile de jandarmi privind urmărirea şi arestarea legionarilor, *relaţii cu străinătatea şi cu puteri străine care-l finanţau*, proba de bază fiind o scrisoare apocrifă, atribuită lui Codreanu şi care in realitate era a unui ziarist ne legionar Rădulescu — Thanir, care s-a prezentat in ultimul moment la uşa Tribunalului Militar pentru a depune mărturie şi a recunoaşte paternitatea scrisorii, fără insă ca Tribunalul să accepte; *armarea populaţiei cu scopul de a provoca războl civil* — invenţie cinică a Ministrului de interne Armand Călinescu, deoarece niciodată nu s'au descoperit depozite de arme sau muniţii in casele legionare

Apărarea şi Căpitanul in pledoaria lui, au spulberat toate acuzaţiile născocite de regimul carlist Inutil. Condamnarea fusese deja fixată şi ordonată şi Codreanu a fost condamnat in noaptea de 27 Mai 1938 la 10 ani muncă silnică ca trădător de Ţară, dupăce cu două zile mai inainte Regele Carol al II-lea, prin Decret Lege, introdusese pedeapsa cu moartea

Domnul Vasile Mailat, avocat in acest proces, scrie in cartea — «Marturii despre Legiune» — editura Dacia - Rio pag 126

> «sentinţa nu ieşise din capul şi convingerea judecătorilor militari. Ei erau numai instrumente oarbe Hotărârea fusese redactată in cabinetul Ministrului de Interne Călinescu şi aprobată de Rege
>
> Deliberarea care ţinuse toată noaptea, fusese farsa care trebuia să acopere crima ce va urma»

Condamnat pentru «Innită Trădare» de Colonelul Constantin Dumitru şi Tribunalul Militar, Corneliu Zelea Codreanul?, care timp de 16 ani fusese târât din inchisoare, in inchisoare pentrucă se incăpăţânase să apere Constituţia şi instituţiile democratice ale Ţării, protestând in parlament şi presă contra incălcărilor samavolnice ale guvernanţilor, nu era numai o nedreptate strigătoare la cer, ci o insultă adusă legilor şi o ruşine pentru neamul românesc Nemernicia guvernanţilor trecători la cârma Statului, a fost cu atât mai mare, cu cât ei au dovedit că sunt unelte oarbe ale unor interese *din afară*, propovăduitoare de «idealuri socio-politice» streine de aspiraţiile şi drepturile poporului român

Intr'un climat atât de prielnic ca regimul carlist din Romania anilor 1930-1940, iudaizată dela Rege şi Guvern până la cele mai mici sectoare ale administraţiei de Stat poliţie şi jandarmerie —, e explicabilă graba ce a avut-o evreimea cum a mărturisit-o in gazeta din Cairo, de a inlătura posibilităţile redeşteptării româneşti preconizată de Corneliu Zelea Codreanu

Sase luni mai târziu, in noaptea de 29-30 Noembrie 1938, au inscenat povestea tentativei de fugă de sub escortă şi sbirii jidovimei au asasinat mişeleşte pe Capitan, pe Nicadori, pe Decemviri, după ritualul talmudic prin strangulare, convinşi că prin decapitarea Şefiei Mişcării Legionare şi prin teroarea care a urmat, Românii prin «resemnarea milenară» vor uita martirajul Căpitanului şi invăţăturile lui

Ordinele evreimii fuseseră implinite şi satisfacţia şi-o mărturiseau prin valurile de şampanie care a curs şi prin salutul batjocoritor «Traiască Legiunea cat şi Capitanul»

Regele asasin a primit imprumuturile convenite, călăul ministru de interne Armand Călinescu a ajuns la 7 Martie 1939 Prim Ministru, ca răsplată a fidelităţii cu care implinise planul intocmit pentru asasinarea Căpitanului şi lichidarea prin teroare a Gărzii de Fier, iar Iuda se desfăta in onoruri, fără a renega asasinatele comise, fără nici o remuşcare de constiinţă pentru mişelia la care participase şi căreia ii deschisese drumul.

Căpitanul avusese dreptate, fusese «un incorect, un necinstit sufleteşte».

Cu toate acestea Garda de Fier la 6 Septembrie 1940, când s'a constituit Statul Naţional Român Legionar, nu s'a gândit o clipă să se răzbune sau să-i plătească neomenia cu care s'a purtat. L'au uitat la Vălenii de Munte şi cum am mai scris şi altădată, dacă n'ar fi fost Gestapo-ul german care să-l pedepsească pentru imixtiunile lui in «afacerile politice» ale Reichului, utilizând elemente periferice legionare, cu dublul scop de a face «o lichidare de conturi» cu profesorul Iorga şi a arunca blamul asupra Legiunii, pe care, cum s'a dovedit la 21 Ianuarie 1941, nu o dorea nici puternică, nici stăpână pe destinele Neamului Românesc, profesorul ar fi fost, după alungarea Regelui trădător, in 1948 primul preşedinte al României judeo-comuniste a Anei Pauker, sau murea la canal sau in inchisoare

* * *

Tara, consternată de uciderea Căpitanului, a Nicadorilor şi a Decemvirilor nu s'a mişcat, Nici «lovitura de Stat Regală», nici procesele ridicole inscenate Şefului Mişcării Legionare, n'au produs nici cea mai mică revoltă, niciun protest, măcar formal, din partea bătrânilor politicieni sau al «demnitarilor Ţării».

Grosolanele minciuni şi acuzaţii absurde puse la baza uciderii şi schingiuirii tineretului legionar, care era tineretul Ţării, apărătorii ei de mâine, copii lor, nu l-au făcut să tresare de indignare. S'au complăcut intr'o tacită indiferenţă, chiar intr'o complicitate nedemnă, cu adevăraţii trădătorii ai Ţării călăii şi asasinii acestui tineret, care era vigurosul continuator al tradiţiilor autentice româneşti.

Problemele Ţării in acea vreme nu erau succesiunea politică, ajungerea la putere, râvnită de toţi, ci salvarea intereselor naţionale grav ameninţate de incleştarea de destin european din 1938-1944, pe care Căpitanul acelui tineret o intuise, o profetizase, pregătind oastea care să-i facă faţă. Eliminarea lor inumană, brutală, complăcea comunismul jidovesc, al cărui joc l'au făcut guvernanţii români de atunci, cari lipsiţi de scrupule, de iubire de Neam şi Ţară au fărâmiţat după acea România Mare, prin miopia lor politică.

Câteva luni mai târziu, la 23 Februarie 1939, Armand Călinescu plin de el declara ziaristului frances — de rit mozaic Leon Herman — trimis al ziarului «Paris Soir» ca să-i ia un interviu «Garda de Fier a dispărut pentru totdeauna» cum relatează D! Pamfil Seicaru in cartea sa «Istoria partidelor Naţional, Tărănesc şi Naţional-Tărănesc, vol. II, pag 255-57, adaugând:

> «Apele adânci sunt in curgerea lor liniştite, la fel şi poporul român inşeală prin aparenta lui linişte cu care acceptă resemnat vitregia imprejurărilor. Regele Carol a fost convins că intr'un an dictatura lui a fost admisă de aproape unanimitatea ţării. Ecoul acestei convingeri il gasim in interwiul lui Călinescu» «Armand Călinescu nu arăta in aceste declaraţii, un optimism publicitar era expresia unei convingeri. Şapte luni mai târziu s-a verificat in condiţii tragice, cât erau de amăgitoare aparenţele»
>
> «Intrebarea este urmărea regele permanentizarea regimului, consolidarea «Frontului Renaşterii Naţionale», dându-i funcţiunea pe care o avea partidul naţional-socialist in Germania? Pot răspunde că regele nu acorda acestui «front» o mai substanţială realita-

LE VICE-PRÉSIDENT DU CONSEIL ROUMAIN ACCORDE SA PREMIÈRE INTERVIEW EN EXCLUSIVITÉ A « PARIS-SOIR »

«La Garde de Fer a disparu à jamais» nous affirme M. Calinesco

La Garde de fer

— Et la Garde de fer ?

— C'est déjà une vieille histoire, dit le vice-président du Conseil. La Garde de fer n'existe plus. Il n'est donc plus nécessaire d'en parler. Son nom même n'a plus lieu d'être cité. C'est peut-être dommage pour vous et pour vos confrères journalistes car c'était là un excellent sujet de reportage sensationnel disparu maintenant à jamais. Excusez-moi de vous enlever ainsi, en quelque sorte, le pain de la bouche, s'excuse en souriant M. Calinesco.

Le ministre ajoute en conclusion :

— Mais vous pourrez décrire maintenant à vos lecteurs l'aspect d'une grande Roumanie forte et unie n'ayant qu'un désir, celui de travailler en paix et en parfaite amitié avec ses voisins, ses alliés et tous les peuples qui le désirent. »

Léon HERMAN.

te decât acea acordată de opinia publică; a fost o măsură trecătoare, ținta lui fiind refacerea celor două partide: liberal și național-țărănesc, cărora le erau destinați ca șefi: Victor Iamandi și Armand Călinescu, respectiv. In judecata regelui, cele două partide ar fi asigurat funcționarea pur formală a unui regim parlamentar comod, scutindu-l să mai exercite fățiș dictatura. Fără îndoială că o asemenea concepție era de domeniul himerelor, dar nu mai puțin sintetiza obiectivul final al operației începute la 11 Februarie 1938».

Intr'adevar aparențele au fost amăgitoare. La 21 Septembrie 1939, călăul tineretului neamului românesc, Armand Călinescu, a fost țintuit de gloanțe pe asfaltul podului Elefterie din București, plătind astfel ticăloșiile făcute cu inima-i haină, de Irod dement, care ucisese sute de vlăstare tinere legionare dornice să împlinească măreţul destin rezervat Neamului Românesc.

Prahovenilor le-a revenit meritul de a fi răsbunătorii Căpitanului.

Dela sfârșitul tragic al Căpitanului ei fuseseră obsedați de ideia că lor le incumbă datoria de a-l răsbuna și au format în acest scop 30 de echipe gata de supremul sacrificiu. Toate au căzut din cauza indiscrețiilor sau a împrejurărilor potrivnice. Părea că toate oștile diavolului îl apărau pe Armand Călinescu. Totuși ultima, de sub șefia avocatului Miti Dumitrescu, a reușit să spele această rușine depe obrazul Neamului Românesc.

Tristă hărăzire de destin, cum o mărturisește avocatul Miti Dumitrescu șeful celor nouă tineri din Prahova, care se deciseseră să pedepsească nedreptatea făcută Căpitanului și să-i împlinească vrerea de a fi răsbunat.

In Circulara nr. 145 din 11 Februarie 1938 Căpitanul scrisese:

«Domnul Istrate Micescu a cerut omorârea mea pentru înalte rațiuni de Stat.

Șeful Legiunii râde de moarte și nu se păzește de ea.

Fac această circulară pentrucă **VREAU SA FIU RASBUNAT.**

Așa cum v'a spus Moța.

Și nu dintr'o poftă personală de răsbunare, ci pentrucă am convingerea că **VETI FACE UN BINE NATIEI ROMANESTI**».

In mesajul transmis Țării prin Radio București ocupat de ei în aceași zi, Miti spune:

> «Armand Călinescu, Președintele Consiliului de Miniștrii a fost executat de o echipă de legionari. Suntem toți copii de români din Prahova și am împlinit o necesitate dureroasă. Am pedepsit pe acela cu al cărui consimțământ a fost ucis cel mai mare dintre Români, Corneliu Zelea Codreanu»,

iar în scrisoarea testament lăsată de ei, scriau:

> «... Din dragoste adâncă față de acest pământ frământat de sângele atâtor martiri, din dragoste pentru Neamul acesta, vom încerca să rupem o frântură din trupul uriaș al viermelui conducător ce roade ființa Neamului.
>
> ... Priviți cu încredere viitorul. Nu uitați că Neamul Românesc are o misiune sădită în el de Dumnezeu și că există o linie de onoare a Neamului... Echipa».

Odată împlinită misiunea ce și-au asumat, s'au predat autorităților, cu toate că știau că-i așteapta moartea în chinuri apocaliptice. Efectiv chiar în după amiaza aceleiași zile, cu trupurile transformate în saci de carne și oseminte frânte, au fost «împușcați-cadavre» deja — într'un simulacru pe locul unde Armand Călinescu își primise răsplata crimelor săvârșite.

Domnul Pamfil Seicaru care a trăit drama acestor tineri, începând cu postul de radio unde a asistat personal la predarea lor ,povestește în cartea amintită, pag. 256-257:

> «In primul moment, când Armand Călinescu a căzut ciuruit de gloanțe, regele Carol și-a pierdut siguranța cu care înfruntase realitățile politice interne. A recurs la represiunea cea mai spectaculară, în stilul mai vechi al lui Abdul-Hamid».
>
> «... cel însărcinat cu misiunea represiunii spectaculare a fost Generalul Gavrilă Marinescu, numit ministrul polițiilor...
>
> Cu scopul de a înspăimânta Garda de Fier, prefecții au designat în toate capitalele de județe câte trei legionari spre a fi imediat împușcați, iar cadavrele au fost expuse în piețele publice. In Capitală în afară de cei trei sortiți împușcării pentru fiecare județ, au fost executați și cei nouă care participaseră la asasinarea lui Armand Călinescu. Au mai fost deasemenea împușcați dintre legionarii aflați în lagărele din Vaslui (32), din Miercurea (20), din închisoarea Râmnicu Sărat (10) și spitalul Brașov (6).
>
> Cruzimea este respinsă de sensibilitatea poporului român și excesul de teroare a produs un efect cu totul contrariu celui urmărit de rege. Există în structura sufletească a Românilor un adânc sentiment de dreptate, respingerea a tot ce este act arbitrar, adică o sentință dată și executată fără respectarea formelor legale ale justiției.
>
> ... In reacțiunea regelui, după asasinarea lui Armand Călinescu, nu poate fi vorba de o congestie asasină a furiei, este un act asupra căruia a meditat, dacă nu a fost chiar prevăzut mai de mult, ca o ipoteza într'un plan de luptă. Fiorul de groază care a străbătut țara, acea tăcere totală ca în fața unui cataclism, cuprindeau sentința dată de sentimentul de omenie al poporului român, care a fost ultragiat de asasinatele din ordinul regelui Carol. Dictatura regală alunecă pe dâra de sânge».

Cifrele date de Dl. Seicaru sunt aproximative, căci în realitate excesul de zel provocat de lichelismul diverșilor prefecți și șefi de închisori, care vroiau să-și dovedească atașamentul față de regimul carlist, a dublat în multe capitale numărul victimelor legionare. In scurtul răstimp al Statului Național Legionar nu s'a putut stabili cifra exactă, execuțiile fiind efectuate fără înregistrări administrative și mulți dintre vinovații represiunilor preferaseră să se autopedepsească. Au existat însă și alții-glorie lor-care au avut curajul să raporteze că în județul respectiv nu existau legionari, evitând să-și mânjească mâinile și conștiința cu sângele nevinovat al legionarilor vizați.

In orice caz, «NOAPTEA CUTITELOR LUNGI» cum o numește Inginerul Nicolae Roșca în titlul articolului publicat de Carpații Nr. 19/1979, sau ABDUL-HAMID-ica după înregistrarea Domnului Pamfil Seicaru, a constat din 255 de asasinate fizice și mii de schingiuiri morale pentru restul deținuților legionari, a căror soartă depindea de capriciile Salomeei moderne Elena Lupescu din Alea Vulpache, amanta ovreică a regelui Carol al II-lea. Pentru istoria Legiunii noaptea de 21 Septembrie 1939 va rămâne noaptea românească a «Sfântului Bartolomeu», căci în această noapte a fost sortită crucificării floarea tineretului românesc. Sute de potențe intelectuale creatoare, genii științifice naționale — ingineri, medici profesori, muncitori și țărani de nădejde, au fost măcinați, în această noapte de pomină, de mitralierele unui rege paranoic și depravat, care nu s'a gândit, o clipă măcar, la golurile lăsate în patrimoniul românesc intelectual, la această elită conducătoare de mâine a Țării, numai pentrucă așa vroiau și ordonaseră dirigenții semiți ai comunismului internațional.

Cei nouă cavaleri ai dreptății, care — și sacrificaseră voluntar, tinerețea, puterea lor creatoare și viața, pentru a elimina călăul Țării anticomuniste, nu fuseseră nici criminali de rând, nici mercenari, nici teroriștii anonimi de astăzi, ci niște eroi ai eliberării Neamului lor de dominația veneticilor care încalcaseră drepturile autohtonilor.

Nu vi se pare Stimate Domnule Marius Ligi, că acești legionari «cavaleri ai dreptății» sunt mai degrabă precursori și martiri ai luptei pentru asigurarea drepturilor omului și libertății individuale în Tara lor?

Poporul evreu, în mileniile lui de istorie biblică, a răspuns la fel: violanței prin violență, ba au mers până acolo că au răstignit pe cruce chiar pe fiul lui Dumnezeu, numai pentrucă acesta îi alungase cu biciul din templul profanat de zarafi și de misiți; ei vroind dominația materiei, nu spiritualitatea divină. «Ochi pentru ochi, dinte pentru dinte» e dreptatea «more judaica» aplicată și în zilele noastre nazistului Eichmann și arabilor palestinieni de catre Israel.

Oare dece n'ar fi permis și altor națiuni «să păcătuiască» făcându-și singuri dreptatea refuzată de organizarea statală, sau de neaplicarea legilor? mai ales când aceste violențe isbesc pe vânzătorii de frați?

CEL DE AL PATRULEA CAZ — Jilava 1940 —.

Jilava, o comună din jurul Bucureștiului, fusese în secolul trecut unul din forturile de apărare ale capitalei României, după acea arsenal și închisoare militară iar în secolul nostru închisoare politică, celebră pentru insalubritatea galeriilor ei subpământene, unde umezeala și frigul măcinau fizic deținuții prin tuberculoză.

Dela apariția Mișcării Legionare, a fost destinată schingiuirii lor, iar după asasinarea Căpitanului, afectată și pentru cimitir al lui, al Nicadorilor și al Decemvirilor, aleși de guvern ca să-l însoțească în călătoria către «lumea vecinică».

La crearea în 1940 a Statului Român Național Legionar, au fost arestați, din însărcinarea Conducătorului Statului Generalul Ion Antonescu, toți asupritorii, schingiuitorii, executorii, într'un cuvânt toți călăii tineretului legionar și închiși la Jilava. Din destăinuirile unora s'a aflat locul din incinta fortăreții unde fuseseră aruncate, unul peste altul, trupurile sugrumate și ciuruite de gloanțe ale asasinaților amintiți. Groapa cimentuită fusese umplută cu vitriolul furnizat în cantitate de ovreiul Karmitz, iar deasupra ei fusese prăvalit un bloc de ciment de mai multe tone greutate și 2 metrii grosime.

Arestatii, urmau să fie judecați pentru crimele lor de un tribunal special, ca o satisfacție dată Țării ultragiată în sentimentele ei umanitare, prin bestialitatea cu care acești oameni corupți sufletește, omorâseră și schingiuiseră mii de tineri naționaliști români.

Fuseseră strânși acolo, prinși de poliția legionară, peste 600 foști miniștrii, militari, prefecți militari, executori, jandarmi, polițiști, care se întrecuseră în zelul de satrapi și călăi.

Garda de jandarmi de până atunci fusese înlocuită cu gardă legionară, ad hoc constituită din membrii ai diverselor formații ale garnizoanei legionare a Bucuresti-ului, gardă care se schimba săptămânal.

La ordinele Generalului Antonescu, Ică Antonescu ministru al Justiției în acea vreme, instituise o comisie de anchetă formată din judecători și funcționari ai Departamentului de Justiție, care să cerceteze cazul și să stabilească gradul de responsabilitate al fiecăruia.

In această comisie nu participa nici un legionar, ceace permisese lui Ică Antonescu să introducă în ea elemente anti-legionare, provenind dintre funcționarii de carieră devotați vechiului regim, care tergiversau lucrările și deschiderea procesului.

Către sfârșitul lunii Noembrie 1940 au început la Jilava lucrările pentru descoperirea mormântului Căpitanului.

Cadavrul lui Corneliu Zelea Codreanu, apărut nedescompus, intact, din tenebrele mormântului cimentuit și înecat de vitriol, a fost acuzatorul, iar garda legionară, păzitoare a deținuților, Tribunalul Popular care i-a judecat, condamnat și executat pe loc pentru crimele de lése-românism de care se facuseră vinovați 64 dintre arestați și asta cu 24 de ore înainte de a fi puși în libertate de Ică Antonescu.

Cum s'a ajuns la tragicele întâmplări în noaptea ridicării lespedei de ciment, ne-o povestește Vasile Posteucă în volumul lui «Desgroparea Căpitanului».

«Trăesc și acum clipele acelea și mă infior. Și vorbesc de unul singur cum vorbiam și atunci. Dece l-ați omorit, măi? Dece? Dece ați insângerat intreaga istorie viitoare a neamului românesc? Ce v'a făcut acest om? N'ați știut că prin El vorbește insăși istoria românească? Cu ce veți putea plăti crima aceasta care intunecă lumea, care-l intunecă la față pe insuși Dumnezeu?

Da... In noaptea aceea la Jilava s'a implinit voia lui Dumnezeu. Invierea lui Corneliu Codreanu și pedepsirea fulgerătoare a călăilor lui. Cei ce cădeau in noaptea aceia sub gloanțe, in cazematele de alăturea ale Jilavei, nu cădeau din vrerea pământeană, ca rezultat al unei uri sau insetoșări de răzbunare, ci sub biciul implacabil al destinului, al voiei lui Dumnezeu, pentru a restaura ordinea și respectul dreptății in lume.

Mă gândesc astăzi după 4 ani la toate acestea și văd cele intâmplate acolo, total desprins de evenimente și oameni. Cei ce loviau in cazematele Jilavei, erau numai instrumente ale unei porunci care venia din mormântul Căpitanului. Nimic mai mult. Era o poruncă mare, uriașă, pe care oamenii n'o puteau inconjura, căreia nu i se puteau refuza. Era glasul Căpitanului: «Doresc să fiu răsbunat... deoarece sunt convins că in felul acesta veți face un mare bine neamului românesc».

Și in timp ce noi răcăiam lutul cu degetele, alte brațe mânate de destin ridicau pietrele depe sufletul Căpitanului. Isbiau cu moarte pe călăi...

... Au fost și mai sunt incă oameni (și probabil vor mai fi!) cari să ne acuze că i-am impușcat pe călăii Căpitanului, fără a-i judeca. Dar oare deschiderea mormântului dela Jilava n'a fost un proces? N'a fost cea mai teribilă sentință, care va rămânea in toată istoria românească? Biruința legionarismului in cadrul naționalismului european nu era cea mai formidabilă sentință? Mai era nevoie de formalități?

... Pe cei dela Jilava i-a judecat istoria și tot ea i-a pedepsit prin mâna legionară, la porunca mormântului care se deschidea in noaptea aceea, pentru a aduce a doua zi, neamului intreg, ridicat cu fruntea spre cer, vestea invierii».

... Doamna Lilica scoate din buzunarul hainei Căpitanului cărticica de rugăciuni: rugăciunile Sf. Antonie de Padova. Apoi taie haina la piept. La gât stau intacte: săcușorul cu țărână și câteva cruciuliți cu chipul Mântuitorului și al Maicii Domnului. Toate sunt intacte, neatinse de umezeală. Insăși trupul Căpitanului e parcă astăzi trecut din viață. Pieptul e bombat, de par'că ar vrea să iasă din haină, iar sub pielea albă se deslușesc bine de tot vinele cu sânge roz. E in adevăr o minune. Căpitanul n'a putrezit. Pe când celelalte trupuri sunt prăbușite, al lui e intreg, neintrat in descompunere. Jumătatea de față care n'a fost atinsă de țărână e albă și luminoasă. Ca de om viu. Privim la el cutremurați. Da! Căpitanul a fost un sfânt. El n'a putrezit și nu va putrezi. Am credința nestrămutată că așa se va păstra și de acum incolo, in mormântul dela Casa Verde.»

* * *

Au trecut 42 de ani dela tristele intâmplări reamintite mai sus și retrăind toată drama Mișcării Legionare atunci și drama Țării care a urmat, pe care Corneliu Zelea Codreanu a prevestit-o in tot tragismul ei, constatăm că pe de o parte a existat și continuă să existe o forță diabolică, ocultă, inverșunată in intenția de a distruge sub toate aspectele și sub toate regimurile politice perindate, mișcarea naționalistă a Legiunii Arhanghelului Mihail, implinirea revoluției spirituale a «Omului Nou», urmată de redresarea morală și națională a Neamului Romanesc, iar pe de altă parte o vigoare miraculoasă in rândurile Mișcării Legionare, care cu toate persecuțiile suferite, decimările sângeroase la care a fost supusă, dezertările inerente atâtor ani de sbucium și de sacrificii, supraviețuiește, e viguroasă, tenace in lupta, păstrand intactă credința neștirbită in Căpitan și in victoria finală.

Cândva, poate istoria va deslega enigma complotului urzit impotriva Neamului Românesc, unind voințele de exterminare a legionarismului, a unui rege asasin Carol al II-lea, a lui Armand Călinescu, un estropiat smintit așezat deacurmezișul Istoriei Poporului Român, a unui Patriarh senil — Miron Cristea, a lui Nicolae Titulescu, spân la chip și suflet, a Prof. Nicolae Iorga, a Mareșalului Ion Antonescu, a Regelui Mihai I — trădătorul, a lui Gheorghiu Dej, executorul poruncilor staliniene.

Pentru ei toți paginile Istoriei s'au inchis definitiv, pentru Codreanu și Garda lui de Fier, rămân mereu deschise, până la implinirea minunei Arhanghelului Mihail.

MEMORIUL

sguduiri violente, este organizarea de alegeri libere in aceste Țări, alegeri cu drept de prezență a tuturor forțelor politice naționale, supraveghiate și controlate de Organizația Natiunilor Unite sau insăși de acest inalt for, imputernicit cu puteri discreționale. Numai atunci siguranța se va inscăuna pe Continent, numai atunci Țările europene vor putea să coopereze și să dea conținut Continentului. Altfel, in actualele condiții politice și economice nesiguranța va crește și insăși viața opresorului poate să fie pusă in primejdie.

Pentru a se ajunge la această soluție salutară pentru destinele Europei, este neapărat necesar să se procedeze la abolirea acordurilor secrete semnate la Teheran și Yalta la sfârsitul celui de-al doilea războiu mondial. De acolo a inceput tragedia Europei și deacolo s'a deslănțuit pofta nesățioasă a imperialismului sovietic. Aceste acorduri aberante stau la baza impărțirii Europei in zone de ocupație și in zone de influențe. Aceasta este — causa causarum — a nesiguranței in care se sbate Europa in ultimii 35 de ani. Ele sunt responsabile de convoiul de suferințe, umilințe, privațiuni inimaginabile a popoarelor ce au avut nefericirea să cadă in aria sovietică la rușinoasa impărțeală dela Yalta. O rezoluție in acest sens a fost adoptată la Congresul W. A. C. L., ce a avut loc la Geneva in luna Iulie 1980.

Prezentăm acest MEMORANDUM in numele Asociațiilor Românești din Exil, cu speranța că Dumnezeu va lumina mințile și conștiința participanților la această Conferință, pentru a lua decizia salvatoare, aceia de a reda poporului român, precum și celorlalte popoare ce se găsesc in aceiași situație, libertatea și dreptul de ași făuri vieata conform voinței lor.

A. D. 1980. Octombrie.

PAMFIL SEICARU

NE-A PARASIT

In dimineața zilei de 20 Octombrie 1980, s'a stins la München Dachau marele gazetar, prieten și colaborator al nostru, Pamfil Seicaru.

Inima lui care timp de 85 de ani bătuse la unison cu bucuriile sau tristețile plaiurilor românești, pe care le menținea vii in sufletul lui, a incetat de a mai bate, considerând poate că cei 65 de ani de frământare gazetărească și scriitoricească pentru a-și apăra Tara și Neamul, erau mai mult decât o datorie implinită, o mucenicie pe altarul lor.

Pierderea minții lui luminate-bibliotecă neestimată — in care rămăseseră perfect catalogate și prezente, cele mai bune și folositoare pagini scrise in lumea intreagă, este o pierdere de neinlocuit și aici in exilul luptător pentru dreptatea cuvenită României și acolo in Tara de departe, pe care o colinda cu gândul și cu vorba oridecâteori ne intâlneam, făcând traseul viitoarelor plimbări pe care urma să le facem impreună deacurmejișul ei, la reintoarcerea acasă.

Decan și mentor al gazetărismului românesc, Pamfil Seicaru a luptat și cu spada și cu pana, pentru făurirea și menținerea României Mari. Ca tânăr sublocotenent a participat in primul răsboi mondial, in care, faptele de arme infăptuite pentru implinirea visurilor seculare de unire a tuturor Românilor i-au adus cea mai mare decorație de războiu — Mihai Viteazul —, iar după acea ca gazetar și avocat a realizat ansamblul tipografic pur românesc «Curentul», pe care l'a pus total in slujba apărării intereselor vitale ale Neamului Românesc.

Deputat in parlamentul românesc a fost biciuitor al moravurilor balcanice introduse de politicianism in viața publică românească, a isbit necruțător in toți cei care greșau din rea credință față de Neam, fiind in acelaș timp sprijinitorul necondiționat al claselor năpăstuite economic: țărănimea, muncitorimea, invățătorii, micii funcționari.

La atâtea merite a avut o sigură slăbiciune; supărarea lui cu Profesorul Nae Ionescu, pe care contopindu-l cu Mișcarea Legionară, nu a dat importanța cuvenită fenomenului legitim românesc al legionarismului; s'a indepărtat de el, de tineretul care forjat in convulsiunile primului război mondial lupta din răsputeri ca să fortifice și să păstreze ceace generația lui Pamfil Seicaru și a părinților lor realizase: — România Mare —. S'a alipit sufletește de el abia târziu, in exilul comun, când drama Tării de la 23 August 1944 l'a adus pe aceaș linie consecventă de luptă anti-comunistă, pe care nu a mai părăsit-o până ce a inchis ochii.

A suferit fără murmur privațiunile inerente exilului și mai mult chiar, dar nu s'a plecat și in munca scrisului fără preget, zi de zi, a găsit mânghâere la loviturile vitregiei timpurilor. Maldărul de manuscrise lăsate, dovedesc din plin sbuciumul sufletesc al acestui adevărat Român care nu putea rămâne indiferent la drama in care aruncaseră Neamul și Tara, inconștienții și trădătorii de la data fatidică amintită. Stigmatizarea lor, in conștiința generațiilor viitoare, era o obligație morală a oricărui Român din exil, dar a lui, făuritor al României Mari, martor al atâtor sacrificii și jertfe la Mărăști și Mărășești, unde Mausoleul eroilor necunoscuți, ridicat de Pamfil Seicaru, pe cheltuiala și din indemnul lui, a dat acoperământ și odihnă veșnică osemintelor atâtor martiri, era o predestinare, pe care el a știut s'o implinească pentru gloria lor și pentru împăcarea conștiinței lui de camarad.

Pierderea timpurie a tovarășei de viață Constanța Seicaru, l'a copleșit de durere, dar nu l'a înfrânt, ci dimpotrivă l'a îndârjit mai mult spre implinirea sarcinei ce-și luase față de ea; colaboratoarea credincioasă și realizatoarea miilor de pagini scrise de un vulcan intelectual în erupție, pe care ea le aranja, le bătea la mașină și le pregătea pentru tipărit, de a continua lupta până la capăt. Și asa a facut. A scris până s'a sfârșit.

Cine n'a avut prilejul să admire la lucru, in exil, această pereche de fanatici ai scrisului in implinirea misiunei ce și-au asumat de apărători ai românismului, nu poate prețui puterea lor de dăruire românească.

Volumul cuprinzând articolele lui din «Curentul» anului 1944, recent apărut in editura Curentul-ui dela München, rămâne un teribil rechizitoriu contra trădării dela 23 August 1944 și contra partidelor zise istorice, pe care le-a prevenit de nourii grei ce se apropiau amenințând destinul Neamului Românesc, consecința «filismelor» lor greșite. Totul inutil. Orbirea și ambițiile au pregătit terenul marei trădări.

Incontestabil faza exilului petrecut in Spania dela 1945-1974 a fost cea mai prolifică. Probabil că «omenia românească» a spaniolilor, ințelegerea lor pentru drama României sub ciubota comunistă pe care o cunoscuseră și ei în 1936, a contribuit creiându-i climatul favorabil activității lui scriitoricesti. Sute de articole, pamflete, pagini de istorie, au împărtășit românilor și streinilor din generațiile ridicate după cel de al doilea răsboi mondial, părerea lui obiectivă asupra evenimentelor intâmplate, farsa democrațiilor occidentale care au vândut Europa de Est, lipsa de scrupule și de viziune politică a lui Churchill, Delano Roosevelt și a politicienilor formați de suprastructura ocultelor care dirijează soarta omenirii impingând-o implacabil spre sclavia judeo-comunistă.

Gazetele «Chemarea» și «Curierul Românesc» din Paris, «Liberty and Justice», realizată și redactată de el in Madrid, «Carpații» și «El Alcázar» din Spania, «Curentul» din München, stau mărturie și rămân isvor nesecat de informație pentru cercetătorii politici de mâine.

Fără răgaz a combătut comunismul leninisto-marxit şi a desvăluit «uşurinţa» politică a Anglo-Americanilor, care a dus la fărâmiţarea estului Europei şi la creşterea potenţialului răsboinic al Sovietelor, care ameninţă astăzi planeta.

Cărţile scrise în exil: Răspuns Glasului Patriei Robite, Karl Marx: Insemnări despre Români, comentat, Istoria Partidelor Naţional, Tărănesc şi Naţional Tărănesc, La Roumanie devant la Grande Guerre, Finlandizarea Europei, Portretele lui: Octavian Goga, C. Sterre, A. C. Cuza, Th. Arghezi, Mihail Sadoveanu, Nicolae Iorga, broşurile Mica Romă, Davai Ceas, Canalul Rhyn Marea Neagră, Adevăruri care trebuesc amintite, etc., sunt istoria politică a Europei şi a celor 20 de ani ai României Mari, cu urcuşurile şi coborâşurile ei.

Pamfil Saicaru rămâne un exemplu pentru gazetarii români de mâine, atât prin conştinciozitatea imformării şi pregătirea profesională, cât şi prin capacitatea lui intelectuală şi devotamentul pus în slujba cauzei românismului în lume.

Fără exagerare putem afirma că a căzut, ca soldat, în lupta de descătuşare a Neamului nostru şi a Europei de ameninţarea comunismului sovietic.

Nimic nu poate fi mai lămuritor în această privinţa, decât mesajul adresat Tării, cu ocazia interviu-lui luat în anul trecut Maestrului de către un reporter al Radio-ului Europa Liberă din München, cu prilejul împlinirii a 65 de ani de gazetarie, pe care îl reproducem integral, întrebându-i, ce i-a determinat să nu-l transmită niciodată?

«Incerc să-mi stăpânesc emoţia când cu îngăduinţa reprezentantului postului de Radio Europa Liberă, mă adresez vouă cititori ai ziarului «Curentul», de care m'am despărţit în ziua de 9 August 1944. La data acea am ieşit din Tară.»

«De atunci au trecut 35 de ani. In această îndelungată despărţire inima mea a rămas în Tară şi tot ce am publicat în pribegie stă mărturie a prezenţei Patriei în toată activitatea mea.»

«Cunosc în toată tragedia lui calvarul poporului român.»

«Adresandu-mă vouă, foştii mei cititori, vreau să vă împărtăşesc nu cu speranţele mele, ci cu certitudinile mele care împrospătează puterile în pofida celor 85 de ani.»

«Jules Michelet, în vârstă de 74 de ani, scrie în prefaţa cărţii lui, «Istoria Secolului al XIX» lea — ultima lui opera, «unul din faptele cele mai grave şi cele mai puţin remarcate, este mersul timpului. Totul se schimbă. Intr'o simplă viaţă de obicei de 72 de ani, am văzut zece mari revoluţii, care în continuare ar fi pus între ele zece mii de ani de interval.»

Comentând această constatare a lui Jules Michelet, Daniel Halevy a scris studiul asupra accelerării Istoriei — foarte interesant — şi noi dela 1914 trăim o epocă de accelerare a Istoriei. Fapt uşor de verificat. La 1918 s'a semnat sub guvernul Marghiloman pacea dela Bucureşti, consecinţă a păcii de la Brest Litowsk. Acest tratat da Dobrogea-Bulgariei, iar Austro-Ungaria făcea substanţiale rectificări de frontieră în lungul Carpaţilor.»

«Partea economică a tratatului creia o serie de societăţi de tipul «Sovrom» de sinistră exploatare colonială.»

«Este straniu cum cele două mari puteri — Germania şi Imperiul Habsburgic — arătau un nesaţ de cuceriri, când prăbuşirea era aşa de aproape. Se dădea României o consolare pentru pierderea Ceahlăului, ratificându-se de cele două mari puteri, unirea Basarabiei votată de Sfatul Tării în Martie 1918 şi la 1 Decembrie 1918 Adunarea de la Alba Iulia, vota Unirea.»

«In aceaş dată regimentele româneşti din Transilvania făceau ordine la Viena şi în Mai 1919, divizia generalului Moşoiu intra în Budapesta neţinând seama de frumoasele avertismente ale Consiliului Suprem al Aliaţilor, care proteja pe Bela Kuhn.»

«Destinul nostru geo-politic ne-a supus dominaţiei turceşti pe care am lichidat-o în 1878. Imperiul turcesc pierdea în 1912 dominaţia Balcanilor şi şase ani mai târziu Imperiul Habsburgic se prăbuşea sub revanşa principiului naţionalităţilor.»

«Veţi rămâne uimiţi iubiţi cititori ai Curentului, că rostesc acest adevăr: Imperiul rusesc este în faza agoniei, el este ultima închisoare a naţionalităţilor. Debunăseamă veţi fi înclinaţi a crede că eu mă consolez cu visuri pe care le consider realităţi în devenire.»

«Inspăimântătoarea armată sovietică, prezenţa acţiunilor politice ruseşti în Africa, în Asia, sporirea flotei sovietice, totul pare o indiscutată spulberare a afirmaţiei mele şi totuşi Rusia este predestinată să aibă exact soarta imperiului habsburgic sub acţiunea principiului naţionalităţilor.»

«Nu rostesc cuvinte amăgitoare. Nu-mi este îngăduit să vă înşel pe voi cititorii mei.»

«Fenomenul de accelerare al Istoriei va opera şi asupra Imperiului Rusesc, cum a operat fulgerător asupra celui habsburgic.»

«Imprejurările au făcut să trăesc până la această vârstă, spre a putea vedea repetându-se miracolul dela 1 Decembrie 1918.»

«Am facut să reapară Curentul în emigraţie, fireşte în condiţii modeste preparându-l pentru ceace ştiu că se apropie, cu paşi de taină, ca toate deciziile Istoriei.»

«Eu vă spun vouă.»

«Deprindeţi-vă să cântaţi în şoapte adevăratul imn al Neamului nostru.

Deşteaptă-te Române din somnul cel de moarte,
In care te-adânciră barbarii de tirani!...

Va veni ziua când tot Neamul intr'un glas va cânta imnul aşa de tare, ca şi morţii din morminte să tresare.»

«Aşa să ne ajute Dumnezeu!»

A presimţit el apropiatul sfârşit şi a avut această clară viziune a viitorului? Cele ce se vor întâmpla de acuma încolo ne vor lămuri.

Pamfil Seicaru, în orice caz, şi-a câştigat locul în Pantheonul îngrijurilor ilustre ale României, obligând Neamul să îngrijească de odihna resturilor lui pământeşti în pământul Tării, pe care a iubit-o atât de mult.

TRAIAN POPESCU

NOTE CU LEXIC POTOLIT

De N. S. GOVORA

● «George Ivaşcu era pe atunci asistent la catedra de Filologie romanică a Facultaţii de Litere. Pentru agresiunea ce a suferit, Senatul universitar a pronunţat aspre pedepse studenţilor vinovaţi. Dealtfel, George Ivaşcu era un binecunoscut militant *democrat*, potrivnic curentelor reacţionare, de dreapta şi extrema dreaptă; în deceniul trei al secolului XX s'a afirmat şi ca un priceput gazetar (amintim dintre izbânzile sale, în special, editarea *Manifestului*) *ce imprima în coloanele publicaţiilor ieşene de stânga ideile şi directiva Partidului Comunist Român.* In această ordine de idei, intr'o notă a siguranţei din septembrie 1935 se specifica: «George Ivaşcu, secretar al revistei» Manifest, bibliotecar la Facultatea de Litere din Iaşi şi care scrie sub pseudonimele C. Aurelia, Mihai Vidra, G. I. Mândru, Raruca Rodan, I. Gheorghe, Mihai Stoleru, Nitrogen L., a fost arestat de chestura politiei Iaşi în ziua de 3 august, găsindu-se asupra sa *materiale de propagandă antifascistă*». In acelaşi notă erau inserate aspecte şi din activitatea *democratică* a profesorilor *P. Constantinescu - Iaşi* şi *Iorgu Iordan*, cum şi a tânărului universitar ieşean *Al. Bărlădeanu*. Pentru *militantismul vederilor sale democratice*, George Ivaşcu a cunoscut nu numai agresiuni vandalice, ci şi persecuţii ale organelor locale ale puterii de Stat; în februarie 1936, «ca o masură preventivă la expirarea suplinirii» — la 20 februarie 1936 — i se refuză, aprobarea pentru predarea, în continuare, a unor ore de curts la Liceul iMlitar din Iaşi».

Rândurile de mai sus sunt un pasagiu din cartea «Triumful raţiunii împotriva Violenţei» de Stelian Neagoe. Cartea a fost publicată în anul 1977, în editura Junimea.

Dupa cum se vede e vorba de «legionarul» dlui René Theo şi «democratul» dlui Ştefan Baciu. Se pare că părerile dlui Baciu sunt juste.

In numărul din iulie 1978 din «Cuvântul Românesc», a apărut un articol semnat de dl Ştefan Baciu. In termeni foarte lăudativi dl Baciu, vorbea de o revistă «Manifest», care a apărut cândva la Iaşi. Ei bine, e vorba de revista comunistă pe care a scotea cunoscutul şef comunist George Ivaşcu. Dl Baciu nu ne-o spune, dar o aflăm din pasagiul de mai sus că dl Ivascu, era un bine cunoscut militant democrat şi că el a editat «Manifestul», publicaţie care în coloanele sale, propaga ideile şi directiva Partidului Comunist Român. Şi dl Ştefan Baciu îl laudă pe comunistul Ivaşcu în apreciata publicaţie anticomunistă «Cuvântul Românesc» ce apare în Canada.

Bănuim ca articolul dlui Baciu a scăpat vigilenţei dlui Bălaşu, care se vede pus, contra voinţei domniei sale, într'o postură neplăcută, sau poate Dl Ştefan Baciu, ca şi în trecut, caută să-şi strecoare ideile comuniste când poate şi unde poate.

NOTE PE MARGINEA CARTILOR

Ana Maria Marin
Poveste de dincolo

(Amintiri din ţara cutropită). Ed. Autorului. Madrd, 1979
«unii nu mor niciodată».

Incă dela prima pagină intitulată. In loc de prefaţă-autoarea işi prezintă în mod alegoric parametrii spirituali, între graniţele cărora se va desfăşura povestirea ei adevărată: «Autoarea a cules-o din şoaptele trestiilor, pe un mal de lac românesc. Trestiile povestind, n'au păstrat cronologia istorică; au preferat o cronologie de intensitate».

Deci mărturisirile urmând programul firesc al unui timp al inimii nu se vor putea emancipa de Pensee-urile lui Pascal, văzând în om—Un roseau tremblant—, lăcaş adăpostind în acelaşi spaţiu cele de mai jos mizerii dar şi cele mai celeste măreţii, de unde şi o impusă distanţare de fapte, interpretate cu imperială înţelepciune şi mai ales milostenie samariteană.

Cât priveşte forma, ea decurge din estomparea întâmplărilor secolului nostru în ficţiunea visului ceace ne duce la versurile lui P. Verlaine din Jadis et Naguère mai potrivit apărând: «De la musique avant toute chose» şi mai ales «Rien de plus chèr que la chanson grise/Ou l'Indècise au Precis se joint».

Dar adevărul căutat în ultimă instanţă de fiecare trecător al Terrei nu poate fi găsit decât în Biblie, sensul cuvintelor fiind descoperit intr'o epistolă a sfântului Pavel către Corinteni: «Dacă aş vorbi în limbi omeneşti şi îngereşti şi dragoste nu am, sunt ca o aramă sunătoare...» sfârşind cu monologul de suflet: «Acum dar rămân aceste trei: Credinţa, Speranţa şi Dragostea; dar cea mai mare dintre toate este Dragostea».

Pentru a da şi mai multă obiectivitate povestirii, autoarea se va referi la ea ca la o a treia persoană, Domnicu, începând cu boala gravă, ce a dus-o în casa morţilor, unde îşi vede viaţa trecându-i pe dinainte ca un film visat, turnat deci pe ţărmii de dincolo, între paturi de spital şi scene naturaliste cu miros de iod şi urină, făcându-şi loc cu tărie viziunile argintate nu lipsite de muzici verlainiene: «O catedrală mare se scutură în vânt, poate fi San Marc la Veneţia dar nu se simte mirosul canalului sau Notre-Dame la Paris, dar e prea mare liniştea. Din pomii din jur cad frunze moarte, din catedrala scuturată de vânt cad porumbei. Porumbeii păcii cad morţi pe caldărâmul indiferent; se aude clar fâlfâit de aripi şi ei morţi».

Intre acestea revine ea însăşi sau destinul ei ca un simbol: «Bijuterii de aur, pietre preţioase, smaralde, rubine, desenează conturul unei femei: cercei în urechi, parură în păr, colier la gât, brăţări şi inele pe mâini: totul scânteiază şi luceşte. E numai conturul, în locul femeii e un gol!»

Diagnosticul bolii fiind cel de poliradiculonevrită ascendentă tip Guillain-Barré, aprindere de nervi, va trebui să accentuăm că boala e foarte gravă, ameninţând prin prinderea centrilor bulbari cu o moarte instantanee de unde şi necesitatea internării intr'un centru de reanimare, dar ceace este important pentru noi acuma, creerul deci conştiinta bolnavei a fost cu totul respectată, pacienta menţinându-se tot timpul lucidă, simulând de bună seama ca pe o excursie pe părtiile imaginaţiei acea trecere dincolo.

De unde concluzia că planul lucrării urmeaza rigori strict raţionale neavând nicio contingenţă cu vreo derulare ilogică suprarealistă, poezia introdusă făcând parte din procesul creator însuşi, pledoarie pentru rolul ei în destinul cenuşiu al omului.

Prima parte a cărţii va privi pe medicul ajuns bolnav pe masa ultimului drum. De sub pleoapele mai mult închise cu voia, vor răsări scenele cele de fiecare zi. Profesorul, marele neurochirurg, este zugrăvit cum nu se poate mai veridic: «Era un mare chirurg şi bolnavii trebuiau să vină cu încredere în el. Scara lui de valori nu putea sa fie a bietei fiinţe care zăcea pe patul nr. 10 şi care aparţinea unei lumi detestate de guvernanţi. Pentru el, ca primă valoare, era, probabil meseria; apoi Puterea, adică Partidul şi în fine banii, cari aduceau şi ei un fel de putere».

Ce mare contrast între figura acestui neoprofesor şi cea

a lui Nanu-Muscel de odinioară sau chiar cu cea a lui Domnicu, aflată imobilizată pe patul nr. 10.

Paginile unde sunt descrise trăirile medicului pediatru, Domnicu, de la Leagănul Sf. Ecaterina și apoi alte servicii de pediatrie, cu micii lor pacienți, sunt pătrunse de vibrații profund umanitare așa cum numai în opera medicului suedez Axel Munthe — Cartea de la San Michele — se mai găsesc.

După cum ni se destăinuește Domnicu s'a pus în slujba medicinei jertfind pe altarul ei, sacrificându-se, ca o demnă urmașă a sfinților fără de arginți, Cosma și Damian. In mânăstirea San Marco din Florența, Fra Angelico îi reprezintă pe acești medici biblici amputând un picior gangrenat, culorile sale de aur și sineală din Fecioara di Linaiuoli transformându-se deodată în roșul caramiziu al cărnii crucificate așa cum o vor simți toți ucenicii lor de mai târziu, pictura fratelui dominican fiind de fapt un imn dedicat tuturor medicilor fără arginți, urmași ai lui Cosma și Damian.

Un capitol aparte îl constitue acel dedicat fiului ei, avut din cea de a doua căsătorie, cu toată odiseea înfruntată de un elev și mai apoi student eminent pentru a se promova ca medic.

Mă răscolesc de data aceasta amintiri, pe care aș vrea să le prezint pe scurt aici, fără să fiu posedat de mânie sau undă de reproș, poate doar de umbra unei melancolice meditații pascaliene.

Am intrat și eu la medicină cuprins în platforma celor 15 %, admiși după notă, indiferent de origine socială. Imi este viu în minte încă, cum pe baza acestor dispoziții absurde am văzut respins pe un tânăr lipsindu-i câteva sutimi până la platforma cerută și asta fiindcă era fiu de preot așa cum au fost Pavlov, Nissl și încă nenumărați mari medici.

Am terminat medicina profesional fiind în fruntea anului meu, dar oficial nu m-am bucurat de acest titlu el trebuind să fie conferit unui altuia mediocru dar cu state de comunist. După 6 luni de stagiu la țară având diplomă de merit, după cum îmi garantau drepturile m'am întors la Cluj, lucrând într'o clinică universitară. La cea dintâi ocazie râvna mea de studiu a fost răsplătită prin excludere din învățământ, șeful cadrelor vorbindu-mi de un dosar voluminos redactat bineînțeles cu minciuni, de acela ce va fi viitorul șef al clinicii respective.

Deci vreau să arăt că eroul nostru a suferit persecuții în primul rând nu fiindca a fost fiul lui Domnicu — eu mă trăgeam din părinți ziși mici burghezi fără vreun trecut politic — ci fiindcă principiile comuniste impun o răsturnare de valori, în frunte promovându-se cu predilecție submediocritatea.

In continuarea cărții ni se descrie panorama temnițelor lui Domnicu, de la Mislea, la Botoșani, Sighetul Marmației până la Arad, trecând cu regularitate prin Fortul 13 al Jilavei, închisoare numita drept Bastilia istoriei românești.

Scene cutremurătoare, eroine dostoevsciene pătrunse de marea comuniune a Dumnezeirii ca maica Mihaela, la siluetele borfașelor și prostituațelor gorkiene, iată o galerie autentică a temnițelor de femei, prezentarea ei alăturându-se în completarea celor descrise de Cârja, Bacu sau Dumitrescu.

Ochiul de observație al doctoriței, ne va relata cu totul atent tabloul clinic al scorbutului și al avitaminozei B1, boli de subnutriție, de fapt credem noi mijloace de exterminare, nici când atât de științific analizate, al închisorilor comuniste.

Emoționantă e scena cuprizând femeia văzându-și pentru prima oară după șase ani, chipul în oglindă.

Și dacă până acuma am urcat trepți, vom ajunge curând la ceace poate fi considerată ca o apoteoză a cărții și deci a vieții lui Domnicu: Marea întâlnire.

Incepută în vara anului 1932 suntem introduși într'un fel de decor al Visului, pe dealul dintre Văratic și Bălțătești, cu clopotele celor trei biserici ale Mânăstirii Văratic, acelea ce-i tulburau liniștile de odinioară și lui Topârceanu: «Intâi se auzea toaca bătută de sora Glafira, într'o dungă pe scândura lucioasă, cu ciocanele de lemn; apoi porneau să sune clopotele mici, repede, și în urmă clopotul cel mare, sunând rar și convingător începutul Proscomidiei».

Ne preumblăm prin Târgul-Neamț al lui Ion al lui Nica a Petrei, la Mânăstire a cu slujba de Mânecândă, cu toaca de la 12 noaptea, până la Panaghia stânca-fecioară de pe Ceahlău, cu o vizită în cimitirul vechi, apoi la Agapia, zugrăvirea acestor locuri amintind de bună seama de unele pagini luminate ale magistrului clasic Calistrat Hogaș.

Și fiindcă veni vorba de calitatea artistica a prozei, vom aminti că autoarea se arată un creator cu talent eminament olfactiv, o dimineață de August fiind plină de parfumul și musica pădurii, toamna având un miros colorat, printre carți mirosind a brad ,a levănțică, copilul mic emanând un parfum al lui, mirosul de bombardament este alungat de mireasma florilor de viță de vie, pe undeva mirosea a jitniță și praf ridicat de sub pietre, zidurile închisorii făcând loc la luminile reveriei, din umbrele ei același vis, mirosea a liliac, tocmai înflorise liliacul alb, și exemplele ar mai putea fi continuate.

Mai adăogăm pentru recunoasterea meritelor estetice și capitolul în fond un adevărat poem în proză odă României, Țara mierlelor, unde cântecul doinei este cam așa definit: «Nu cântau numai în timpul dragostei; fluieratul lor era nuanțat, uneori trist, alteori săltăreț și vesel; uneori era imn, alteori bocet în surdină; uneori râs șăgalnic, alteori fum de frunze uscate, primăvara în grădină...».

Deci la Agapia în 1932 îl va întâlni pe Vasile Marin care arăta cam așa: «Ea văzu un băiat blond, fără vârstă, înalt, slab, cu ochi albastri, cari zâmbeau amuzați». Citea pe Arghezi, Gog al lui Papini și Raine Maria Rilke era deci un intelectual cum s'ar spune mai mult decât rafinat. Mama lui Bucura originară de pe Târnave, l-a supravieţuit până la 84 de ani de la ea moștenind învățătura Bibliei și sângele ardelenesc — ca și fratele său Ion Moța — la luptătorilor milenari, la nevoie înfruntand munții și cerurile.

Iubeau pe Beethoven și se delectau cu Cruciada copiilor a lui Lucian Blaga, el trecând în rândurile legiunii de la national-țărăniști cu idealul de a făuri o lume mai dreaptă și mai bună, visul oricărui intelectual fiind acela al valorilor retribuite după măsura lor.

Aflăm de legăturile lui V. Marin cu Nae Ionescu la a cărui ziar a și lucrat, cât și despre plecarea în razboiul din Spania. De acolo va primi epistole, de la soțul ei, într'una scriindu-i că dorm cu capul pe operele lui Shakespeare ilustrate de Gustave Doré.

Sfârșitul cu aducerea în țară și înmormântarea sunt reamintite ca într'un adevărat coșmar, legătura neputând să cunoască decât o întrerupere pământească, Vasile, Vassia, rămânând în inima ei de femeie așa ca în zilele când urcau pe Arges înspre Moldoveanu și Vârful cu dor!

Atunci cand Domnicu va fi condamnată la moarte, în loc de orice testament începe să scrie povestea Izvorul dorului cu gândul celui ce va fi curând reîntâlnit: «Era exact ce simțea ea în seara aceea, sortită să fie ultima ei seară în lumea aceasta; un dor imens, arzător, o adevărată suferință fizică, după dragostea pierdută! Se apropia oare regăsirea?».

Nu cu puțină satisfacție am aflat că mama lui Domnicu a fost evreică deci după toate legile acestui neam cartea Poveste de dincolo aparține unei evreice prin sânge dară nu si'n spirit. Pentru dușmanii noștri cu înclinatie de a declara neamul românesc antisemit prin structura lui, am propune fraților noștri din America să traducă respectiva Poveste în engleză și să o pună în fața tuturor bârfitorilor neamului românesc.

Indeosebi ar fi interesant pentru ei să citească următorul pasaj: «El (V. Marin n. n.) știa că ea se născuse jumătate evreică și nu-l interesa. Nimeni dintre prietenii lui nu erau «rasiști» dar toți se desbrăcaseră de egoism și căutau să aducă neamul la tradițiile lui strămoșești: dragoste de aproape, curaj, cinste în faptă și în gândire. Pe căi legale? Da, pe căi legale!».

Sau cel vorbind despre femeile mutilate de anii de inchisori: «Rămaseră așa zis normale. Fără dinți, cu cioturi negre în gură, cu părul tăiat scurt ca pe subt o cratiță, exsangue și moarte de foame, se târâiau de pe un pat pe celălat în fața vizetei, ca în fața unei camere de luat vederi. Unde erau camerele cari filmaseră la Buchenwald și Ausschwitz?».

Și încă mai trebue să afle că Ion Moța și Vasile Marin, au murit împușcați de mitraliera unor tancuri rusești, fapt care astăzi este cu totul ignorat aducându-ni-se în față numai paravanul vopsit al Guernicăi de Picasso.

Ultima filă a cărții se termină cu rânduri dedicate Victoriei, marii Victorii, Domnicu se închipuie urcând pe un munte înalt, îmbrăcat în ceață, Olimp, Parnas sau Ararat. Umbrele trecutului o susțin iar sus pe vârf întâlnește oameni cunoscuți cântând «Cei ce-au căzut uciși de gloanțele dușmane, pășesc în rând cu cei ce au rămas».

Și alături de ei a început să cânte și ea.

Atâta energie și încredere în viață ne duce la aceleași cuvinte ale apostolului Pavel :«Credința, Speranța și Dragostea; dar cea mai mare dintre toate este Dragostea».

Cartea ca și nobila misiune a muritorului în viață, închide în cerc o ascensiune unică spre lumina Idealului absolut, vibrațiile ei ultime amintindu-ne din nou ultimele acorduri ale Cărții de la San Michele, scrisă pentru toti cei ce au o simțire deci nunumai pentru medici.

In fond credința lor era într'un viitor mai bun întru Spirit și Omenie, mai făcut pentru Om.

OVIDIU VUIA

LA GRANDE THRACE

Par ALEXANDRE BOLDUR - Ed. CARPATII

Madrid, vol. I, 251 pp.

Cartea La Grande Thrace, în cele dintâi, aparține unui mare savant ceace înseamnă că recurge la o metodologie obiectiv-științifică bazându-se pe date și referințe bibliografice de o strălucită erudiție.

Analiza și discuția părerilor altor autori se face în termenii cei mai aleși, chiar și atunci când sunt situați în tabere adverse, argumentele cântărindu-se pe balanța discuției peripatetice, pe această cale superioritatea olimpiană născând ca Minerva din capul lui Jupiter, dintr'o elaborare bine gândită și studiată. A. Boldur se distinge ca tipul învățatului clasic, nu are nimic comun cu limbajul unor moderniști, plin de înjurii și excremente verbale, însușit din dialectica decapitată a empiriocriticismului lui Lenin.

Scopul lucrării este acela de a completa harta antică a geografului Ptolomeu în ce privește spațiul ocupat de Traci la nord și est de Carpați, important de știut deoarece după autorul nostru istoria Românilor cu ei începe deci mult înainte de Dacia romană a lui A. D. Xenopol.

Dela început relev că La Grande Thrace nu este scrisă de un arheolog ci de un filolog, așadar deși se ține strâns de Dacia lui Pârvan și de cercetările urmașilor săi, ea pune la dispoziția istoricului o serie de documente scoase din studiul graiurilor, servind alături de cele arheologice la adevărata sinteză.

Obiectul de studiu principal va fi limba, explorată primordial prin onomastica toponimiei și hidronimiei. Susținut de observațiile sale autorul demonstrează că în preistorie cultura neolitică, Cucuteni-Arius-Tripolie este tracă și deci regiunile Galiției, Podoliei și cea dintre Prut și Nistru (Basarabia) a fost locuită din preistorie de traci și nu de protoslavi așa cum deformează realitatea cu totul neștiințific unii cercetători sovietici. Slavii au venit pe aceste meleaguri din nord-est mult mai târziu, pe când cuvântul Moldova, neaos trac, era de veacuri născut.

Marea Tracie s'a întins dincolo de hotarele României de azi, în nord până la granițele țărilor Baltice, în răsărit până în Crimeea și Cuban, în apus trecând de Panonia până la Elba și nordul Italiei, în sud ajungând în Grecia, Macedonia și Asia mică, după A Boldur Tracii sunt indo europeni nordici, coborâți mai târziu în Sudul Balcanic.

In lumina acestor date A. Boldur consideră că e greșit să se afirme că limba română s'a format din latina vulgară în timpul cuceririi Daciei de Traian, intervalul de 170 de ani fiind prea scurt iar teritoriul stăpânit mult mai limitat decât cadrul real al marei Tracii.

Dacii ar fi asimilat limba latină cu mult înainte, încetul cu încetul, un rol important jucând contactul lor de secole cu Celții, relevat și de Pârvan, care vorbește de daco-celți și daco-romani, celții spre deosebire de greci reușind să creeze o cultură și civilizație nouă în sânul poporului get, carpato-dunărean. Influența celților cu repercursiuni profunde asupra vieții tracilor va rămâne prezentă în toponimia și hidronimia teritoriului ocupat de Daco-Geți-Traci. Exemple toponimice: Durostorum, Lugoj, Bran, Galați, de ape, Argeș, Olt, Ialomița. Aflăm că Galați, Galiția poloneză și Galicia spaniolă au aceiași origine celtă marcând pentru posteritate drumul pământesc în preistorie al acestui popor. Tracii vorbind pretutinderi aceiași limbă au dat naștere celei române atunci când au asimilat elementul latin peste tot unde s'au aflat, indiferent de organizarea lor tribală sau de stat. Deci cercetările lui Boldur nunumai că demonstrează indiscutabil continuitatea elementului românesc în Dacia romană, dar zdrobește peremptoriu teoria că limba română s'ar fi născut în sudul Dunării, într'un loc anumit, corespunzând Albaniei de astăzi. Este de remarcat că ipoteza respectivă a fost susținută nunumai de Rössler dar și de unii filologi români de bună credință ca Al. Philippide, O. Densușianu și T. Capidian.

In continuare drept cea mai importantă concluzie filologică, se stabileste ca definitivă opinia lui Bogdan Petriceico Hașdeu că limba română în afara scheletului latin are și un substrat trac. In celebrul său articol Pierit-au Dacii, Hașdeu se ridică împotriva reprezentanților școlii ardelene, Petru Maior și Treboniu Laurian, sustinători ai romanității pure a limbii române, elementul autohton — dac după ei fiind complet distrus. Nunumai că Hașdeu citează pasagii din istorici greci atestând prezența dacilor în Dacia și după cucerirea română dar el este primul în țara noastră, în lucrările sale, pomenind de originea tracă a 82 de cuvinte românești dintre acestea după Boldur numai două ar fi discutabile de proveniență turcă.

Timpul nunumai că îi dă dreptate lui Hașdeu dar verifică justețea metodei sale de lucru. Enciclopedist și poliglot, genial filolog Hașdeu postulează că numai studiul comparat al limbilor indoeuropene și a celei primare (Ursprache), Sanscrita, poate duce la cunoașterea limbii trace ea însăși idiom indo-european. Oare nu din aceleași motive învață sanscrita cel mai strălucit fiu al lui Zamolxe, Mihail Eminescu, cufundat în tainele ei până cu puțin înainte de moarte?

Cunoscător al principalelor dialecte indo-europene, al sanscritei și al limbilor slave Al. Boldur întruchipează cu prisosință însușirile ideale preconizate de Hașdeu ca necesare filologului specializat în limba tracă.

Posedând o atare pregătire și deci putând face uz de analiza comparatistă, Al. Boldur se prezintă ca una din cele mai autorizate personalități în materie, studiile sale aducând prețioase contribuții în descifrarea limbii vorbite de stramoșii noștri.

Din nenumăratele exemple m'aș margini sa dau pilda cuvântului codru, confirmat a fi după cum a susținut Hașdeu de origine sanscrită derivând de la Kadru, sau Doina comun cu letonianul daiva, este cuvânt trac de la sanscritul Daiwa. Deci multe nume declarate, prin ignoranță, de origine slavă sunt mai vechi aparținând idiomului indoeuropean, trac.

Mica Tracie, România de azi, reprezintă ceace a rezultat după cucerirea diferitelor regiuni ale spațiului trac din Marea Tracie de către Bulgari, Unguri, Ruși, Tătari, Lituani și Polonezi, Dacia română remarca Pârvan, în loc să fie o peninsulă a continentului latin către Orient, a rămas o insulă, foarte mare, dar foarte depărtată de marea masă a surorilor sale.

Ca încheiere Al. Boldur își manifestă credința că trecutul Tracilor ne va obliga să ne privim cu alți ochi istoria, să ne apărăm mai ofensiv drepturile neamului, de libertate și independență.

Lăsând analiza științifică a cărții pe seama specialistului filolog, ajungem însfârșit la cea mai deosebită calitate a ei-cel puțin după percepția inimii mele —: La Grande Thrace este elaborată cu pasiunea și căldura unui mare vizionar, pe lângă rațiune recurge și la intuiție ,la puterea de asociație și invenție, ceace este egal cu a reconstitui din cenușa lui, un trecut. Filologul comparatist Al. Boldur trecând scânteia deducțiilor sale prin limbile indoeuropene, sanscrita, celta veche și traca, având dorul de a scoate din rocă, aurul adevărului, nunumai că-și desfășoară știința-i cu totul neobișnuită dar reușește să mă prindă în plasa disciplinelor aride filologice, să le dea lumina vieții, așa precum mi s'a întâmplat odinioară, student, audiind cursul de limbi romanice ale profesorului Jacquier, în sala Bogrea, din Cluj.

Am zice încăodată că un savant nu poate fi mare decât dacă e și poet, cum arată exemplul aceluiași Hașdeu. Contemporanii au căutat să-l denigreze, să-l ție în apele diletantismului, deoarece lui Hașdeu îi lipsea cu toate cunoștințele lui vaste, o patalama de diplomă. Iată însă că după un secol, dintre toți învățații vremii sale cel mai prezent între noi, nu-i altul decât magul de la Câmpina, vizionarul solitar, adversar al școlii ardelene dar și al Junimii. Oare nu pradă unor astfel de «imaginare» interpretări ale realității, a descoperit Schliemann, Troia cea de dinaintea lui Hector și Achile?

Dar numai cadrul este eroic, propriu temperamentului de scriitor, căci precum am mai spus-o, La Grande Thrace se desvoltă în strictă concordanță științifică cu opera celorlalți tracologi începând cu Tomaschek, Pârvan până la I. I. Russu, la cartea acestuia din urmă, Limba traco-dacilor, apărută recent în București (1967) și mai ales la cele 160 de cuvinte trace glosate de el, se face mai mult decât o amabilă referire.

Din aceste raporturi reese în clară evidență, oricât de absurd ar părea, că La Grande Thrace nu a fost publicată în țară din teama de a nu contrazice preistoria falsificată a marelui vecin de la răsărit și mai ales a nu-l tirni cu tracismul milenar al pământului românesc dintre Prut și Nistru.

Cu atât mai mult ne bucură să putem afirma că Al. Boldur a scris o carte de unică valoare, locul ei fiind de bună seamă lângă epocala Getică a lui V. Pârvan, permițându-ne să-l așezăm alături de B. P. Hașdeu și C. Stere în galeria marilor figuri, voievozi spirituali, descălecători în cultura românească, din țara iubită a Basarabiei.

Știind cu câte sacrificii publică astăzi editura Carpații această carte i-am reaminti lui Traian Popescu că un monument cioplit în durata timpului nu se poate înălța decât închizând ceva din tine în zidurile lui, așa cum a făcut jertfind, la Curtea de Argeș, Meșterul Manole.

OVIDIU VUIA

REDACTIONALE

Redactorul unei gazete din Tel-Aviv s'a supărat foc că deşi exilat nu mi-am uitat Ţara şi iubesc adevărul; deacea încerc să lămuresc opinia publică, emigraţia românească şi oamenii de bună credinţă, asupra inventatului «Holocaust» a 300.000 de ovrei în România, pe care îi aruncă în spinarea Mişcării Legionare, uitând că la data când se pretinde că a avut loc această abominabilă crimă, legionarii se găseau în închisorile României sau în K. Z-turile germane Buchenwald şi Dachau, împreună cu coreligionarii redactorului din Tel-Aviv şi că în Istoria milenară a Neamului Românesc, nu s'au cunoscut asemenea barbarii până la epoca Regelui Carol al II-lea — Elena Lupescu, şi a Anei Pauker, îndreptate însă contra românilor.

Ca răspuns acestei provocări gratuite, noi ne-am mulţumit să facem doar istoricul crimelor adevărate şi mărturisite ale ovreimii împotriva Neamului Românesc, pentruca generaţiile tinere să cunoască tristele întâmplări şi să aibă elementele necesare pentru a trage concluziile cuvenite.

Ca de obicei, ovreiul, când nu are argumente sau probe contrarii şi se mai simte şi cu musca pe căciulă, recurge la neruşinate şi obraznice mojicii şi insulte, care îl exclud din nobila breaslă gazetărească.

Vina o au părinţii care nu i-au dat educaţia necesară sau chiar a lui, dacă în viaţă n'a ştiut să şi-o apropie.

In lume trebue să te porţi cu bunăcuviinţă.

Cum paginile revistei sunt destinate altor scopuri, mai nobile decât ale unei polemici personale cu trivialităţile unui oarecare, nu-mi voi pierde timpul în alte răspunsuri sau replici, dispreţuind cum se cuvine insultele şi persoana care le-a pronunţat.

TRAIAN POPESCU

CARPATII

REVISTA CULTURALA SI DE ACTIUNE ROMANEASCA IN EXIL

Director-Proprietar:

TRAIAN POPESCU

APARE ODATA LA DOUA LUNI

SUB INGRIJIREA UNUI COMITET DE REDACTIE

★

Redacţia şi Adminisraţia:

Calle Conde de Peñalver, 82, 4°
Teléf. 402 11 01 - MADRID-6

Correspondenta:

Apartado 9.283 - MADRID (España)

★

Abonamente:

Anual	30 $ USA
De susţinere	60 $ USA
Expedierea Avion plus.	10 $ USA